

Till
Kommunstyrelsen

Uppföljning av budget 2021 – Tertiärrapport 2 med delårsbokslut per den 31 augusti

Anmälan om beslut avseende PM Kontrollstationer för Sverigeförhandlingen, dnr KS 2021/1056

Tertiärrapport 1 2021 för SHIS bostäder, hemställan om särskild ersättning, dnr KS 2021/780

Fördelning av statligt stöd till skolväsendet (utökning av skolmiljarden), dnr KS 2021/990

Uppföljning för 2020 av Stockholms stads miljöprogram 2020-2023, dnr KS 2021/1077

Finanspolicy för kommunkoncernen Stockholms stad, dnr KS 2021/1051

Ny fördelning av "generalschablonen" inom flyktingmottagandet, dnr KS 2021/1111

Samordningsförbundet Stockholms stad - årsredovisning, revisionsberättelse och revisionsrapport 2020, dnr KS 2021/561

Framställan från arbetsmarknadsnämnden, Redovisning av utredningsuppdrag gällande validering inom arbetsmarknadsförvaltningen, dnr KS 2020/835

Budget och verksamhetsplan för år 2021, SHIS bostäder, dnr KS 2021/284

Stockholms stads ateljékö. Avgift och nya riktlinjer, dnr 2021/755

Beslut om upphandling av ramavtal för undersöknings- samt utredningstjänster m.m. 2022, dnr KS 2021/1013

Stadsledningskontorets förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Delårsbokslut per den 31 augusti 2021 för Stockholms stad godkänns.
2. Redovisade avsättningar om 1 290,7 mnkr godkänns.
3. Basnyckeltal med utfall för år 2020 godkänns med hänvisning till vad som sägs i bilaga 4 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
4. Aktieägartillskott om 700 mnkr ska göras till Stockholms Stadshus AB, 556415-1727, med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
5. Anmälan av *PM Kontrollstationer för Sverigeförhandlingen* dnr KS 2021/1056, bilaga 6 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande godkänns med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
6. Fördelningen av utökningen av statsbidraget *Statligt stöd till skolväsendet* till stadsdelsnämnderna och utbildningsnämnden för verksamhetsområde förskola, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola och gymnasiesärskola godkänns med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
7. Uppföljning för 2020 av Stockholms stads miljöprogram 2020-2023, dnr KS 2021/1077, godkänns enligt bilaga 7 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
8. Finanspolicy för kommunkoncernen Stockholms stad (dnr KS 2021/1051) inklusive däri angivna ramar för total extern upplåning och intern utlåning och borgensåtagande för kommunkoncerninterna motparter, bilaga 7, fastställs med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, och börjar gälla från den 1 januari 2022.
9. Fördelning av generalschablon för flyktingmottagande godkänns med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

10. Styrelsen för Samordningsförbundet Stockholms stad, dnr KS 2021/561, beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2020 med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
11. Tidigare beslut om modernisering av sociala system, dnr KS 2017/1912, upphör att gälla med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
12. Kommunstyrelsen ska i enlighet med projekt Modernisering av sociala systems förändrade inriktning genomföra förbättringar och lägga grunden för fortsatt utveckling i stadens egenutvecklade sociala system med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande. Finansiering sker genom disposition av de i eget kapital avsatta medlen för modernisering av sociala system.
13. Överförmyndarnämnden ska utifrån verksamhetens behov upphandla ett systemstöd, vilket inkluderar beslut om upphandlingsunderlag, tilldelning av kontrakt, avtalshantering, implementering av upphandlat system samt etablering av systemförvaltning. Överförmyndarnämnden medges finansiering om 15 mnkr och sker genom disposition av de i eget kapital avsatta medlen för modernisering av sociala system.
14. Arbetsmarknadsnämnden ska utifrån verksamhetens behov upphandla ett systemstöd, vilket inkluderar beslut om upphandlingsunderlag, tilldelning av kontrakt, avtalshantering, implementering av upphandlat system samt etablering av systemförvaltning med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande. Arbetsmarknadsnämnden medges finansiering om 20 mnkr och sker genom disposition av de i eget kapital avsatta medlen för modernisering av sociala system.
15. Kommunstyrelsen ska genomföra en stadsövergripande gemensam upphandling avseende digital utrustning för arbete med uppgifter som omfattas av hög sekretess samt att säkerställa att tillhörande mjukvara och stödtjänster kan levereras över tid med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

16. Nämnderna uppmanas och stadens bolagsstyrelser uppmanas, genom Stockholms Stadshus AB, att lämna fullmakt för att delta i upphandlingen avseende digital utrustning för arbete med uppgifter som omfattas av hög sekretess.
17. Kommunstyrelsen ska genomföra upphandling av restaurang och bankettverksamhet i Stadshuset med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
18. Kommunstyrelsen ska för upphandling av restaurang och bankettverksamhet i Stadshuset besluta om upphandlingsdokument, tilldelning av kontrakt, avbrytande av upphandling, avtalstecknande, eventuella förlängningar, förändringar, kompletteringar och/eller tillägg till avtalen utifrån affärsmässiga grunder, samt att häva avtal med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
19. Kommunstyrelsen ska genomföra upphandling av förmånscyklar med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
20. Kommunstyrelsen ska för upphandling av förmånscyklar besluta om upphandlingsdokument, tilldelning av kontrakt, avbrytande av upphandling, avtalstecknande, eventuella förlängningar, förändringar, kompletteringar och/eller tillägg till avtalen utifrån affärsmässiga grunder, samt att häva avtal med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
21. Nämnderna medges medel för sociala investeringar med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
22. Avgift för Stockholms stads ateljékö godkänns, dnr 2021/755, i enlighet med vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
23. Avtal mellan KTH och Staden, tilläggsavtal avseende Senseable Stockholm Lab per 14 september 2021, godkänns enligt bilaga 8 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

24. Lägesredovisning av Senseable Stockholm Lab, mars 2019—september 2021, godkänns enligt bilaga 9 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
25. Samarbetsavtal med Digital Futures, godkänns enligt bilaga 10 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
26. *Program för verksamhet som utförs av privata utförare* inklusive klausul om allmänhetens insyn, i enlighet med bilaga 11, godkänns.
27. Stockholms Stadshus AB uppmanas att anta och att uppmana alla bolag inom koncernen att anta *program för verksamhet som utförs av privata utförare* inklusive klausul om allmänhetens insyn enligt bilaga 1.
28. Tidigare beslutad riktlinje för allmänhetens insyn jämte avtalsklausul (dnr 104-2088/2016) upphör att gälla.

Kommunstyrelsen beslutar för egen del följande.

1. Nämnderna medges budgetjustering för ökade nettokostnader med 207,8 mnkr. Finansiering sker ur *Central medelsreserv: 2 Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov* i 2021 års budget, bilaga 1 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
2. Nämnderna medges budgetjustering för ökade nettokostnader för prestationsförändringar med 610,5 mnkr. Finansiering sker ur *Central medelsreserv: 3 Till kommunstyrelsens förfogande för prestationsförändringar* i 2021 års budget, bilaga 1 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
3. Nämnderna medges budgetjustering för minskade nettokostnader inom investeringsplanen med 6,9 mnkr. Finansiering sker ur *Central medelsreserv: 4 Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda investeringsutgifter* i 2021 års budget, bilaga 1 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
4. Nämnderna medges budgetjustering för ökade nettokostnader med 4,4 mnkr. Finansiering sker genom att omdisponera för ändamålet budgeterade medel under Kommunstyrelsen m.m i 2021 årsbudget enligt bilaga 1 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

5. Nämnderna medges budgetjustering för omfördelning av internränta med 0,5 mnkr. Finansiering sker via finansförvaltningen enligt bilaga 1 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
6. Nämndernas budgetar justeras för ökade kostnader och intäkter med 421 mnkr för redovisade omslutningsförändringar samt övriga omfördelningar och justeringar enligt bilaga 1 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
7. Nämnderna uppmanas och stadens bolagsstyrelser uppmanas, genom Stockholms Stadshus AB, att vidta åtgärder enligt vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande och bilaga 3 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande
8. SHIS Bostäders hemställan om särskild ersättning besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
9. Framställan från arbetsmarknadsnämnden *Redovisning av utredningsuppdrag gällande validering inom arbetsmarknadsförvaltningen*, dnr KS 2020/835, godkänns med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
10. Anmälan av SHIS Bostäders budget och verksamhetsplan för år 2021, KS 2021/284, godkänns med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
11. Stadsdirektören ska fatta beslut inom ramen för projekt Modernisering av sociala system samt vid behov vidta sådana förändringar kopplat till sociala system som utifrån stadens verksamhetsbehov, avtalade åtaganden och affärsmässiga grunder är påkallade med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
12. Under förutsättning att kommunfullmäktige beslutar om gemensam upphandling av digital utrustning för arbete med uppgifter som omfattas av hög sekretess ska stadsdirektören fatta beslut om upphandlingsunderlag, tilldelning och implementering av digital utrustning för arbete med uppgifter som omfattas av hög sekretess och säkerställa en kontinuerlig leverans av tillhörande tjänster samt vid behov vidta sådana

- förändringar som utifrån stadens verksamhetsbehov, avtalade åtaganden och affärsmässiga grunder är påkallade under avtalstiden med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
13. Under förutsättning att kommunfullmäktige beslutar om upphandling av restaurang och bankettverksamhet ska stadsdirektören fatta beslut om upphandlingsunderlag, annonsering, tilldelningsbeslut samt teckna avtal med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
  14. Under förutsättning att kommunfullmäktige beslutar om upphandling av förmånscyklar ska stadsdirektören fatta beslut om upphandlingsunderlag, annonsering, tilldelningsbeslut samt teckna avtal med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
  15. Stadsdirektören ska genomföra upphandlingar av tjänster inom områdena undersökningar inklusive medarbetarundersökning, utredningar samt utvärderingar. Vidare ska stadsdirektören besluta om upphandlingsdokument avtalsform och avtalstid, fatta tilldelningsbeslut, ingå avtal och förlänga avtal med upphandlade leverantörer inklusive att utifrån affärsmässiga grunder besluta om eventuella behov av förändringar såsom uppsägningar, hävningar, kompletteringar och/eller tillägg till avtalen.
  16. Under förutsättning att kommunfullmäktige godkänner samarbetsavtal med Digital Futures ska stadsdirektören teckna avtalet enligt vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
  17. Nämnderna medges medel för kompetensutveckling med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande
  18. Stadsdirektören ska genomföra en gemensam upphandling gällande utbildningsledare för stadens utbildningsprogram för ett hbtq-kompetent och normmedvetet bemötande. Vidare ska stadsdirektören besluta om upphandlingsdokument, avtalsform och avtalstid, fatta tilldelningsbeslut, ingå avtal och förlänga avtal med upphandlade leverantörer inklusive

att utifrån affärsmässiga grunder besluta om eventuella behov av förändringar såsom uppsägningar, hävningar, kompletteringar och/eller tillägg till avtalen.

19. Övriga framställningar från nämnderna avslås.

Sammanfattning

Enligt stadsledningskontorets anvisningar för uppföljning av kommunfullmäktiges budget 2021 ska stadens nämnder upprätta tertialrapport 2 med fokus på avvikelserapportering samt eventuella åtgärder för att ha en ekonomi i balans och att uppnå kommunfullmäktiges mål. Ärendet innehåller förvaltningsberättelse samt stadsledningskontorets analys, synpunkter och förslag utifrån granskning och uppföljning av nämndernas och bolagsstyrelsernas tertialrapporter. Analysen innefattar måluppfyllelse samt ekonomiska och verksamhetsmässiga resultat. Tertialrapporten innehåller även delårsbokslut samt en ekonomisk och finansiell analys av den kommunala koncernen där staden och de kommunala bolagen ingår.

Inriktningen i stadens arbete i den pågående pandemin är och har varit att aktivt skydda äldre och andra riskgrupper från att smittas. Arbetet har fortgått med att omhänderta lärdomar från utvärderingarna av stadens hantering av pandemin samtidigt som utredningsarbetet fortsätter. Under perioden har stadens stöd till regionens vaccinationsprogram varit en av de stora frågorna. För att dämpa effekterna av pandemin har staden även tagit fram och infört åtgärder som ska underlätta för näringslivet, som drabbats hårt av restriktionerna. I juni fattade kommunfullmäktige beslut om ett stödpaket för det lokala näringslivet för att minska skadeverkningarna. Bland annat beslutades om lättnader gällande avgifter för serveringstillstånd och tidsbegränsade lov för uteserveringar.

Det ekonomiska resultatet är det mått som tydligast sammanfattar stadens ekonomiska ställning. Resultatet per den 31 augusti uppgår till 4 034 mnkr (4 420 mnkr). Nettokostnaderna har under perioden minskat med 1,3 procent medan skatteintäkter och generella statsbidrag har ökat med 5,3 procent. I resultatet ingår realisationsvinster och försäljning av exploateringsfastigheter om 1 481 mnkr samt hela utdelningen från Stockholms Stadshus AB om 1 100 mnkr.

Helårsprognosen för 2021 års resultat visar efter tillstyrkta budgetjusteringar och övriga korrigeringar ett överskott om 925 mnkr inklusive bokförda försäljningsintäkter. I prognosen ingår aktieägartillskott om 700 mnkr till Stockholms Stadshus AB.

För den kommunala koncernen uppgår periodens resultat till 4 846 mnkr (4 283 mnkr) efter att koncerninterna mellanhavanden räknats bort. I den kommunala koncernens resultat ingår resultatet för staden, resultatet för koncernen Stockholms Stadshus AB och resultat för stadens övriga bolag som inte ingår i koncernen Stockholms Stadshus AB samt kommunalförbundet Storstockholms Brandförsvär.

Koncernen Stockholms Stadshus AB:s samlade resultat uppgår till 1 840 mnkr (1 215 mnkr).

Nämnderna har generellt en god budgethållning och redovisar efter resultatöverföring ett prognostiserat överskott jämfört med budget på 525 mnkr. Före resultatöverföringar prognostiseras en positiv budgetavvikelse om 520 mnkr.

Stadsledningskontoret bedömer att staden under år 2021 kommer uppnå ett av de tre inriktningsmålen helt och två delvis. För bolagskoncernen Stockholms Stadshus AB görs bedömningen att två av kommunfullmäktiges inriktningsmål kommer att uppnås helt och ett delvis under 2021. Staden har påverkats av pandemin. Nämnder och bolagsstyrelser har ställt om och anpassat verksamheterna för att hindra smittspridning och minska konsekvenserna av pandemin. De insatser som har genomförts och den flexibilitet och anpassningsförmåga som nämnder, bolagsstyrelser och medarbetare har uppvisat är en förutsättning för den måluppfyllelse verksamheterna visar.

Några nämnder och bolagsstyrelser uppmanas att höja ambitionen, vidta åtgärder och se över sina målvärden för de indikatorer som inte ligger i paritet med kommunfullmäktiges årsmål. I bilaga 3 anges samtliga uppmaningar till stadens nämnder och anmodanden till stadens bolagsstyrelser.

Bakgrund

Stadsledningskontoret har analyserat samtliga nämnders tertialrapporter. Kommunfullmäktige har fastställt tre inriktningsmål samt tolv underliggande mål för verksamhetsområden. Under respektive inriktningsmål ges en

sammanfattad bedömning av nämndernas och bolagsstyrelsernas uppfyllelse av årsmålet. Bedömningen utgår från hur nämnderna och styrelserna, i sina verksamhetsberättelser, beskriver att de arbetat under året för att bidra till uppfyllelse av årsmålet.

Ärendets beredning

Ärendet utgör stadens tertialrapport 2 med delårsbokslut per den 31 augusti 2021. Ärendet har beretts av stadsledningskontoret. Samtliga nämnders tertialrapporter per den 31 augusti 2021 har analyserats i förhållande till budget 2021. Bolagsstyrelsernas tertialrapporter har i relevanta delar legat till grund för analysen.

Ärendet

Tertialrapporterna med helårsprognos utgör en del av den löpande uppföljning som kommunstyrelsen har ansvar för. Uppföljningen bygger i huvudsak på att prognostiserade avvikelser mot budget och mot verksamhetens mål redovisas och kommenteras. Syftet är att samlad information om ekonomi och verksamhet ska ge stadens ledning en helhetsbild av budgethållning, effektivitet och kvalitet i relation till beslutade mål. Underlagen utgör en viktig del i kommunstyrelsens uppsiktsplikt.

Magdalena Bosson
Stadsdirektör

Susanne Tiderman
Ekonomidirektör

Bilagor

1. Budgetjusteringar
2. Resultatprognos och prognos investeringsplan
3. Uppmaningar till stadens nämnder och stadens bolagsstyrelser
4. Basnyckeltal utfall
5. Styrelseprotokoll ramavtal 6 och PM Kontrollstationer Sverigeförhandlingen
6. Uppföljning av Miljöprogrammet 2020
7. Finanspolicy för kommunkoncernen Stockholms stad
8. Avtal KTH och Staden tilläggsavtal 14 september 2021
9. SSL Lägesredovisning september 2021
10. Partnership Programme Agreement med KTH
11. Program för verksamhet som utförs av privata utförare

Uppföljning av budget 2021 - Tertialrapport 2 med delårsbokslut per den 31 augusti

Innehåll

Uppföljning av budget 2021 – Tertialrapport 2 med delårsbokslut per den 31 augusti	1
Stadsledningskontorets förslag till beslut	2
Sammanfattning	8
Bakgrund	9
Ärendets beredning	10
Ärendet	10
Bilagor	11
Förvaltningsberättelse	15
Konsekvenser av pandemin	15
Den kommunala koncernen	17
Händelser av väsentlig betydelse	18
Händelser av väsentlig betydelse efter periodens slut	20
Kommunens och kommunkoncernens förväntade utveckling avseende ekonomi och verksamhet utifrån målen om god ekonomisk hushållning	20
Budgetavräkning	33
Balanskravsresultat	34
Väsentliga personalförhållanden	34
Agenda 2030	37
Delårsbokslut	40
Resultaträkning	41
Balansräkning	42
Kassaflödesanalys	44
Noter	45
Kommunfullmäktiges inriktningsmål	48
En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla	48
En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt	68
En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden	81
Övrig ekonomisk och finansiell information	88

Driftredovisning	88
Investeringsredovisning	99
Budgetjusteringar med mera	107
Fördelning av centralt avsatta medel under kommunstyrelsen m.m.	107
Central medelsreserv	107
Övriga ärenden	110
Anmälan om beslut avseende PM Kontrollstationer för Sverigeförhandlingen, dnr KS 2021/1056	110
Tertialrapport 1 2021 för SHIS bostäder, hemställan om särskild ersättning, dnr KS 2021/780	111
Fördelning av statligt stöd till skolväsendet (utökning av skolmiljarden), dnr KS 2021/990.....	112
Uppföljning för 2020 av Stockholms stads miljöprogram 2020- 2023, dnr KS 2021/1077	114
Finanspolicy för kommunkoncernen Stockholms stad, dnr 2021/1051	114
Ny fördelning av ”generalschablonen” inom flyktingmottagandet, dnr KS 2021/1111	115
Samordningsförbundet Stockholms stad - årsredovisning, revisionsberättelse och revisionsrapport 2020, dnr KS 2021/561	118
Framställan från arbetsmarknadsnämnden, Redovisning av utredningsuppdrag gällande validering inom arbetsmarknadsförvaltningen, dnr KS 2020/835	119
Budget och verksamhetsplan för år 2021, SHIS Bostäder, dnr 2021/284	120
Beslut om upphandling av ramavtal för undersöknings- samt utredningstjänster m.m. 2022, dnr KS 2021/1013	121
Ny inriktning modernisering av sociala system.....	122
Upphandling av digital utrustning för arbete med uppgifter som omfattas av hög sekretess samt säkerställa leverans av tillhörande tjänster för livscykelhantering.....	124
Upphandling av restaurang och bankettversamhet i Stadshuset	125
Stockholms stads ateljékö – avgift och nya riktlinjer	125
Sociala investeringar	127
Samarbetsavtal med Digital Futures	127

Förmånscykel för stadens anställda	128
Program för verksamhet som utförs av privata utförare	129
Medel för kompetensutveckling.....	130
Upphandling av gemensam upphandling för utbildningsledare för stadens utbildningsprogram för ett hbtq-kompetent och normmedvetet bemötande	130

Förvaltningsberättelse

Enligt kapitel 11 i lag om kommunal bokföring och redovisning ska kommunen upprätta minst en delårsrapport under året. Ytterligare reglering av delårsrapporter finns i kapitel 13 i lagen om kommunal bokföring och redovisning samt i rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR).

Konsekvenser av pandemin

Stadens hantering av den pågående pandemin präglar fortfarande arbetet med kris- och säkerhetsfrågor. Arbetet har fortgått med att omhänderta lärdomar från utvärderingarna av stadens hantering av pandemin samtidigt som utredningsarbetet fortsätter. Under perioden har stadens stöd till regionens vaccinationsprogram varit en av de stora frågorna. Tillsynen avseende trängsel på serveringsställen fortsätter fram till 29 september.

Fokus för stadens arbete har varit och är att aktivt skydda äldre och andra riskgrupper från att smittas. För att dämpa effekterna av pandemin har staden även tagit fram och infört åtgärder som ska underlätta för näringslivet, som drabbats hårt av restriktionerna. I juni fattade kommunfullmäktige beslut om ett stödpaket för det lokala näringslivet för att minska skadeverkningarna. Bland annat beslutades om lättnader gällande avgifter för serveringstillstånd och tidsbegränsade lov för uteserveringar.

I takt med att regeringen har avvecklat restriktionerna har stadens verksamheter öppnat upp allt mer. Inom äldreomsorgen har många äldre under året tackat nej till särskilda boenden och hemtjänst på grund av rädsla för smitta, vilket nu börjar vända. Många aktiviteter har fortsatt arrangerats utomhus eller digitalt och prioriterat är att ha beredskap för en eskalerande situation. Inom omsorgen om personer med funktionsnedsättning har grupp- och servicebostäder och personlig assistans utökat insatserna och hittat alternativa aktiviteter för de personer som inte har kunnat gå till sin dagliga verksamhet.

Stadens grundskolor har huvudsakligen bedrivit närundervisning och gymnasieskolorna har möjliggjort för eleverna att växla mellan distans- och närundervisning. Uppföljningen av gymnasieskolorna under våren visar på ett totalt sett positiva resultat med hänsyn till de utmaningar som har funnits. En utmaning har varit elevernas olika förutsättningar i sin hemmiljö med begränsade möjligheter till

studiemöjligheter och studiero vilket har försvårat skolans kompensatoriska uppdrag. Ett kontinuerligt arbete med utgångspunkt i den enskilde elevens behov av stöd, extra anpassningar och särskilt stöd pågår för att kompensera för risken att elever drabbas negativt.

Kulturskolan har bedrivit verksamhet i mindre grupper samt digitalt. Möjligheterna till uppvisningar för föräldrar och allmänhet har varit begränsade vilket minskat synligheten och kan på sikt påverka hur många som söker sig till verksamheten.

Simhallar, gym och gruppträning var under inledningen av året stängda för allmänheten. Istället erbjöds utomhusalternativ. Under sommaren lättade restriktionerna och idrottsanläggningarna kunde börja ta emot besök och återuppta verksamheten utifrån rådande rekommendationer. Biblioteken har hållit öppet men med begränsade öppettider och ett begränsat antal besökare. Att ordna aktiviteter, särskilt för barn och unga har varit prioriterat. Organiserad idrottsverksamhet, både inomhus och utomhus, samt fritidsgårdsverksamhet för barn och ungdomar har varit igång där verksamheten har kunnat anpassas.

Evenemangsverksamheten samt konst- och kulturaktiviteter har påverkats starkt även under 2021. Kulturaktörers program har i stor utsträckning fått flyttas fram eller digitaliserats på olika sätt. Stockholmarnas tillgång till publik kultur samt mötesplatser för kultur, folkbildning och eget skapande har varit starkt begränsad. För att skapa fler mötesplatser och öka möjligheten för stockholmare att ta del av kultur och delta i sociala sammanhang utomhus har en ökad satsning på Levande Stockholm genomförts. Under sommaren aktiverades ett tjugotal platser med konst och kultur. För att stötta det fria kulturlivets aktörer genomförs en satsning med stöd till digital utveckling, extra kulturstöd och fler kulturstipendiater. En tillfälligt utökad Kulanpremie väntas ge en ökning av antalet besök av kulturaktörer i stadens skolor jämfört med 2020. Besöksmål som museer och stadshuset har i princip varit helt stängda men har nu börjat öppna upp.

Återhämtningen av arbetsmarknaden förväntas ske stegvis och ta tid. Under perioden har benägenhet bland arbetsgivare att ta emot praktikanter och Stockholmsjobbare ökat. Det har haft en viss positiv påverkan på möjligheten att hitta lämpliga praktik- och/eller

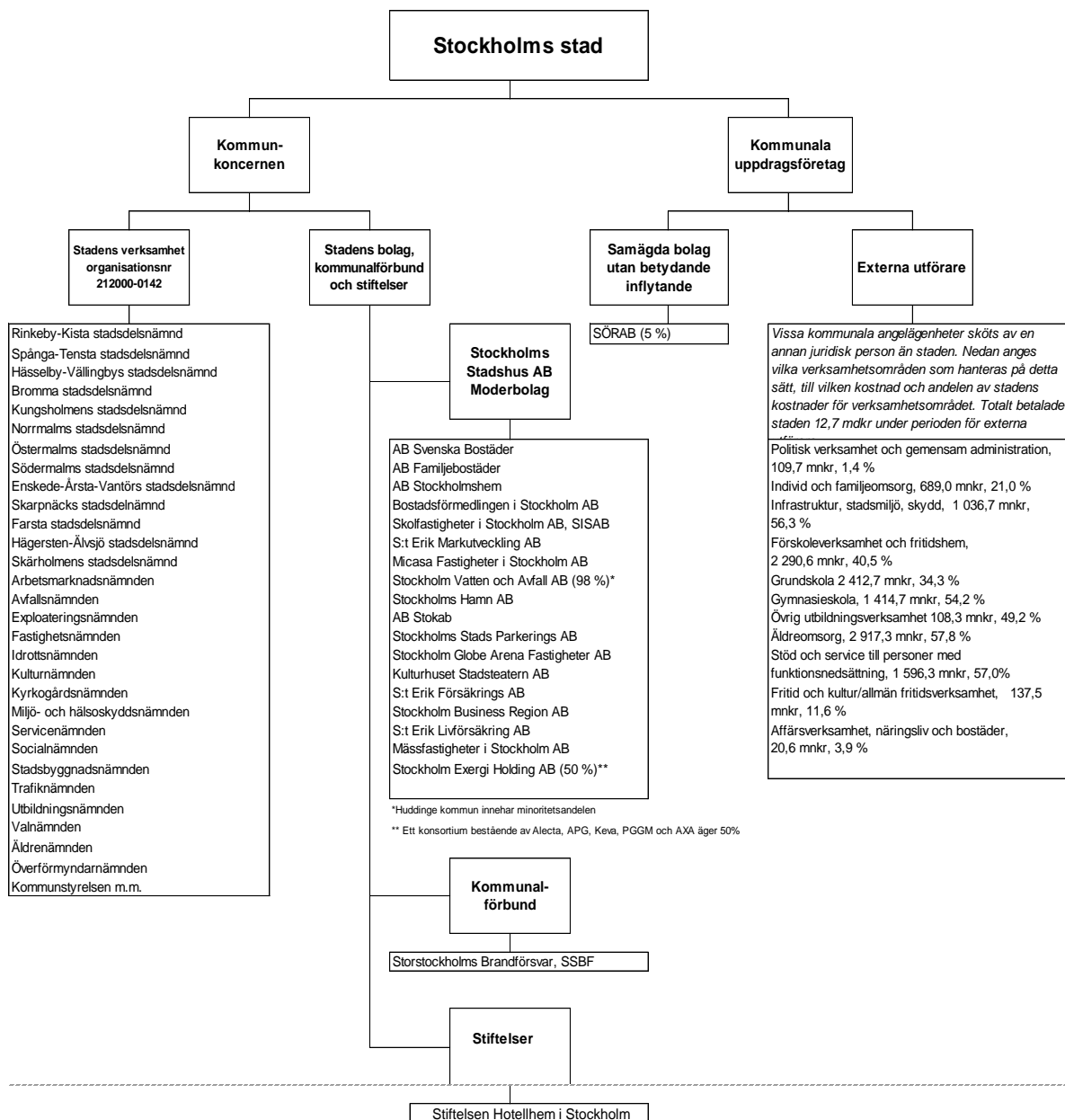
arbetsplatser för arbetssökande. Trots viss återhämtning av arbetsmarknaden fortsätter det att vara svårt för vissa målgrupper att komma in på arbetsmarknaden. Att branscher, där instegsjobben fanns, har drabbats av pandemin samtidigt som samverkan med arbetsgivarna till stor del var utbyggd kring just dessa branscher har haft negativ påverkan på målgruppernas möjligheter att komma ut i jobb. Den ökade konkurrensen om tillfälliga arbeten och arbeten utan kvalificerad utbildning bedöms kvarstå även under hösten. Nämnderna rapporterar om ett ökat antal kontakter utifrån behov av ekonomiskt bistånd och flera nämnder rapporterar om ett ökat antal orosanmälningar för barn och unga.

Under pandemin har antalet anställda i staden som arbetar hemifrån varit betydligt fler än tidigare. Även om de digitala verktygen i stort fungerar bra har det framkommit tydliga önskemål om nya och mer moderna verktyg för samarbete och möten på distans. Staden arbetar därför för att utveckla möjligheterna till samverkan samt arbete och möten på distans i staden.

Under pandemin har vissa kostnader ökat, däribland för vikarier, inköp av skyddsutrustning, renhållning, städning och sanering. Trycket på stadens parker och grönområden har varit fortsatt högt då dessa platser skapat möjlighet för stockholmare och besökare att umgås under mer smittsäkra former. Inom socialtjänsten rapporteras om ökade kostnader för personlig assistans till följd av stängning av och att färre personer vill vistas på daglig verksamhet. Den ökade sjukfrånvaron, inom framförallt välfärdssektorn, har lett till ökade sjuklönekostnader, som dock har kompenseras av riktade statliga ersättningar. Konsekvenserna av pandemin har även fortsatt medfört minskade intäkter från exempelvis parkeringsavgifter, simhallar och andra idrottsverksamheter.

Den kommunala koncernen

Den samlade kommunala verksamheten bedrivs i kommunens nämnds- och förvaltningsorganisation samt i främst helägda bolag med olika verksamhetsområden. Kommunalförbundet Storstockholms Brandförsvär sköter sedan 2009 räddningstjänsten åt tio kommuner i Stockholms län. Vissa kommunala angelägenheter sköts av externa utförare.

Fotnot: Röstetal och dotterbolag framgår av not i balansräkningen. Staden har valt att organisera stora enhetliga uppdrag i bolagsform för att uppnå specialistkompetens och enhetlighet utifrån tydliga ägardirektiv. Valfrihet uppnås genom användande av externa utförare.

Händelser av väsentlig betydelse

Nedan redovisas beslut som fattats och händelser som inträffat under året som har väsentlig betydelse för den kommunala koncernen och kommunen.

Händelser

- Stockholm tillsammans med SKR, Polisen och Allmännyttan kraftsamlar i ett partnerskap tillsammans med fem andra kommuner i arbetet med barn och unga som

begår brott eller riskerar att begå brott. Målet är att få bättre effekt på det goda arbete som redan sker genom att stärka och identifiera utvecklingsområden.

- Stadens arbete med att motverka gängkriminalitet och det dödliga våldet har fortsatt och den intensifierade samverkan med polisen och kriminalvården, som riktats in mot polisområde nord, har följts upp och utvidgas till polisområde syd.
- För åttonde året i rad placerade sig Stockholms stad på första plats bland Sveriges kommuner när det gäller miljöbilar.
- I mars inledde staden genom Elektrifieringspakten ett samarbete med näringslivet för att snabba på omställningen till en elektrifierad transportsektor.
- Stockholms Hamnar AB:s nybyggda hamn Stockholm Norvik Hamn utsågs av Byggindustrin till vinnare av priset Årets Bygge 2021 i kategorin Infrastruktur och även till totalvinnare alla kategorier.
- Under sommaren utsågs Stockholm till Europas mest innovativa region i kommissionens Regional innovation scoreboard, som vartannat år jämför 240 regioner i Europa.

Beslut

- *Stockholms stads program mot våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution, människohandel för sexuella tjänster samt sexuellt våld oberoende relationer 2021-2025* antogs av kommunfullmäktige i juni.
- *Stockholms stads program för stöd till anhöriga 2021-2024* antogs av kommunfullmäktige i juni.
- Stadens *Trygghetsprogram 2020-2023* är framtaget och beslutat av kommunfullmäktige.
- I juni beslutade kommunfullmäktige att ingå ett tilläggsavtal till 2013-års Stockholmsöverenskommelse, som innebär att tunnelbaneutbyggnaden ska kunna realiseras genom att projektets finansiering säkras då staten tillför 4 000 mnkr och Stockholms stad och övriga parter tillför 5 307 mnkr.
- Trafiknämnden har tecknat avtal som innebär att låncyklar kommer att finnas utplacerade i olika delar av staden i april 2022.
- I maj beslutade kommunfullmäktige om ett stadsövergripande kulturstrategiskt program

- Kommunfullmäktige beslutade 14 juni 2021 om stadsgemensamma krav för tunga lastbilar i upphandling av transporttjänster. Upphandlingskrav är indelade i tre nivåer: Spjutspets, Avancerad samt Baskrav, för lastbilar att använda som minimikrav i stadens upphandlingar som innefattar transporter.

Händelser av väsentlig betydelse efter periodens slut

Folkhälsomyndigheten rekommenderade i början av september regeringen att fortsätta med den plan för avveckling av restriktioner som infördes på grund av covid-19 från och med den 29 september. Detta har bl a inneburit att besök- och publikrestriktioner nu tagits bort, vilket möjliggjort en än mer återgång till ett mer normalt läge för flera verksamheter, t ex inom kultur och idrott.

Kommunens och kommunkoncernens förväntade utveckling avseende ekonomi och verksamhet utifrån målen om god ekonomisk hushållning

I årsredovisningen och delårsbokslut utvärderas om kommunens och kommunkoncernens utveckling ligger i linje med god ekonomisk hushållning. Vid bedömning av måluppfyllelse för ställningstagande kring god ekonomisk hushållning har stadsledningskontoret bedömt de övergripande målen och de övergripande verksamhetsmålen.

Bedömningen av måluppfyllelse för året grundas på utfall för kommunfullmäktiges indikatorer och aktiviteter, huruvida nämnder och bolagsstyrelser uppfyllt sina egna mål, indikatorer, i vilken utsträckning de genomfört de aktiviteter de föresatt sig i sina verksamhetsplaner. I bedömningen av måluppfyllelse tas även hänsyn till övrig väsentlig information angående verksamhetsområdet. Uppfyllelsegraden av inriktningsmålen är en förutsättning för att god ekonomisk hushållning uppnås i staden.

Staden har påverkats av pandemin. Nämnder och bolagsstyrelser har ställt om och anpassat verksamheterna för att hindra smittspridning och minska konsekvenserna av pandemin. De insatser som har genomförts och den flexibilitet och anpassningsförmåga som nämnder, bolagsstyrelser och medarbetare har uppvisat är en förutsättning för den måluppfyllelse verksamheterna visar.

Sammantaget bedömer stadsledningskontoret att staden har en god ekonomisk hushållning. Sett ur det finansiella perspektivet visar tertialrapport 2 att samtliga finansiella mål uppnås. Vidare visar

verksamhetsperspektivet utifrån den samlade bedömningen av kommunfullmäktiges verksamhetsområdesmål och indikatorernas utfall att verksamheterna utvecklas i positiv riktning, med reservation för effekterna av den pågående pandemin.

Kommunfullmäktiges inriktnings- och verksamhetsområdesmål

Kommunfullmäktige har i budget 2021 beslutat om följande tre inriktningsmål:

- En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla
- En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt
- En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

Inriktningsmålen utgör ramen för stadens styrning av verksamheterna. Kommunfullmäktiges verksamhetsområdesmål konkretiserar inriktningsmålen för de olika verksamheter som finns i staden. Bedömningskriterierna är helt, delvis och ej. *Helt* innebär att målet är uppfyllt, *delvis* innebär att målet inte är helt uppfyllt men utvecklas i positiv riktning och *ej* innebär att målet inte är uppfyllt.

Tre av fem verksamhetsområdesmål under inriktningsmål *En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla* bedöms uppfyllas helt och två mål bedöms uppfyllas delvis. Den samlade bedömningen för inriktningsmålet är att det uppfylls delvis. Inriktningsmål *En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt* bedöms uppfyllas delvis, där två av fem underliggande verksamhetsmål prognostiseras uppnås helt och tre prognostiseras uppfyllas delvis. Inriktningsmålet *En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden* bedöms uppfyllas helt då de två underliggande verksamhetsområdesmålen bedöms uppfyllas helt. I tertialrapport 1 2021 bedömdes inriktningsmål *En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla* uppnås helt. Bedömningarna av de andra två inriktningsmålen är oförändrade från tertialrapport 1, 2021.

I tabellen nedan illustreras den samlade bedömningen av hur nämnder och bolagsstyrelser prognostiserar sin måluppfyllelse för helår 2021 avseende kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdena. Mer detaljerade måltexter finns senare i ärendet.

KF:s inriktningsmål/verksamhetsområdesmål	Kommunkoncernens målpåfyllelse
1 En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla	Delvis
1.1 I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskkunskaper är kort	Helt
1.2 Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i	Delvis
1.3 I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige	Delvis
1.4 I Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet	Helt
1.5 I Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande.	Helt
2 En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt	Delvis
2.1 Stockholm har Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv	Helt
2.2 Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters skiftande behov	Delvis
2.3 Stockholms infrastruktur främjar effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet	Helt
2.4 Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring	Delvis
2.5 Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö	Delvis
3 En ekonomisk hållbar och innovativ storstad för framtiden	Helt
3.1 Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser	Helt
3.2 Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna	Helt

Finansiella mål för staden

Staden har satt upp finansiella mål för att garantera en gynnsam ekonomisk utveckling över tid. Samtliga finansiella mål bedöms uppfyllas 2021. Det finansiella målet för stadens ekonomiska resultat redovisas under avsnittet ”Balanskravsresultat”.

Stadens nettokostnader i förhållande till skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning

Måttet fastställer att stadens nettokostnader i ett långsiktigt perspektiv inte får vara större än skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning. Kortsiktigt kan även finansnettot användas för att finansiera verksamhetens nettokostnader. I delårsbokslutet utgör verksamhetens nettokostnader 90 procent av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning. Inklusive

finansnettot utgör nettokostnaderna 88 procent. Skatteunderlagets utveckling i år väntas förbättras på grund av en högre beräknad skatteunderlagstillväxt. Målet är därmed uppfyllt såväl på kort sikt som på lång sikt.

Soliditet

Soliditet mäter hur stor del av stadens tillgångar som är finansierade av eget kapital. Måttet räknas inklusive pensionskulden, som enligt gällande redovisningsregler till största del ligger utanför balansräkningen. Målet är att soliditeten långsiktigt inte ska understiga 34 procent. Kortsiktigt kan värdet sjunka till 30 procent. Soliditeten i delårsbokslutet uppgår till 37 procent och målet är därmed uppfyllt. Måttet har stabilt legat på 35 procent, men den kraftiga skuldsättningen till följd av en ökad investeringsvolym för koncernen medför en risk framåt i tiden om inte skuldutvecklingen kan bromsas.

Kapitalkostnadernas andel av nettodriftkostnaderna

En ökad investeringsvolym innebär ökade driftkostnader i form av avskrivningar och ränta. För att bevaka att dessa kostnader inte tar en allt större del av stadens totala nettodriftkostnader har ett mål satts upp att dessa kostnader högst får utgöra 7 procent av stadens nettokostnader. I tertailbokslutet uppgår kapitalkostnadernas andel av nettodriftkostnaderna till sex procent. Målet är därmed uppfyllt.

Budgetföljsamhet

En god budgetföljsamhet är en förutsättning för en fungerande ekonomistyrning och därmed god ekonomisk hushållning. Budgetföljsamhet mäter hur väl den ekonomiska styrningen fungerar mot givna förutsättningar i budgeten.

För nämnderna görs uppföljningen för driftbudgeten inklusive kapitalkostnader, resultatenheternas resultat och kommunstyrelsens tekniska justeringar, budgetjusteringar och resultatöverföringar. Målet för budgetföljsamheten är att den efter och före tekniska justeringar inte får överskrida 100 procent. Nämndernas utfall utgör 99 procent av budget och målet är därmed uppfyllt.

Prognossäkerheten

Prognossäkerheten beskriver förmågan att bedöma avvikelser och att vidta åtgärder för att hålla given budget. Prognossäkerheten mäts som avvikelserna mellan årets prognoser vid tertialrapport 2 och utfall, inklusive kapitalkostnader och resultatenheternas resultat. Prognossäkerheten kan mätas först i årsbokslutet.

Måluppfyllelse 2017-2021

%	Utfall 2021 T2	Prognos 2021	Utfall 2020	Utfall 2019	Utfall 2018	Utfall 2017
Nettokostnader/skatteintäkter, utjämning, generella statsbidrag	90	Uppfylls helt	90	96	101	99
Soliditet inklusive pensionsskuld	37	Uppfylls helt	35	35	35	36
Kapitalkostnadernas andel av nettodriftkostnaderna	6	Uppfylls helt	6	6	6	6
Nämndernas utfall i procent av budget	99	Uppfylls helt	98	100	99	98

Ekonomisk utveckling för den kommunala koncernen
Periodens resultat för den kommunala koncernen

Resultatet efter skatter och finansiellt resultat för koncernkoncernen uppgår till 4 875 mnkr (4 282 mnkr), efter att koncerninterna mellanhavanden, inklusive utdelning har eliminerats. I koncernkoncernens resultat ingår resultatet för staden, koncernen Stockholms Stadshus AB, kommunalförbund samt resultatet för stadens övriga bolag som inte ingår koncernen Stockholms Stadshus AB. Delårsbokslutets resultat efter skatt för koncernen Stockholms Stadshus AB uppgår till 1 840 mnkr (1 215 mnkr).

Bokslutsdispositioner i kommunala koncernen

Delårsbokslutets resultat efter finansnetto för koncernen Stockholms Stadshus AB uppgår till 2 231 mnkr (1 573 mnkr). I bokslutet för koncernen Stockholms Stadshus täcks förluster i vissa dotterbolag med motsvarande koncernbidrag på totalt 392 mnkr (102 mnkr). Utdelningen till staden 2021 uppgick till 1 100 mnkr. I tertialrapport 2 föreslås aktieägartillskott om 700 mnkr göras till Stockholms Stadshus AB.

Kommunala koncernens interna mellanhavanden

Interna mellanhavanden, 2021-08-31, mnkr

Interna köp som har eliminerats	Intern försäljning som har eliminerats	Interna fordringar, exkl. koncernkontot som har eliminerats	Interna skulder, exkl. koncernkontot som har eliminerats
3 035,1	2 986,2	950,2	877,1

Kommunala koncernens investeringar

Kommunkoncernens bruttoinvesteringar uppgår till 11 203 mnkr i delårsbokslutet. Bruttoinvesteringarna för koncernen Stockholms Stadshus AB uppgår till 8 238 mnkr. Bolagskoncernens bruttoinvesteringar består främst av nyproduktion av bostäder,

skolor och infrastruktur som hamnar och anläggningar för va-verksamhet.

Ekonomisk utveckling för staden

Periodens resultat för staden

Stadens resultat i delårsbokslutet uppgår till 4 034 mnkr (4 420 mnkr). Realisationsvinster och försäljning av exploateringsfastigheter uppgår till 1 481 mnkr. Ökade skatteintäkter och generella statsbidrag bidrar till resultatet. Utdelning från Stockholms Stadshus AB med 1 100 mnkr ingår i sin helhet i delårsbokslutets resultat. I tertialrapport 2 föreslås aktieägartillskott om 700 mnkr göras till Stockholms Stadshus AB.

Delårsbokslutets resultat exklusive engångsintäkter från försäljningar uppgår till 2 825 mnkr (3 427 mnkr). Överskottet visar det verksamhetsmässiga resultatet, det vill säga den del av stadens löpande verksamhetskostnader som finansierats med löpande intäkter som skatt, avgifter, statsbidrag och utdelning.

Avsättningar till olika satsningar har gjorts med 1 270 mnkr varav 29 mnkr avser indexuppräknning. Utökning avseende tilläggsavtal för utbyggnad av tunnelbana i enlighet med Stockholmsförhandling har gjorts med 1 290,7 mnkr inklusive förväntad förändring i KPI. Under perioden har inga ytterligare medel satts av men en tidigare avsättning har återförts.

Mnkr	T2 2021	2020	2019	2018	2017
Periodens resultat	4 034	4 953	2 728	3 176	2 361
Avgår reavinster	-1 209	-2 696	-2 453	-2 552	-4 163
Gjord avsättning	1 240	242	182	506	3 117
Avgår utdelning från Stockholms Stadshus AB	-1 100	-1 325	-1 500	-1 700	-800
Aktieägartillskott		500			
Resultat exklusive reavinster, utdelning och engångskostnad	2 965	1 674	-1 043	-570	-515

För helåret 2021 bedöms stadens resultat exklusive reavinster, utdelning och engångskostnader vara positivt. Nämnderna bidrar till prognosen genom att prognostisera ett överskott på 525 mnkr, varav 284 mnkr avser stadsdelsnämnderna och 241 mnkr facknämnderna.

Stadens investeringar

Stadens investeringsutgifter uppgår brutto till 3 602 mnkr (4 864 mnkr) i delårsbokslutet, vilket är en minskning med 1 262 mnkr i jämförelse med samma period föregående år. Investeringsinkomster för perioden uppgår till 52,7 mnkr (45 mnkr).

Engångsintäkterna från försäljningar har, i enlighet med stadens investeringsstrategi, använts till att finansiera stadens investeringar och därmed minskat behovet av nyupplåning. Under perioden har stadens investeringar fullt ut kunnat finansieras med egna medel, det vill säga med resultat, avskrivningar samt försäljningar.

För mer information om stadens investeringar hänvisas till avsnittet ”Investeringsredovisning”.

Pensioner

Den totala förmånsbestämda ålderspensionen uppgår 2021-08-31 till 10 983 mnkr (10 394 mnkr) för kommunkoncernen, vilket innebär att avsättning för pensioner har ökat med 5,7 procent i jämförelse med år 2021.

Stadens skuld för förmånsbestämd ålderspension redovisas i balansräkningen och uppgår till totalt 8 660 mnkr (8 050 mnkr). Stadens avsättning för pensioner har därmed under januari-augusti ökat med 7,6 procent.

Ökningen i avsättning för pensioner för period januari-augusti 2021 jämfört med föregående år förklaras i huvudsak av att RIPS 21 har tillämpats för beräkning av pensionsskuld. Grunden för beräkningen av stadens pensioner är tjänstepensionsavtal för anställda i kommuner KAP-KL. För anställda födda 1986 och senare gäller pensionsavtal AKAP-KL, som är helt avgiftsbestämt. Beräkning av pensionsskuld bygger på Sveriges Kommuner och Regioners riktlinjer, RIPS. SKR fattade beslut om ett ändrat livslängdsantagande i RIPS 21 i april 2021. Ett längre livslängdsantagande leder till ökning i stadens pensionsskuld, och av KPAs beräkning från augusti 2021 framgår att effekten på staden uppgår till 372 mnkr.

Pensionsskulden intjänad till och med 1997 utgör en ansvarsförbindelse och uppgår till 16 002 mnkr (16 158 mnkr). Ett längre livslängdsantagande i RIPS 21 ökar ansvarsförbindelsen med 421 mnkr enligt KPA:s analys. Redovisningen av ansvarsförbindelsen för pensioner sker enligt den så kallade

blandmodellen vilket innebär att skulden inte är upptagen i balansräkningen. Vid beräkning av soliditeten ingår dock denna del av skulden. Den yngre personalens pensionskostnader (födda efter 1985) betalas i samband med intjänandet. Totalt sett är därmed en minskad pensionsskuld och ansvarsförbindelse att förvänta över tid.

Stadens pensionsskuld, som inkluderar särskild löneskatt om 24,26 procent, är enligt fullmäktiges beslut säkrad i stadens tillgångar. Detta innebär att inga pensionsförsäkringar tecknas och inga fonderingar görs. Kostnaden för avgiftsbestämd ålderspension och särskild löneskatt för period januari-augusti 2021 beräknas uppgå till 738 mnkr, en post som alltså kommer att växa med antalet anställda födda efter 1985.

Finansiell verksamhet

Den kommunala koncernens lånebehov hanteras centralt av Stockholms stads internbank. Stockholms stad har valt att ha en sammanhållen central finansfunktion, internbanken, som hanterar de aggregerade riskerna, säkerställande av finansiering, likviditetshantering, bankrelationer etcetera. En central hantering innebär även en minskad finansiell risk och möjliggör för en bättre intern kontroll. Finanspolicy anger mål och riktlinjer för finansverksamheten inom den kommunala koncernen samt identifierar finansiella risker och hur de ska hanteras.

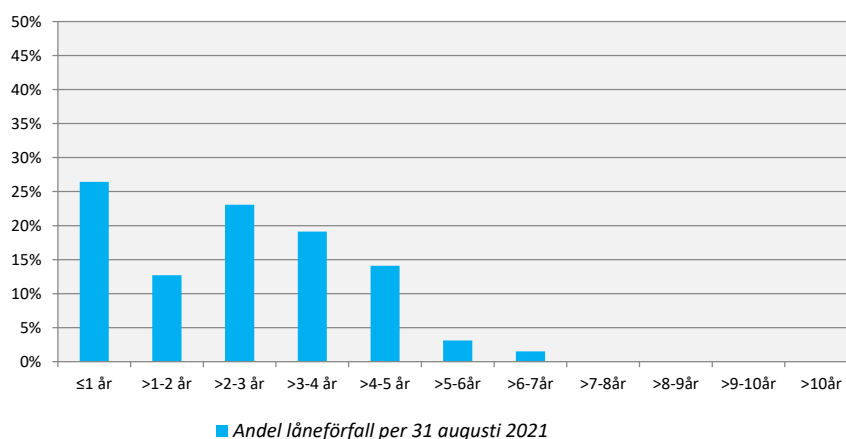
Internbanken har till uppgift att stödja kärnverksamheten och tillvarata skalfördelarna i den finansiella hanteringen. Detta uppnås bland annat genom ett gemensamt koncernkontosystem, som möjliggör att alla flöden hos nämnder och bolag nettas internt innan Stockholms stad finansierar återstoden externt via kapitalmarknaden. På så sätt underlättas administrationen av de interna flödena samtidigt som det ger lägre totala finansieringskostnader.

Grunden för en effektiv finansiering är bra prognoser över koncernens kassaflöden. Bolagen och de största investerande nämnderna i den kommunala koncernen upprättar både kortsiktiga och mer långsiktiga prognoser över sina kassaflöden. Dessa prognoser är en förutsättning för att internbanken ska kunna förse den kommunala koncernen med en kostnadseffektiv finansiering.

Den kommunala koncernen lånar i huvudsak genom olika marknadsprogram direkt på den finansiella marknaden. Det sker genom att Stockholms stad ger ut certifikat och obligationer.

Utöver finansiering via marknadsprogrammen sker upplåning hos Europeiska Investeringsbanken (EIB), Nordiska Investeringsbanken (NIB) samt Council of Europe Development Bank (CEB). Nyttjade nominella belopp per balansdagen och förfalloprofil för skuldportföljen anges i nedan tabeller.

Marknadsprogram (miljoner)	Rambelopp, lokal valuta	Nyttjat, lokal valuta	Nyttjat SEK
Kommuncertifikat (KC), SEK	12 000	0	0
Euro commercial paper (ECP), USD	1 500	0	0
Medium term note (MTN), SEK	10 000	0	0
Euro medium term note (EMTN), EUR	8 000	4 610	48 046
Övrig lånefinansiering (miljoner)			
Europeiska investeringsbanken (EIB), SEK	13 700	9 700	9 700
Nordiska investeringsbanken (NIB), SEK	6 000	6 000	6 000
Council of Europe Development Bank (CEB), EUR	200	200	2 061

Stockholms stad har en mycket hög kreditvärdighet, så kallad rating. Ratingen ska återspegla förmågan att infria betalningsåtaganden och finansiella skyldigheter på kort respektive lång sikt. Kreditbedömningen utförs av kreditvärderingsinstitutet

Standard & Poor's. Stockholms stad har högsta möjliga betyg för både den korta och långa upplåningen, A-1+ respektive AAA. Ratingen uppdateras halvårsvis och bekräftades den 14 maj 2021 samt kreditutsikten höjdes från negativ till stabil. De höjda utsikterna baseras på stadens målinriktade arbete med att prioritera bland investeringar och avyttra icke-strategiska tillgångar för att uppnå en stabilisering av Stockholms stads externa skuld. För investerare innebär denna rating nivå att det är förknippat med mycket låg risk att låna ut kapital till Stockholms stad. Detta möjliggör att den kommunala koncernen erhåller förmånliga lånevillkor.

Finansiella risker och riskhantering

Finanspolicyn beslutas av kommunfullmäktige och anger mål och riktlinjer för finansverksamheten inom den kommunala koncernen samt identifierar de finansiella risker som den kommunala koncernen är exponerad för och hur de ska hanteras. Riskerna följs upp löpande av en riskkontrollfunktion och rapporteras till kommunstyrelsens ekonomiutskott. Den kommunala koncernen är exponerad för främst följande risker: ränterisk, finansieringsrisk, kredit- och likviditetsrisk, marknadsrisk.

Ränterisk

Skuldförvaltningen hanteras effektivt inom de ramar som finns i enlighet med fastställd finanspolicy. I analys av skuldportföljen används, om inte annat anges, det valutasäkrade beloppet enligt tillämpning av säkringsredovisning. Den kommunala koncernen Stockholms stad hade den 31 augusti 2021 en extern skuldportfölj om 66 352,1 mnkr (63 392,9 mnkr). Den externa skuldportföljen har under året ökat med 2 959,2 mnkr. Nettoskuldportföljen, d.v.s. bruttoskuld minus placeringar, var för den kommunala koncernen 66 336,6 mnkr (63 376,9 mnkr), vilket är en ökning om 2 959,7 mnkr för motsvarande period. Skuldökningen beror på en fortsatt hög investeringsnivå i den kommunala koncernen som delvis finansieras med lån.

Ränterisk uttrycks som genomsnittlig räntebindningstid (duration) för den externa skuldportföljen samt en definierad ränteförfallostruktur. Duration (inklusive derivat) ska varken vara kortare än 1,25 år eller längre än 3,75 år. Per den 31 augusti 2021 uppgick genomsnittlig räntebindningstid för den externa skuldportföljen till 1,8 (1,9) år. Exklusive beaktande av ränteswappar uppgick den genomsnittliga räntebindningstiden till 1,6 (1,7) år. Maximalt 65 procent av skuldportföljen får förfalla

inom ett år och per balansdagen förföll 51,6 (39,7) procent av räntorna inom ett år.

Upplåning sker till både fast och rörlig ränta på inhemsk och internationell lånemarknad. Samtliga derivatinstrument utestående på balansdagen är, i enlighet med finanspolicy, säkringsinstrument med syfte att hantera ränte- och valutarisk i den kommunala koncernens skuldportfölj. Valuta- och räntederivat uppgår per balansdagen till ett sammanlagt nominellt belopp brutto om 11 346,3 mnkr (10 153,4 mnkr).

Finansieringsrisk

Finansieringsrisken är risken att vid kapitalförfall inte kunna återfinansiera förfallet eller endast lyckas låna till kraftigt ökade kostnader. Finansieringsrisken hanteras genom att kapitalförfallen, i möjligaste mån utifrån marknadsförutsättningar, sprids över tid. Stockholms stad arbetar aktivt med att hantera förfallostrukturen, bredda investerarbasen och samarbetar med många olika motparter, vilket medför minskad refinansieringsrisk. Den externa skuldportföljen ska enligt finanspolicy ha en kapitalförfallostruktur där maximalt 45 procent får förfalla inom ett år. Per balansdagen förföll 28,7 (14,1) procent av kapitalet inom ett år. En löptid om maximalt 10 år gäller vid upplåning.

Likviditetsrisk

För att säkerställa upplåning, när annan finansiering inte är möjlig, ska den kommunala koncernen alltid ha tillgång till en betalningsberedskap om minst 5 000 mnkr enligt finanspolicy. Per balansdagen uppgick ramar för betalningsberedskap till totalt 9 000 mnkr i form av checkräkningskredit samt syndikerad kreditfacilitet och tillgängliga likvida medel uppgick till 8 454,5 mnkr (10 067,0 mnkr). Staden har under covid-19-pandemin haft ett mycket stabilt läge med god betalningsberedskap och likviditet.

Kreditrisk

Kreditrisk är risken för att en motpart inte kan uppfylla sina betalningsförpliktelser. Kreditrisken mäts som kreditvärde och exponering per motpart eller instrument enligt finanspolicy. Den lägsta tillåtna rating vid kreditexponering är BBB+ hos kreditvärderingsinstitut Standard and Poor's och Moody's.

Marknadsrisk

Marknadsrisk definieras som risken för att förändringar av räntor, växelkurser och priser leder till en ofördelaktig förändring av värdet av tillgångar och skulder. Per balansdagen har den kommunala koncernen inga finansiella placeringar utöver särskilda

beslut i kommunfullmäktige om 15,5 mnkr (16,0 mnkr).
Stockholms stad använder enligt finanspolicy derivat för att minimera risken för oförutsett högre räntekostnader, orsakade av ränte- och valutaförändringar under löptiden för ingående lån i skuldportföljen.

Valutarisk

Lån och placeringar ska enligt finanspolicyn valutasäkras till 100 procent. Den del av extern skuldportfölj som är i utländsk valuta, 16,1 procent NOK, är genom swappar omvandlad till SEK. Således finns ingen valutarisk i den externa skuldportföljen. Kontrakterade flöden i utländsk valuta över motsvarande 25 mnkr ska rapporteras enligt finanspolicy.

Förväntad utveckling

Global återhämtning efter pandemin

Coronapandemin slog hårt mot världsekonomin under 2020. Nu märks en tydlig återhämtning och de flesta prognosinstitut tror på en relativt stark global tillväxt i år, trots osäkerhet om den framtida smittspridningen och nya varianter av viruset. Svensk ekonomi återhämtar sig snabbt efter den djupa nedgången förra året. Lättade pandemirestriktioner bidrar till att hushållen förväntas öka konsumtionen rejält det tredje kvartalet och ekonomin tar då fart. Konjunkturinstitutet beräknar i sin prognos från augusti att Sveriges BNP växer med 4,4 procent i år och med 3,6 procent år 2022. Arbetslösheten väntas uppgå till 8,9 procent i år för att sedan sjunka till 7,7 procent 2022.

Stark uppgång i Stockholmskonjunkturen

Stockholms näringsliv drabbades hårt av pandemin under 2020, men nu syns en tydlig uppgång i konjunkturen. Under det andra kvartalet 2021 steg Handelskammarens Stockholmsbarometer som mäter hushållens och näringslivets syn på ekonomin till ett indexvärde på 115. Det är den högsta noteringen sedan mätningarna startade 2003 och ska tolkas som att återhämtningen är väldigt stark, snarare än att konjunkturen nått nya toppnivåer. Utmaningen som sticker ut är bristen på arbetskraft, 26 procent av de tillfrågade företagen har brist på personal. Den delbransch som hade störst arbetskraftsbrist var databranschen, där hela 63 procent av företagen uppgav att de hade brist på arbetskraft.

Låg folkökning till följd av pandemin

År 2020 var folkökningen rekordlåg med ett nettotillskott på 1 478 nya invånare. Första halvåret år 2021 är nettoökningen totalt endast 268 personer, vilket är rekordlågt, trots ett stabilt födelseöverskott.

Förändringen beror delvis på att invandringen sjunkit till följd av pandemin, men delvis också på att utflyttningen till andra kommuner ökat, i första hand till närliggande kommuner i övriga länet. Detta kan vara en följd av pandemins påverkan, men kan också delvis vara tecken på nya flytt- och boendemönster.

De senaste åren har utflyttningen ökat både till övriga länet och till resten av riket. Demograferna förklarar detta med att de stora grupperna födda i slutet av 80-talet och början av 90-talet nu kommer upp i familjebildande åldrar och letar efter en större bostad. Generellt är bostäderna större i de övriga kommunerna i länet och priserna lägre.

Starkare arbetsmarknaden men många långtidsarbetslösa

Pandemin har haft en stark påverkan på arbetsmarknaden i Stockholms stad och effekterna kan förväntas bli långvariga. Våren 2020 ökade arbetslösheten kraftigt till följd av pandemin och dess restriktioner, men redan i början av hösten 2020 började antalet arbetslösa minska igen och den minskningen har hållit i sig. Även arbetslösheten bland unga har minskat i takt med att arbetsmarknaden har stärkts. Pandemin drabbade storstädernas arbetsmarknad hårdast, men Arbetsförmedlingen förväntar sig att återhämtningen även kommer att bli starkast i dessa regioner, eftersom de privata tjänstenärings som präglar storstäderna har högst potential för att stärkas i återgången efter pandemin. I slutet av augusti var antalet inskrivna arbetslösa (16-64 år) på Arbetsförmedlingen 40 108 personer i Stockholms stad, varav 23 684 var öppet arbetslösa. Det är en minskning med ca 9 600 personer jämfört med samma månad förra året. Det betyder att arbetslösheten i Stockholms stad har minskat från 9,2 procent till 7,4 procent på ett år.

Det är tydligt att antalet långtidsarbetslösa har ökat kraftigt under pandemin. Nästan hälften av samtliga arbetslösa i Stockholms stad har varit arbetslösa i minst 12 månader. I augusti 2021 uppgick antalet långtidsarbetslösa (>12 månader) till nära 19 000 personer, ungefär lika många kvinnor som män. De som snabbt kommer tillbaka i jobb har oftast en utbildning och är sedan tidigare etablerade på arbetsmarknaden. Ungefär hälften av de långtidsarbetslösa är utrikes födda och många har bristande språkkunskaper. En slutförd gymnasieutbildning är viktigare än någonsin.

Ekonomisk utveckling för staden och den kommunala koncernen

Sammantaget påverkar pandemins spår den ekonomiska utvecklingen såväl i staden och som kommunkoncernen. Effekterna av den nedstängning av samhället som skedde ledde till att de verksamheter som finansieras av intäkter från näringsliv, boende och besökare tappade sin finansieringsbas. Den starka återhämtningen i ekonomin under året har medfört att skatteintäkterna har ökat mer än vad som prognostiserades när kommunfullmäktige beslutade om 2021 års budget. Samtidigt ligger till exempel arbetslösheten på högre nivåer än före pandemin. De långsiktiga utmaningarna för staden vad gäller till exempel den demografiska utvecklingen och skuldsättningsgraden finns kvar och det finns fortfarande osäkerheter om lågkonjunktorens effekter både i omfattning och tid.

Budgetavräkning

En sammanställd budget för den kommunala koncernen upprättas inte.

Helårsprognosen för 2021 års resultat visar efter tillstyrkta budgetjusteringar och övriga korrigeringar ett överskott om 925 mnkr inklusive bokförda försäljningsintäkter. Stora avvikelser mot budget utgörs främst av reavinster och vinster från försäljning av exploateringsfastigheter, poster som inte budgeteras. Vid tertialrapporttillfället uppgår dessa poster till 1 209 mnkr, en positiv budgetavvikelse. Prognosen baseras på SKR:s senaste skatteunderlagsprognos vilken visar ett överskott på skatter om cirka 1 300 mnkr. Den innehåller också prognostiserad aktieutdelning på 400 mnkr netto, kostnaderna för den uppdaterade Stockholmsöverenskommelsen på cirka 1 291 mnkr samt 259 mnkr i ersättning för sjuklönekostnader.

Totalt prognostiserar stadsdelsnämnder och facknämnder ett överskott om 525 mnkr inklusive reglering mot resultatfonder (289 mnkr).

Personalkostnaderna för staden har ökat med 2,5 procent i förhållande till föregående år. För perioden januari-augusti var det genomsnittliga antalet helårsarbetare 44 744. I en jämförelse med genomsnittet för motsvarande period föregående år är det en ökning med 190 helårsarbetare.

För mer information om stadens driftkostnader hänvisas till avsnittet ”Driftredovisning”.

Balanskravsresultat

Enligt kommunallagen ska budgeten upprättas så att intäkterna överstiger kostnaderna. Om det redovisade resultatet blir negativt, det vill säga om kostnaderna för ett visst räkenskapsår överstiger intäkterna, ska det negativa resultatet regleras senast under det tredje året efter det att det negativa resultatet redovisades.

Huvudprincipen är att realisationsvinster inte ska inräknas i intäkterna då avstämning med balanskravet görs. Försäljning av exploateringsstillgångar som exploateringsanläggningar räknas som omsättningstillgångar och får därmed undantas. Syftet med balanskravet är att visa att en kommun inte lever över sina tillgångar.

En avstämning mot balanskravet ska göras enligt kommunallagens krav på en ekonomi i balans och avstämningen är utformad enligt lag om kommunal bokföring och redovisning.

Balanskravsresultatet är även stadens finansiella resultatmål. Enligt lagkravet kan inkomster från försäljning av exploateringsfastigheter räknas med i balanskravsutredningen vilket gjorts nedan. Stadens resultat justerat enligt kommunallagens krav visar att staden uppfyller såväl kravet på en ekonomi i balans som stadens finansiella resultatmål då balanskravsresultatet är positivt med 3 941 mnkr (4 865 mnkr). Även utifrån stadens prognos för helåret görs bedömningen att balanskravet kommer att uppnås för 2021.

Mnkr	2021 T2	2020	2019	2018	2017	2016
Delårsbokslutets resultat	4 034	4 953	2 728	3 176	2 361	4 643
Avgår realisationsvinster/förluster vid försäljningar	-93	-89	-1 722	-563	-1 533	-418
Delårsbokslutets balanskravsresultat	3 941	4 864	1 006	2 613	828	4 225

Väsentliga personalförhållanden

Sjukfrånvaro

Staden använder två metoder för att mäta sjukfrånvaro. Dels mäts sjukfrånvaron enligt det lagstadgade kravet, dels enligt en stadsintern definition i indikatorn *Sjukfrånvaro*. Mätmetoderna har olika kvaliteter. Sjukfrånvaron enligt de lagstadgade kraven ger en god ögonblicksbild av nivån på sjukfrånvaron och är jämförbar med andra kommuner och landsting. Sjukfrånvaron enligt stadens

egen mätmetod ger en bättre bild av utvecklingstrenden och är därför ett bättre underlag för uppföljning och analys.

När inte annat anges är uppgifterna för sjukfrånvaron i stadens redovisningar framtagna enligt stadens egen mätmetod. Den lagstadgade redovisningen av sjukfrånvaron utgår från en delvis annan beräkningsgrund än stadens interna mätmetod. Stadens metod ställer sjukfrånvaron i relation till avtalad arbetstid. Den lagstadgade redovisningen ställer sjukfrånvaron i relation till ordinarie arbetstid, vilket innebär att frånvaro utan lön till exempel vid föräldraledighet eller tjänstledighet inte ingår. Att frånvaro utan lön exkluderas gör att ordinarie arbetstid blir lägre än den arbetstid som räknas med i stadens interna mätmetod. Följden blir att sjukfrånvaro enligt den lagstadgade redovisningen blir högre än stadens sjukfrånvaroindikator.

Sjukfrånvaro i procent av ordinarie arbetstid, enligt den lagstadgade redovisningen

	<i>Jan – aug 2021</i>	<i>Jan – aug 2020</i>
Kvinnor	8,1	9,5
Män	5,0	6,3
Yngre än 30 år	5,9	7,2
30–49 år	6,9	8,2
Äldre än 49 år	8,0	9,5
Totalt	7,3	8,6

Under 2021 har sjukfrånvaron minskat sedan pandemin startade men rådande riktlinjer som varit att stanna hemma med minsta förkylningssymptom, har dock fortsatt att påverka sjukfrånvaron dock i mindre utsträckning jämfört med föregående år. Sjukfrånvaron i relation till ordinarie arbetstid uppmättes för perioden januari till augusti 2021 totalt till 7,3 procent, vilket är 1,3 procentenheter lägre jämfört med samma period året innan.

Sjukfrånvaron har minskat för samtliga redovisade grupper. Jämfört med samma period år 2020 var minskningen störst för gruppen äldre än 49 år vars sjukfrånvaro minskade med 1,5 procentenheter. Sjukfrånvaron för kvinnor respektive män minskade med 1,4 respektive 1,3 procentenheter. För den yngre gruppen och gruppen 30 – 49 år minskade sjukfrånvaron med 1,3 procentenheter vardera.

Långtidssjukfrånvaron, det vill säga den andel av total sjukfrånvaro som varat 60 dagar eller mer uppmättes från januari till augusti

2021 till 44,7 procent. Jämfört med samma period föregående år är det en ökning med 4,8 procentenhet.

Sjukfrånvaro, enligt stadens egen mätmetod, tertial 2 år 2021

	Utfall	
	tertialet 2 2021	Prognos helår ¹
Totalt, hela staden	7,3 % (aug 20 – jul 21)	6,9 %

Medarbetarna i siffror

I slutet av augusti 2021 var totalt 44 946 anställda i Stockholms stad. Av dessa var 41 603 månadsavlönade anställda i stadens förvaltningar och 3 343 var anställda i stadens bolag.

Antal anställda (månadsavlönade) fördelade på verksamhetsområden

Verksamhetsområde	2021-08-31			2020-08-31	
	Kvinnor	Män	Totalt	Totalt	Förändring mellan åren
Politisk verksamhet och gemensam administration	1 461	606	2 067	2 008	59
Individ- och familjeomsorg	3 117	897	4 014	3 988	26
Infrastruktur, stadsmiljö, skydd	799	590	1 389	1 326	63
Förskoleverksamhet och skolbarnomsorg	9 455	1 834	11 289	11 375	-86
Utbildning	9 294	3 806	13 100	12 893	207
Äldreomsorg	4 205	1 056	5 261	5 536	-275
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	1 647	595	2 242	2 241	1
Fritid och kultur/allmän fritidsverksamhet	1 015	765	1 780	1 774	6
Affärsverksamhet, näringsliv och bostäder	205	159	364	356	8
Övrig verksamhet, särskilda insatser	60	37	97	75	22
Totalt	31 258	10 345	41 603	41 572	31
Årsarbetare	30 408	10 038	40 446	40 416	30

Fotnot: Utöver den månadsavlönade personalen har timavlönad personal under januari-juli arbetat motsvarande 1 762 årsarbeten. Den timavlönade personalens arbete har ökat med 0,4 procent jämfört med samma period 2020.

¹ Prognosen baseras på ett genomsnitt av utfallet för januari – juli 2021 samt en skattning av sjukfrånvaron för augusti – december 2021.

Antalet månadsavlönade som slutat i staden under perioden januari till augusti 2021 var 5 976 vilket är en ökning med drygt 180 månadsavlönade jämfört med samma period föregående år. Förändringen består delvis av verksamhetsövergång och att något fler tidsbegränsade anställningar gått ut jämfört med året innan. Den vanligaste avgångsorsaken bland de som slutat arbeta inom staden under perioden januari till augusti 2021 är att tidsbegränsat arbete upphört vilket utgör 56 procent. Andelen som slutat på egen begäran under perioden var 31 procent av de totala avgångsorsakerna. Pensionsavgångarna motsvarar 10 procent och övriga avgångar utgör 2 procent. Under 2021 skedde verksamhetsövergång med 87 anställningar jämfört med året innan där ingen verksamhetsövergång skedde.

Antal månadsavlönade som slutat i staden per avgångsorsak, jan-aug 2021 och jan-aug 2020

Avgångsorsak	Jan-aug 2021	Jan-aug 2020
Tidsbegränsad anställning upphör	3 353 (56%)	3 150 (54 %)
Slutat på egen begäran	1 865 (31%)	1 963 (34 %)
Pension (ålderspension, avtalspension samt sjukersättning tillsvidare)	616 (10%)	619 (11 %)
Övriga*	142 (2%)	60 (1%)
Totalt	5 976 (100%)	5 792 (100 %)

*Övriga inkluderar: Verksamhetsövergång – ej avknoppning, Avliden, Enligt arbetsgivarens beslut, Uppsägning efter avslutad rehab process samt Arbetsbrist.

Agenda 2030

Stockholms stad ska vara ledande i genomförandet av Agenda 2030. Genom att nämnder och bolagsstyrelser tar ansvar för lokala utmaningar inom de tre hållbarhetsdimensionerna; social, ekonomisk och miljömässig hållbarhet, bidrar staden till att förbättra förutsättningarna för en globalt hållbar utveckling. Enligt kommunfullmäktiges budget ska Agenda 2030 bidra till att utveckla hållbarhetsarbetet och stimulera till synergier och samverkan över organisatoriska gränser.

Under perioden har *Hållbarhetsrapport 2021* färdigställts, en modell för uppföljning av stadens hållbarhetsarbete utifrån såväl Agenda 2030 som Vision 2040. Hållbarhetsrapporten ger en

helhetsbild av var staden står i arbetet med att uppnå agendans mål. Den stärker därigenom nämndernas och bolagens möjligheter att identifiera utmaningar och verka för stadens långsiktiga vision.

Hållbarhetsrapporten ingår i Sveriges frivilliga rapport, Voluntary Local Review, till FN om arbetet med Agenda 2030. I juli presenterades rapporten vid FN:s högnivåmöte (High-Level Political Forum).

En central strategi i genomförandet av de globala målen är att Agenda 2030 beaktas i framtagandet av styrdokument. Under perioden har Agenda 2030 beaktats bland annat i framtagandet av *Handlingsplan för främjande av psykisk hälsa genom fysisk aktivitet bland ungdomar i Stockholms stad*.

De målansvariga nämnderna beskriver hur arbetet med de globala målen i stor utsträckning har blivit en del av ordinarie processer. Exempelvis kopplas agendans mål till översiktsplanen och markanvisningspolicyn för att säkerställa integreringen i stadsutvecklingsprocessen.

Många av nämnderna beskriver också att målansvaret har lett till en ökad samverkan med nya målgrupper. Exempelvis kan nämnas att miljö- och hälsoskyddsnämnden och arbetsmarknadsnämnden under perioden har samverkat kring ett läromaterial som syftar till att studerande inom vuxenutbildningen ska få kunskap om miljö- och klimatmedvetna val.

Nämnder som inte har målansvar, såsom stadsdelsnämnderna, beskriver att ett kunskapsuppbyggande arbete pågår för att identifiera utmaningar och synergier samt för att hitta samverkanspartners.

Kommunikation av arbetet med Agenda 2030 är viktigt, både internt för att stödja samverkan och externt för att synliggöra stadens arbete för stockholmarna. Samverkan mellan målansvariga för Agenda 2030 och kommunikationsfunktionerna i förvaltningar och bolag har stärkts genom att kommunikatörer nu medverkar i de regelbundna workshops som arrangeras.

Effekterna på arbetsmarknaden till följd av pandemin visar fortsatt påverkan på mål och delmål i Agenda 2030. Framförallt unga utan utbildning och utrikesfödda kvinnor har svårare att komma in på arbetsmarknaden och långtidsarbetslösheten har ökat under

perioden. Flera nämnder beskriver hur utmaningar i förhållande till ekonomisk och social ojämlikhet integreras i nämndens analyser och utvecklingsarbete. I uppstartsarbetet efter pandemin är principen i Agenda 2030 *Lämna ingen utanför* viktig att beakta.

Några strategiska utvecklingsområden som både är viktiga i sig och som bidrar till att stärka måluppfyllelsen avseende social hållbarhet i Agenda 2030 är jämställdhet, barns rättigheter och nationella minoriteters rättigheter.

Jämställdhet

Arbetet för ökad jämställdhet bedrivs med utgångspunkt i *Program för ett jämställt Stockholm* och är väl etablerat i en majoritet av nämnderna. Exempelvis kan nämnas hur socialnämnden både integrerar ett jämställdhetsperspektiv inom alla verksamheter och uppdrag där det är relevant och beskriver riktade insatser som har gjorts under perioden.

Många nämnder kopplar även samman jämställdhetsarbetet med arbetet för att nå de globala målen i Agenda 2030.

Barns rättigheter

Arbetet med barns rättigheter bedrivs enligt *Program för barnets rättigheter och inflytande i Stockholms stad* och barnkonventionen.

Inom förskolan, socialtjänsten och de öppna fritidsverksamheterna är barnrättsperspektivet väl etablerat inom flertalet stadsdelsnämnder. Många nämnder beskriver att de under perioden har arbetat med barnkonsekvensanalyser i utredningar och förändringar i verksamheter som berör barn. Exempelvis kan nämnas Södermalm stadsdelsnämnd som genomför barnkonsekvensanalyser när föräldrar söker ekonomiskt bistånd, särskilt i beslut som rör hyresskulder, elskulder och vandrarhemskostnader.

Metoder för barns delaktighet används exempelvis i stadsutvecklingsprocesser. Stadstadsbyggnadsnämnden har under perioden implementerat en guide för tillämpning av barnperspektiv i detaljplanering.

Nationella minoriteter

Arbetet med nationella minoriteters rättigheter bedrivs i enlighet med *Stockholms stads riktlinjer för nationella minoriteters rättigheter* och *Stockholms stads strategi för romsk inkludering*.

Stadsdelsnämnderna beskriver framför allt ett arbete under perioden kopplat till barns rätt till förskola helt eller delvis på sitt minoritetsspråk.

Andra nämnder beskriver framför allt beredskap för att tillmötesgå önskemål om skriftlig eller muntlig kommunikation på de språk för vilka staden är förvaltningsområde.

Delårsbokslut

Delårsbokslutet omfattar den kommunala koncernen Stockholms stad. I den kommunala koncernen ingår staden och de kommunala bolagen samt kommunalförbundet Storstockholms Brandförsvär. Med de kommunala bolagen menas stadens majoritetsägda bolag som finns samlade i koncernen Stockholms Stadshus AB. Stockholms Stadshus AB ägs av Stockholms stad och fungerar som en sammanhållande funktion för huvuddelen av stadens aktiebolag.

För en mer utförlig beskrivning av aktiebolagen hänvisas till delårsbokslutet för Stockholms Stadshus AB som kan beställas via www.stadshusab.se.

I stadens delårsbokslut ingår alla nämnder, det vill säga den i huvudsak skattefinansierade verksamheten, samt bokslutet för finansförvaltningen vilket bland annat omfattar stadens centrala finansiering. De sammanställda räkenskaperna, som är den kommunala motsvarigheten till koncernredovisning, för den kommunala koncernen Stockholms stad, omfattar förutom stadens verksamhet även den verksamhet som bedrivs i aktiebolagsform. Syftet med de sammanställda räkenskaperna är att ge en helhetsbild av hela den kommunala koncernens ekonomi och åtaganden.

Resultaträkning

Resultaträkning	Staden		Den kommunala koncernen	
	2021-08-31	2020-08-31	2021-08-31	2020-08-31
mnkr				
Verksamhetens intäkter	8 442,9	8 206,2	17 031,4	16 711,8
Jämförelsestörande intäkter	1 480,8	1 078,0	2 613,5	1 453,1
Verksamhetens kostnader	-37 642,8	-36 642,9	-42 511,2	-41 298,9
Jämförelsestörande kostnader	-1 742,4	-425,5	-1 754,1	-489,1
Avskrivningar	-1 248,2	-1 098,5	-4 367,4	-3 911,7
Verksamhetens nettokostnader	-30 709,7	-28 882,6	-28 987,8	-27 534,8
Skatteintäkter	35 339,8	33 574,7	35 339,8	33 574,7
Generella statsbidrag och utjämning	-1 687,1	-1 623,3	-1 687,1	-1 623,3
Resultat från andelar i intresseföretag			279,3	298,4
Verksamhetens resultat	2 943,0	3 068,7	4 944,2	4 715,0
Finansiella intäkter	1 563,2	1 828,2	391,8	132,4
Finansiella kostnader	-472,2	-477,0	-460,4	-565,0
Resultat efter finansiella poster	4 034,0	4 419,9	4 875,7	4 282,5
Periodens resultat	4 034,0	4 419,9	4 875,7	4 282,5

För redovisningsprinciper samt övergripande information, se noter.

I enlighet med Rådet för kommunal redovisnings rekommendation lämnas en redovisning för staden om hur helårsprognosen förhåller sig till den budget som fastställts för den löpande verksamheten. Då jämförelsestörande poster inte budgeteras ligger utfallet av dessa nedan i verksamhetens intäkter respektive kostnader.

Mnkr	Budget helår 2021	Prognos helår 2021	Resultat jan-aug 2021	Resultat jan-aug 2020
Verksamhetens intäkter	15 555	15 675	9 924	9 284
Verksamhetens kostnader	-63 720	-63 093	-39 385	-37 068
Avskrivningar	-1 918	-1 941	-1 248	-1 099
Verksamhetens nettokostnader	-50 083	-49 360	-30 710	-28 883
Skatteintäkter	51 596	52 923	35 340	33 575
Generella statsbidrag och utjämning	-2 672	-3 095	-1 687	-1 623
Verksamhetens resultat	-1 159	468	2 943	3 069
Finansiella intäkter	1 752	1 061	1 563	1 828
Finansiella kostnader	-594	-604	-472	-477
Resultat efter finansiella poster	0,1	925	4 034	4 420
Extraordinära poster	0	0	0	0
ÅRETS RESULTAT	0,1	925	4 043	4420

Balansräkning

Balansräkning		Staden		Den kommunala koncernen	
		2021-08-31	2020-12-31	2021-08-31	2020-12-31
mnkr					
TILLGÅNGAR					
Anläggningstillgångar					
Immateriella anläggningstillgångar					
Immateriella anläggningstillgångar	-	-		128,6	137,6
Summa immateriella anläggningstillgångar	-	-		128,6	137,6
Materiella anläggningstillgångar					
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	61 509,5	58 758,6	160 483,4	158 018,8	
Maskiner och inventarier	911,4	975,4	13 236,4	12 274,6	
Pågående ny-, till- och ombyggnader	28 055,0	28 795,6	53 432,3	50 695,4	
Summa materiella anläggningstillgångar	90 475,9	88 529,5	227 152,1	220 988,8	
Finansiella anläggningstillgångar					
Aktier och andelar	4 498,9	4 476,9	3 465,2	3 408,4	
Kapitalandel intresseföretag	-	-	5 788,1	5 933,7	
Långfristiga fordringar	14,7	15,3	24,7	28,0	
Summa finansiella anläggningstillgångar	4 513,7	4 492,2	9 278,0	9 370,1	
Summa anläggningstillgångar	94 989,5	93 021,7	236 558,7	230 496,5	
Omsättningstillgångar					
Exploateringsfastigheter	1 437,3	1 383,0	1 437,3	1 383,0	
Varulager och pågående arbete	4,6	4,3	45,0	42,4	
Kortfristiga fordringar	90 554,9	87 877,1	4 770,5	4 967,3	
Kortfristiga placeringar	10,8	11,5	56,8	30,9	
Kassa och bank	7,5	8,0	396,3	357,6	
Summa omsättningstillgångar	92 015,0	89 283,9	6 705,9	6 781,1	
SUMMA TILLGÅNGAR	187 004,6	182 305,6	243 264,6	237 277,6	

Balansräkning				
	Staden		Den kommunala koncernen	
mnkr	2021-08-31	2020-12-31	2021-08-31	2020-12-31
EGET KAPITAL OCH SKULDER				
Eget kapital				
Årets resultat enl. resultaträkning	4 034,0	4 953,3	4 875,7	5 697,7
Resultatutjämningsreserv	0,0	0,0	0,0	0,0
Övrigt eget kapital	80 782,0	75 832,8	132 939,2	127 303,6
Summa eget kapital	84 816,0	80 786,1	137 814,9	133 001,4
Avsättningar				
Pensioner och liknande förpliktelser	8 659,5	8 049,5	10 982,5	10 394,2
Uppskjuten skatteskuld			1 743,5	1 560,9
Övriga avsättningar	11 937,0	11 455,3	11 999,8	11 539,3
Summa avsättningar	20 596,5	19 504,8	24 725,8	23 494,5
Långfristiga skulder				
Obligationslån	39 145,2	44 344,2	39 145,2	44 344,2
Reverslån	8 461,7	10 405,5	8 461,7	10 405,5
Statliga lån	-	-	-	-
Övriga långfristiga skulder	669,3	632,4	1 213,2	1 262,2
Summa långfristiga skulder	48 276,1	55 382,1	48 820,1	56 011,8
Kortfristiga skulder				
Kortfristiga skulder	14 279,8	17 689,0	13 398,3	16 222,2
Kortfristiga lån	19 036,2	8 943,7	18 505,5	8 547,6
Summa kortfristiga skulder	33 316,0	26 632,6	31 903,8	24 769,9
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER	187 004,6	182 305,6	243 264,6	237 277,6
PANTER OCH ANSVARSFÖRBINDELSER				
	Staden		Den kommunala koncernen	
mnkr	2021-08-31	2020-12-31	2021-08-31	2020-12-31
Ansvars- och borgensförbindelser	791,8	737,8	*	507,2
Pensionsskuld ansvarsförb inkl löneskatt	16 001,60	16 157,70	16 001,60	16 157,70

* Uppgiften saknas i tertial 2

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalys				
	Staden		Den kommunala koncernen	
mnr	2021-08-31	2020-12-31	2021-08-31	2020-12-31
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN				
Periodens resultat	4 034,0	4 953,3	4 875,7	5 697,8
Återläggning reavinster/realförluster	-1 209,2	-2 696,2	-2 353,1	-3 132,0
Justering för ej likviditetspåverkande poster	3 125,2	2 799,8	5 919,1	7 072,2
Minskning av avsättningar pga utbetalningar	-139,9	-10,9	-139,9	-10,9
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital	5 810,2	5 046,0	8 301,8	9 627,1
Ökning/minskning kortfristiga fordringar	-2 677,0	-6 232,4	-2,6	-4,8
Ökning/minskning förråd och varulager	-0,2	-1,0	159,3	-1,3
Ökning/minskning kortfristiga skulder	6 570,7	-1 193,0	7 470,6	-311,3
Kassaflöde från den löpande verksamheten	9 703,6	-2 380,4	15 929,0	9 309,7
UTBETALNING AV BIDRAG TILL STATLIG INFRASTRUKTUR*				
Utbetalning av bidrag till statlig infrastruktur	-648,0	-152,7	-648,0	-152,7
INVESTERINGSVERKSAMHETEN				
Investering i immateriella anläggningstillgångar	-	-	-14,3	-90,4
Försäljning av dotterföretag	-	-	0,0	0,0
Investering i materiella anläggningstillgångar	-3 575,5	-7 255,4	-11 188,8	-19 490,8
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	1 527,9	2 950,8	3 082,9	3 743,5
Investering i finansiella anläggningstillgångar	-23,6	-88,1	-41,4	-88,5
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar	1,9	0,0	150,3	314,9
Övrig förändring anläggningstillgångar	-0,2	-	-0,2	3,2
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-2 069,6	-4 392,7	-8 011,4	-15 608,1
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN				
Nyupptagna lån	8 674,2	15 990,7	8 674,2	15 990,7
Amortering av långfristiga skulder	-5 763,0	-9 740,8	-5 763,0	-9 740,8
Ökning/minskning av långfristiga skulder	-10 011,1	994,1	-10 142,8	1 140,3
Ökning/minskning av långfristiga fordringar	0,8	0,8	0,8	0,8
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	-7 099,1	7 244,8	-7 230,8	7 390,9
Periodens kassaflöde	-113,05	318,96	38,8	939,9
Likvida medel vid periodens början	-422,69	-741,65	357,6	-582,3
Likvida medel vid periodens slut	-535,7	-422,69	396,3	357,6
Räntebärande nettotillgång/skuld	13 308,1	11 639,9	-45 354,9	-52 603,4
Räntebärande nettotillgång/skuld vid periodens början	11 639,9	12 356,8	-52 603,4	-38 426,2
Räntebärande nettotillgång/skuld vid periodens slut	13 308,1	11 639,9	-45 354,9	-52 603,4

Noter

För att undvika upprepning av tidigare lämnad information då den som har tillgång till delårsrapporten också förutsätts ha tillgång till kommunes senaste årsredovisning lämnas noter i detta delårsboks enlighet med RKR R17 i förenklad form.

Not 1 Redovisningsprinciper

Lag om kommunal bokföring och redovisning

Delårsbokslutet har upprättats i enlighet med Lag om kommunal bokföring och redovisning (SFS 2018:597) och Rådet för kommunal redovisnings rekommendationer. Framgår inte annat av nedan har samma redovisningsprinciper och beräkningsmetoder samt uppskattningar och bedömningar använts i denna delårsrapport som i årsbokslutet för 2020. Interna poster är eliminerade.

Kommunkoncernens sammanställda räkenskaper

Under 2021 har staden, genom Stockholms Stadshus AB, förvärvat samtliga aktier i Mässfastigheter i Stockholm AB. Staden hade tidigare 50,4 procent men har nu förvärvat resterande 49,6 procent för 428 mnkr.

Värderings- och omräkningsprinciper av balansräkningsposter

Pensionsåtaganden

Beräkningen av pensionsskulden är gjord enligt uppdaterade Riktlinjer för beräkning av pensionsskuld (RIPS 21). Grunden för beräkningarna är som tidigare pensionsavtalet KAP-KL. Personal födda 1986 eller senare sorterar under pensionsavtalet AKAP-KL. Avtalet är avgiftsbestämt och därmed görs ingen avsättning till pensioner.

Not 2 Uppskattningar och bedömningar

I bokslutet för 2020 tillämpades Rådet för kommunal redovisnings rekommendation RKR R2 med ett undantag avseende utbetalt flyktingstöd, så kallad generalschablon, från Migrationsverket som, likt föregående år, periodiserades över maximalt tre år. Stockholms stad har nu anpassat hanteringen av dessa bidrag till rekommendationen. Kvarvarande belopp i bokslut 2020 uppgick till ca 340 mnkr som nu intäktsförts.

Enligt beslut av kommunfullmäktige får överskott disponeras ur eget kapital för genomgripande framåtsyftande projekt, som

beräknas ha ett bestående värde för staden. Posterna är att betrakta som framåtsyftande och av långsiktig varaktighet men går inte att klassificera som investeringar. Dessa kostnader är inte budgeterade och ger därför en negativ budgetavvikelse mot resultatbudgeten. Under perioden har 230 mnkr disponerats. Införande av byte av leverantörer avseende gemensam IT-plattform, SIKT 2, och modernisering av sociala system är de största projekten under året.

Genomgripande framåtsyftande projekt*		Staden		
Mnkr				
	<i>IB2018 korr 2019/-20</i>	<i>Avgår hittills</i>	<i>Avgår 2021-08-31</i>	<i>UB 2021-08-31</i>
IT-kostnader	1974,0	-1340,4	-189,7	1005,9
Korrigerig värde bokslut 2020	562,0			
Skolplattform			0,0	
Digital förnyelse inkl e-tjänster			0,0	
SIKT 2			-33,1	
Projekt eDok			-2,7	
Modernisering sociala system			-132,3	
Smart Stad			-8,5	
Övriga IT-satsningar			-13,1	
Sociala investeringar	<i>IB2014*</i>	<i>Avgår hittills</i>	<i>Avgår 2021-08-31</i>	<i>UB 2021-08-31</i>
Avgår hittills inklusive korrigerig 2019	300,0	-152,5	-34,9	
Korrigerig värde bokslut 2020	227,0			339,6
Kompetensutvecklingssatsning	<i>IB2014*</i>	<i>Avgår hittills</i>	<i>Avgår 2021-08-31</i>	<i>UB 2021-08-31</i>
	200,0	-78,3	-6,0	
Avgår korrigerig 2019		-100,7		
Korrigerig värde bokslut 2020	141,0			156,0
Total kvarstående disposition**	IB	Avgår hittills	Avgår 2021-08-31	UB 2021-08-31
	3 404,0	-1 671,9	-230,6	1501,5

*Ursprungliga notningar avseende sociala investeringar och kompetensutvecklingssatsningar gjorda 2014

**IB tillsammans med kolumnen avgår hittills visar den sammanlagda ingående inteckningen i eget kapital 20200101

Icke-offentliga Investeringsbidrag

Enligt rekommendation RKR R2 Intäkter från Rådet för kommunal redovisning ska endast offentliga investeringsbidrag redovisas i balansräkningen som skuld och lösas upp i takt med investeringens nyttjande. Redovisningsprincipen är ännu inte implementerad för stadens nämnder men tillämpas centralt från och med bokslutet år 2020.

Skuldförda icke-offentliga investeringsbidrag erhållna av staden tidigare som skulle börja att lösas upp på grund av avslutat investeringsprojekt under period januari-augusti 2021, är identifierade och direkt intäktsförda, till ett totalt belopp om 3,5 mnkr.

Tidigare erhållna och skuldförda icke-offentliga investeringsbidrag är också identifierade och uppgår till 202,6 mnkr. Den ackumulerade upplösningen tom 31 augusti 2021 uppgår till 14 mnkr och efter avdrag för denna kvarvarande skuldförda bidrag återlagts till övrigt eget kapital, totalt 188,5 mnkr.

Not 3 Jämförelsestörande poster

Som jämförelsestörande poster redovisas vinster och förluster samt poster av engångskaraktär, som inte tillhör den normala verksamheten. Hit räknas exploateringsinkomster/-utgifter och försäljningar av anläggningstillgångar. I tertialbokslutet uppgår dessa intäkter netto till 1 209 mnkr.

Enligt beslut i kommunfullmäktige har inteckningar gjorts av eget kapital till olika åtgärder som är att betrakta som framåsyftande och av långsiktig varaktighet men inte går att klassificera som investeringar. Staden har valt att redovisa ovanstående poster som jämförelsestörande om de uppgår till minst 0,1 mnkr då kostnaderna inte kan bedömas tillhöra ordinarie verksamhet utan har karaktären av åtgärder för framtiden. I tertialbokslutet uppgår dessa kostnader till 231 mnkr.

Som jämförelsestörande kostnad redovisar staden även avsättningar för infrastruktur och begravningsverksamhet mm. I tertialbokslutet uppgår dessa kostnader till 1 240 mnkr.

Not 4 Ansvars- och borgensförbindelser

Stadens åtagande avseende borgen och ansvarsförbindelser uppgår totalt till 792 mnkr vilket är en ökning med 54 mnkr jämfört med bokslut 2020. Förändringen beror på utökad borgensåtagande i SYVAB (Sydvästra stockholmsregionens VA-verksaktiebolag).

Pensionsskulden intjänad till och med 1997 utgör en ansvarsförbindelse och uppgår till 16 002 mnkr (16 158 mnkr) inklusive särskild löneskatt.

Not 5 Säsongsvariationer eller cykliska effekter som har påverkat verksamheten

Stockholms stad har, likt omvärlden, påverkats kraftigt av pandemin. Dess verksamhets- och ekonomiska effekter har varit stora och dessa beskrivs i förvaltningsberättelsens inledning.

Under de två första tertialen har stora generella statsbidrag intäktsförts i sin helhet samtidigt som stadens kostnader vanligtvis är högre mot årets slut.

I övrigt finns inget väsentligt för staden som helhet att rapportera.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål

Kommunfullmäktiges inriktningsmål utgör ramen för stadens styrning av verksamheterna. Inriktningsmålen är verksamhetsövergripande och tydliggör vad som är viktigt att nämnder och bolagsstyrelser uppfyller. Tidsperspektivet är en mandatperiod. Uppfyllelsegraden av inriktningsmålen är en förutsättning för att god ekonomisk hushållning uppnås i staden.

Kommunfullmäktiges verksamhetsmål konkretiserar inriktningsmålen för de olika verksamheter som bedrivs i staden. Tidsperspektivet är flerårigt. Målbedömningen som görs ska därför ses som en bedömning av om staden är på rätt väg och i vilken grad det aktuella målet uppnåtts under året snarare än om det långsiktiga verksamhetsområdesmålet faktiskt har uppnåtts.

För majoriteten av alla verksamhetsområdesmål finns ett antal indikatorer och för varje indikator har satts ett årsmål. Bedömningen av måluppfyllelsen grundas på en sammanvägning av de indikatorer som valts samt nämndernas analyser för respektive verksamhetsområdesmål. Årsmål för indikatorerna sätts utifrån läge, förutsättningar och ambitionsnivå och utifrån vilken nivå som ska uppnås för respektive år.

En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla

Alla stockholmare ska ges förutsättningar att försörja sig själva, kunna förverkliga sina drömmar och inkluderas i samhället. Offentliga miljöer ska utformas med trygghet i fokus. Skolutvecklingen i Stockholm ska vila på vetenskaplig grund och även förskolorna ska hålla en hög pedagogisk kvalitet. Personer i behov av stöd ska lita på att samhället fångar upp och stödjer när det behövs och alla ska garanteras en rättssäker behandling.

Stockholms äldre ska ges likvärdig service, vård och omsorg, oavsett var i staden de bor.

Stadsledningskontoret bedömer att årsmålet för inriktningsmålet kommer uppnås delvis för 2021. Bedömningen baseras på att årsmålet för tre av de fem underliggande verksamhetsområdesmålen prognostiseras uppnås helt och två prognostiseras uppnås delvis. Måluppfyllelsen förutsätter god budgethållning och att nämnderna och bolagsstyrelserna genomför nödvändiga strukturella förändringar.

I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskkunskaper är kort

Försörjning genom eget arbete är avgörande för att människor ska få möjlighet att leva självständiga liv och förverkliga sina livsdrömmar. Fler arbetstillfällen skapar även ökade skatteintäkter till vår gemensamma välfärd. Att fler arbetar är främst en vinst för den enskilde. Med ett jobb kommer en inkomst och en gemenskap som skapar självständighet, frihet och trygghet.

Stadsledningskontoret bedömer att årsmålet för verksamhetsområdet kommer att uppnås helt under 2021. Bedömningen grundas på att 28 av 29 nämnder prognostiserar att målet kommer att uppnås helt samt att årsmålet för fem av sex av kommunfullmäktiges indikatorer bedöms uppnås helt och en bedöms uppnås delvis. Stockholms Stadshus AB bedömer att årsmålet för verksamhetsområdet kommer att uppnås helt. Samtliga nämnder/bolagsstyrelser har vidtagit åtgärder i enlighet med uppmaningar i tertialrapport 1.

Under rapporteringsperioden har flera upphandlingar av arbetsförberedande insatser och tjänster inom Jobbtorg Stockholm påbörjats eller genomförts. Bland annat ett nytt ramavtal för bland annat yrkesförberedande insatser och direktupphandlingar av arbetsförberedande insatser för kvinnor långt ifrån arbetsmarknaden. Inom ramen för arbetet med unga pågår en upphandling av stöd i det uppsökande arbetet.

Stadsledningskontoret bedömer att kommunfullmäktiges mål för indikatorn *Andel inskrivna på Jobbtorg som har en individuell handlingsplan efter fem dagar* inte kommer nås med nuvarande ambitionsnivå. Inskrivningssamtalen till Jobbtorg Stockholm har främst skett genom digitala samtal med anledning av pandemin, med målet att en första handlingsplan ska upprättas inom fem dagar. Det förekommer dock att aspiranter missar

inskrivningssamtal av olika orsaker såsom vård av barn, egen sjukdom etc., vilket kan leda till en ny tidsbokning som inte alltid kan erbjudas inom fem dagar.

Måluppfyllelsen inom ekonomiskt bistånd är fortsatt god. Antalet individer som är i behov av ekonomiskt bistånd har dock ökat jämfört med föregående år. Ökningen har fortgått sedan tertialrapport 1 och ligger nu än närmre målvärdena. Den största förklaringen till att behovet har ökat är den pågående pandemin. Den stora ökning som prognostiserades förra våren har dock inte realiserats och i takt med att de ekonomiska konsekvenserna av pandemin minskar och samhället återhämtar sig prognostiseras behovet av ekonomiskt bistånd fortfarande ligga på en nivå som innebär att årsmålet uppnås. Det är dock av stor vikt att berörda nämnder fortsätter ett aktivt arbete för att öka graden av självförsörjning.

Jobbtorg Stockholm fortsätter sitt arbete med att bibehålla och utöka sin tillgänglighet, trots begränsningar på grund av pandemin. Utvecklingsarbetet med nya Jobbstartsanställningar som vänder sig till unga 18-29 år med ökat behov av stöd har fortsatt. En ny insats för unga med kriminell bakgrund startades under våren. En stor andel aspiranter fortsätter att komma ut i arbete eller studier. Inom branscher som exempelvis vård och omsorg samt lager och logistik finns ett fortsatt behov av arbetskraft, vilket till viss del fortsätter att kompensera för de arbetstillfällen som försvunnit i branscher som har drabbats av pandemin. Vidare kan den återhämtning inom hotell och restaurang som pågått sedan senvåren komma att ha en positiv påverkan på aspiranternas möjligheter att få jobb.

Inom vuxenutbildningen har relevantalet ökat, inte minst inom yrkesutbildningarna. Trenden att allt fler väljer distansundervisning fortsätter, framför allt inom de teoretiska kurserna. Studieresultaten är goda och en högre andel får godkänt betyg, men samtidigt ökar även andelen avbrott.

Genom det nya komvuxavtalet har "Sfi mot jobb", en språk- och jobbintegrerad utbildning för kortutbildade elever införts på en skola och påbörjats på ytterligare tre skolor. Digital kompetens och kunskaper om att söka jobb är en viktig del av utbildningen, liksom praktik på en arbetsplats. Antal elever i kombinationsutbildningar, som nu är en del av ordinarie kursutbud, har ökat under 2021 och är uppe i närmare 1 000 individer, majoriteten kvinnor.

Under sommaren har 8 189 ungdomar haft ett feriejobb. Motsvarande siffra föregående år var 6 820. I feriejobben för i år ingår 2 200 platser som arbetsmarknadsnämnden upphandlat. Söktrycket på stadens feriejobb inför sommaren var i år extra stort, nästan 17 500 ansökningar inkom, vilket är cirka 3 500 fler än föregående år.

Det är i ytterstaden som staden har störst utmaningar med graden av självförsörjning. Kön är en viktig faktor vid utformandet av insatser för att bryta bidragsberoende. Undersökningar visar att kvinnor och män har olika förutsättningar att gå vidare till utbildning respektive arbete. Samtidigt är det också andra faktorer som påverkar utfallet; såsom utbildningsnivå, hälsa, socioekonomisk bakgrund, födelseland, vistelsetid i Sverige och uppdelning av det obetalda hem och omsorgsarbetet. Det behövs därför insatser med både ett jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv. Samtliga nämnder bedriver arbete för att minska de skillnader som finns mellan kvinnor och män. Som ett exempel kan arbetsmarknadsnämndens och stadsdelsnämndernas riktade arbete mot kvinnor som står utanför arbetsmarknaden i stadens ytterstadsdelar nämnas.

Indikatorer (T=totalt, K=Kvinnor, M=Män)

Indikator	KF:s års- mål	Utfall T1			Utfall T2			Helt/delvis/ ej uppfyllt	Kommentar
		T	K	M	T	K	M		
Andel barn som lever i familjer som har ekonomiskt bistånd	2,7 %	2,5 %			2,5 %			Helt	
Andel inskrivna på Jobbtorg som har en individuell handlingsplan efter fem dagar	100 %	85,5 %	83,2 %	86,9 %	86 %	88 %	83 %	Delvis	Det är endast arbetsmarknadsnämnden som rapporterar gällande indikatorn.
Andel personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen	1,5 %	1,47 %	1,46 %	1,48 %	1,47 %	1,47 %	1,47 %	Helt	
Andel vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna invånare	1,0 %	0,93 %	0,97 %	0,89 %	0,95 %	0,99 %	0,91 %	Helt	

Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i

Stockholm ska vara en säker och trygg stad för alla där människors frihet inte begränsas. Stadens arbete för att motverka kriminalitet ska ske i nära samverkan mellan såväl stadens verksamheter som med polis och andra nyckelaktörer. Stockholms stad ska arbeta strukturerat och målmedvetet mot våldsbejakande extremism och ta lärdom av andra länders arbete och erfarenheter.

Stadsledningskontoret bedömer att årsmålet för verksamhetsområdet kommer att uppnås delvis under 2021. Bedömningen grundas på att 24 av 29 nämnder prognostiserar att målet kommer att uppnås helt och fem nämnder att det endast kommer att uppnås delvis. Aktuell utfall saknas för alla indikatorerna. Stockholms Stadshus AB bedömer att årsmålet för verksamhetsområdet kommer att uppnås helt.

Skillnaden i stadsledningskontorets bedömning mot tertialrapport 1, där målet bedömdes uppnås helt, har sin grund i dels att ytterligare en nämnd nu bedömer att målet inte kommer att nås,

dels att de allvarliga problemen med gängkriminalitet och dödligt våld kvarstår. Skjutningarna, som i hög grad påverkar den upplevda otryggheten, ligger på en fortsatt hög nivå och andelen skjutningar med dödlig utgång har ökat.

Bedömningen att målet uppnås delvis är framför allt kopplat till den del av målet som rör den upplevda tryggheten. De två andra områden som nämnderna prognostiserar ett utfall för, nöjdhet med renhållning och städning och nöjdhet med skötsel av park och grönområden, bedöms uppfyllas i högre utsträckning. Att utfall saknas för samtliga fyra indikatorer gör dock att måluppfyllelsen är svårbedömd.

Ett intensivt arbete för att förbättra situationen pågår och staden genomför under året en rad olika aktiviteter som bedöms bidra positivt till utvecklingen av trygghet och säkerhet. Under året har kommunfullmäktige antagit stadens trygghetsprogram. Programmet ger riktning för det trygghets- och brottsförebyggande arbetet och stadsledningskontoret tar arbetet vidare med bland annat metodutveckling samt kompetenshöjande insatser. Staden fortsätter att på olika nivåer arbeta i nära samverkan med polisen utifrån den gemensamma överenskommelsen och dess prioriterade samverkansområden.

Arbete med att motverka gängkriminalitet och det dödliga våldet har fortsatt. En del i detta är modellen *Trefas – förstärkt samverkan* där stadsdelsnämnderna tillsammans med kommunstyrelsen och socialnämnden bedriver ett intensivt och nära arbete med polis och kriminalvård riktat mot identifierade unga och minderåriga riskindivider. Samverkan har förstärkts och nya arbetssätt och metoder prövas kontinuerligt gemensamt. Tidigare har arbetet varit inriktat på Järvaområdet med anledning av det höga antal dödsskjutningar som förekommit i området men under perioden har samverkan enligt modellen även spridits till att omfatta delar av söderort.

Arbetet med det lokala perspektivet i trygghetsfrågorna har fortsatt. Detta görs bland annat genom platssamverkan där trafiknämnden tillsammans med stadsdelsnämnderna och andra som finns på platsen, som näringsliv, bostadsbolag och civila samhället, identifierar otrygga platser och genomför åtgärder som ökar tryggheten. I exempelvis Rågsved har medskapande medborgardialog lett till ett tiotal förslag till åtgärder och

fokusområden för att öka trygghet och förbättra uppväxtvillkor i stadsdelen.

Under året har kommunstyrelsens trygghetsutskott beviljat medel till drygt 50 investeringar för ökad trygghet i den offentliga miljön. Insatserna innefattar såväl belysningsåtgärder, omgestaltung av parker och offentlig miljö, som fysiska hinder för att motverka attentat. Denna typ av trygghetsskapande insatser är viktiga ur ett jämställdhetsperspektiv eftersom studier visar att kvinnor i högre utsträckning än män anpassar sitt beteende i det offentliga rummet utifrån upplevelser av otrygghet.

Sedan december 2018 har följeforskning av stadens arbete med mobila ordningsvakter genomförts och uppdraget har slutrapporterats under perioden. Utvärderingen visar att stockholmarnas upplevda trygghet ökat på de platser där ordningsvakterna varit verksamma. Även näringsidkare uppger i utvärderingen att deras trygghet ökat på de platser där ordningsvakterna finns.

Stadens hantering av den pågående pandemin präglar också fortfarande arbetet med beredskaps- och säkerhetsfrågor. Arbeta fortgår med att omhänderta lärdomar från utvärderingarna av stadens hantering av pandemin och strategisk utveckling rörande exempelvis beredskapsfrågor, risk- och sårbarhetsanalyser samt krisledning pågår.

Stadens nämnder fortsätter arbetet mot våldsbejakande extremism. Under våren har staden också blivit medlemmar samt tagit över värdskap för ett nätverk mellan ett antal storstäder i arbetet för att förhindra terrorism, Counter Terrorism Preparedness Network (CTPN). Ett nära samarbete pågår och aktiviteter inom ramen för nätverket, exempelvis en konferens under våren 2022, är under planering.

Stadens utsedda samordnare mot fusk i välfärdssektorn har inlett sitt uppdrag att etablera kontakter inom staden och med relevanta myndigheter samt identifierat områden som är särskilt viktiga att arbeta vidare med. Kopplat till detta pågår arbete för att stärka den strategiska myndighetssamverkan för att gemensamt komma åt organiserad brottslighet och oegentligheter i välfärdssektorn. Ett exempel är ett pilotprojekt tillsammans med Skatteverket som avser felaktig folkbokföring.

Pandemin har inneburit att besökstrycket i parker och grönområden har ökat ytterligare. Trafiknämnden har inrättat en samordnade funktion som syftar till att skapa en enhetlig och hög nivå vad gäller renhållning i hela staden. Kontoret har även tagit fram en handlingsplan för minskat klotter samt en handlingsplan för skadedjursbekämpning.

I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige

Skolan är en av de främsta skyddsfaktorerna för unga människors liv och framtida livschanser. Därför är skolan också ett av de viktigaste verktygen för att öka den sociala rörligheten. En likvärdig förskola och skola är en förutsättning för att alla barn och elever ska få möjlighet att lyckas. Skolan skapar förutsättningar och möjligheter för Stockholms barn och unga. Alla barn i Stockholms skolor ska få en bra kunskapsutveckling som skapar förutsättningar för en bra framtid.

Stadsledningskontoret bedömer att årsmålet för verksamhetsområdet kommer att uppnås delvis under 2021. Bedömningen grundas på att 21 av 25 nämnder prognostiserar att målet kommer uppnås helt samt att årsmålet för fem av kommunfullmäktiges 11 indikatorer med utfall eller prognos bedöms uppnås helt och sex indikatorer bedöms uppnås delvis. Stadens bolagsstyrelser bidrar också till årsmålet. Stockholms Stadshus AB bedömer att målet kommer att uppnås helt då 1 av 1 bolagsstyrelse prognostiserar att målet kommer uppnås helt.

De indikatorer som inte bedöms nå upp till kommunfullmäktiges årsmål redovisas under respektive skolform nedan.

Stadsledningskontoret konstaterar att stadens nämnder genomför ett stort antal aktiviteter för att bidra till måluppfyllelsen. Det arbete som bedrivs i stadens förskolor och skolor inom ramen för stadsdelsnämndernas respektive utbildningsnämndens ansvar beskrivs under separata rubriker nedan.

Förskola

Stadsledningskontorets bedömning är att målet för stadens förskoleverksamhet kommer att uppfyllas helt under 2021.

Bedömningen grundar sig på stadsdelsnämndernas bedömning av måluppfyllelse där elva av tretton stadsdelsnämnder bedömer att de kommer att uppfylla målet helt, samt på utfall och prognos för kommunfullmäktiges indikatorer.

Stadsdelsnämnderna har under perioden arbetat för att säkerställa en likvärdig förskola av hög pedagogisk kvalitet utifrån de nationella målen i läroplanen. Förskolan är av särskild vikt för utsatta barn och stadens förskolor fortsätter att bedriva undervisning av hög kvalitet i en trygg miljö. Även för denna period har undervisningen anpassats till följd av pandemin, vilket enligt många stadsdelsnämnder har ökat barnens fysiska aktivitet till följd av den ökade utevistelsen.

För perioden finns det utfall på fyra av kommunfullmäktiges fem indikatorer inom verksamhetsområdet förskola. Barnantalet är generellt lägre på höstterminen än vårterminen vilket påverkar två indikatorer *Antal barn per grupp* och *Antal förskolebarn per anställd* som båda två uppfylls för staden som helhet, och de prognostiseras även att uppfyllas av majoriteten av stadsdelsnämnderna. De strukturella förutsättningarna ser olika ut inom staden och utfallet gällande personaltäthet och barngruppsstorlek varierar även fortsättningsvis mellan stadens stadsdelsnämnder. Staden arbetar vidare med att säkra förskollärlärd undervisning för alla barn.

Utfallet från förskoleundersökningen gällande *Andel nöjda föräldrar till barn i förskolan* har försämrats med två procentenheter för staden som helhet i jämförelse med föregående år. Stadsdelsnämnderna anger covid-19-pandemin som främsta orsak till det försämrade resultatet där samverkan med vårdnadshavare har varit särskilt utmanande. Vårdnadshavare till flickor är även i år marginellt mer nöjda än vårdnadshavare till pojkar.

Flickor och pojkar ska ges samma utrymme till utbildning och stadsdelsnämnderna arbetar med jämställdhetsarbetet utifrån läroplanen. Genom reflekterande arbetssätt görs bland annat analyser kring bemötandet av barnen beroende på kön och barnens val av lekar.

Utbildningsnämnden arbetar i nära samverkan med stadsdelsnämnderna i frågor som är gemensamma för stadens förskolor. Arbetet med att säkerställa likvärdig kvalitet, förväntningar och krav på förskolor i staden oavsett huvudman är fortsatt prioriterat.

Grund- och grundsärskola, fritidshem samt gymnasie- och gymnasiesärskolan

Stadsledningskontorets bedömning är att målet för verksamhetsområdena grund- och gymnasieskola kommer att uppfyllas delvis under 2021. Av kommunfullmäktiges sex indikatorer för skolverksamheten prognostiseras en att uppfyllas helt, samtidigt som de fem indikatorerna som har utfall för läsåret 20/21 uppfylls delvis. De fem indikatorerna som uppfylls delvis är *andel elever som nått kravnivån på det nationella provet i matematik i årskurs 3, andel elever som nått kravnivån på det nationella provet i svenska/svenska som andraspråk i årskurs 3, andel elever i årskurs 6 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen, andel elever i årskurs 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen samt andel elever som är behöriga till nationella program, exklusive nyanlända och elever med okänd bakgrund.*

Skolresultat

Resultaten på de nationella proven i matematik och svenska/svenska som andraspråk i årskurs 3 är försämrade i jämförelse med 2019. Resultaten i svenska har sedan 2017 legat på ungefär samma nivå, samtidigt som resultaten i svenska som andraspråk i år har sjunkit tillbaka till 2018 års nivå. Resultaten i matematik har en negativ trend de senaste åren.

Andel elever som klarat minst godkänt i nationella prov, årskurs 3						
Ämne	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Svenska/svenska som andraspråk	94	92	91	92	--	91
Svenska	96	95	93	94	--	94
Svenska som andraspråk	83	78	73	79	--	73
Matematik	94	94	93	91	--	89

I årskurs 6 har resultaten förbättrats, efter en period med försämrade resultat från 2016 till 2020. Andelen elever som uppnått kunskapskraven i samtliga ämnen har ökat från 76,1 procent till 76,6 procent. Noterbart är att pojkarnas resultat har förbättrats med 1,3 procentenheter till 74,7 procent, samtidigt som flickornas resultat har försämrats med 0,6 procentenheter till 78,7 procent. Andelen elever som klarat godkänt i tillräckligt många ämnen för att vara behöriga till gymnasiet har ökat, vilket även gäller för det genomsnittliga meritvärdet. Resultatspridningen utifrån socioekonomiska förutsättningar har minskat och är på den lägsta nivån sedan 2016.

Betygsresultat i årskurs 6 i Stockholms stads skolor							
Betygsresultat / år		2016	2017	2018	2019	2020	2021
Andel behöriga till yrkesprogram (%)	Totalt	89,0	87,6	86,8	86,6	85,0	86,8
	Flickor	90	90	88	88	87,5	88,5
	Pojkar	88	85	86	85,5	83	85
Andel som uppnått kunskapskraven i samtliga ämnen (%)	Totalt	82,1	81,5	78,7	77,6	76,1	76,6
	Flickor	84	85	81	80	79	79
	Pojkar	81	79	76	76	73	75
Genomsnittligt meritvärde (16 ämnen)	Totalt	224	224	223	228	227	231
	Flickor	233	236	246	238	240	240
	Pojkar	215	213	227	219	215	222

Betygsresultaten för årskurs 9 är i nivå med föregående år. Andelen elever som är godkända i samtliga ämnen har minskat från 79,8 procent till 79,3 procent. Även i årskurs 9 har pojkarnas resultat förbättrats (med 0,6 procentenheter) samtidigt som flickornas resultat har försämrats (med 1,3 procentenheter). Andelen som är behöriga till gymnasiet uppgår i år till 88,1 procent, vilket är en ökning med 0,3 procentenheter. Det genomsnittliga meritvärdet är i princip oförändrat de senaste åren.

Betygsresultat i årskurs 9 i Stockholms stads skolor, alla elever							
Betygsresultat / år		2016	2017	2018	2019	2020	2021
Andel behöriga till yrkesprogram (%)	Totalt	82,4	84,7	86,9	87,1	87,9	88,1
	Flickor	89	89	88	88	89	88
	Pojkar	78	81	86	87	87	87
Andel som uppnått kunskapskraven i samtliga ämnen (%)	Totalt	74,4	78,4	79,2	80,5	79,8	79,3
	Flickor	81	83	81	82	81,5	80
	Pojkar	70	74	77	80	78	79
Genomsnittligt meritvärde (17 ämnen)	Totalt	239	242	246	250	249	247
	Flickor	257	261	257	260	261	257
	Pojkar	223	226	236	241	237	238

Utvecklingen av betygsresultat i årskurs 9 exklusive nyanlända och elever med okänd bakgrund framgår i tabellen nedan. Andelen behöriga till yrkesprogram har vänt uppåt, samtidigt som andelen elever som uppnått kunskapskraven i samtliga ämnen har minskat i jämförelse med 2020. Det genomsnittliga meritvärdet är i princip oförändrat sedan 2016.

Betygsresultat i årskurs 9 i Stockholms stads skolor, exkl. nyinvandrade och okänd bakgrund						
Betygsresultat / år	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Andel behöriga till yrkesprogram (%)	92,5	92,3	92,1	91,4	91,7	91,8
Andel som uppnått kunskapskraven i samtliga ämnen (%)	83,7	85,8	84,2	84,5	83,4	83
Genomsnittligt meritvärde (17 ämnen)	255	256	255	257	257	254

Resultatspridningen utifrån socioekonomiska förutsättningar är fortsatt stor, men har minskat. Tabellen nedan visar hur resultaten i årskurs 9 varierar mellan skolor utifrån socioekonomiska förutsättningar, där skolor i kvartil 1 har mest gynnsamma förutsättningar.

Socio-ekonomiskt index	Andel behöriga till yrkesprogram			Andel som uppnått kunskapskraven i samtliga ämnen			Genomsnittligt meritvärde (17 ämnen)		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Kvartil 1 <i>lägst index</i>	94,3	94,9	95,4	91,2	89,4	90,6	272	269	269
Kvartil 2	92,8	91,5	91	86	84,8	84,2	259	256	254
Kvartil 3	78,4	82,3	83	70,4	71,4	71,2	228	231	233
Kvartil 4 <i>högst index</i>	70,7	68,6	76	59,6	52,9	58	211	203	210

Andel behöriga till yrkesprogram i skolor med minst gynnsamma förutsättningar har ökat tydligt i jämförelse med 2019 och 2020. Även andelen elever som uppnått kunskapskraven i samtliga ämnen och genomsnittligt meritvärde är högre i jämförelse med 2020 och på samma nivå som 2019.

För skolorna i Järva syns en tydlig ökning när det gäller behörighet till gymnasiet, från 72,1 procent 2020 till 79,9 procent 2021. Resultatförbättringarna kan enligt utbildningsnämnden med stor sannolikhet delvis tillskrivas det systematiska kvalitetsarbetet och de riktade insatserna som har intensifierats i grundskoleområdet Järva, som bland annat innefattar att stärka det språk- och kunskapsutvecklande arbetet utifrån varje enskild skolas utarbetade språkstrategi. Även förskoleklass och fritidshem arbetar aktivt med språkutvecklande arbete, vilket stärker elevernas möjligheter att utvecklas i högre utsträckning. De goda erfarenheterna från utvecklingen i Järva behöver hållas i över tid och samtidigt spridas till skolor med liknande utmaningar i andra delar av staden.

I grundsärskolan var 95 stockholmselever i årskurs 9 mottagna under vårterminen 2021, 60 pojkar och 35 flickor. Av dessa läste ungefär hälften ämnesområden och får inte betyg. De flesta elever i grundsärskolan som läser ämnen väljer att ta ut betyg. Antalet betyg i de olika ämnena varierar mellan 30 och 44, förutom i ämnena modersmål där åtta elever fick betyg och svenska som andraspråk där sju elever fick betyg.

Stadens gymnasieskolor uppvisar ett något förbättrat resultat i andel examen i jämförelse med föregående år. Läsåret 2020/2021 erhöll 89 procent av stadens avgångselever från ett nationellt program ett examensbevis, vilket är en förbättring med två procentenheter. Flickornas andel ökade med tre procentenheter till 92 procent medan pojkarnas är oförändrad på 85 procent. Årets betygsgenomsnitt är oförändrat och uppgår till 15,9 poäng. Andelen elever som har godkänt på alla kurser i sina examensbevis ökade med en procentenhet till 81 procent.

Betygsresultat i gymnasieskola			
Betygsresultat / år	2019	2020	2021
Andel elever med examensbevis	88	87	89
Betygsgenomsnitt	16	15,9	15,9
Andel elever med godkänt i alla kurser	79	80	81

Av eleverna från högskoleförberedande program erhöll 90 procent examensbevis, vilket är en förbättring med två procentenheter. Inom yrkesprogrammen uppnådde 76 procent kraven för en examen, en försämring med tre procentenheter.

Kompensatoriska åtgärder som utökad lovskola och sommarskola har bidragit till elevernas måluppfyllelse. För första gången har elever från årskurs 3 erbjudits sommarskola, som har riktats till elever som har varit nära att uppnå examen men inte riktigt nått målen. Minst 42 elever erhöll examensbevis tack vare sommarskolan.

I gymnasiesärskolan utfärdades i år 69 gymnasiesärskolebevis från stadens skolor, varav 47 på nationella program och 22 på individuella program.

Trygghet och studiero

De flesta av resultaten från årets elevundersökningar når inte upp till årsmålen, även om flera frågor har en positiv resultatutveckling.

Eleverna i årskurs 2 och i gymnasiet är mest positiva och eleverna i årskurs 8 är minst positiva. Största förbättringen finns i årskurs 5, samtidigt som nämndmålen för trygghet och studiero uppnås för gymnasieskolan. I nedan tabell framgår resultat och utbildningsnämndens nämndmål avseende trygghet och studiero.

Trygghet och studiero		2019	2020	2021	Nämndmål 2021
Årskurs 2	Trygghet	84	84	85	90
	Studiero	67	70	70	75
Årskurs 5	Trygghet	78	76	79	90
	Studiero	57	53	57	85
Årskurs 8	Trygghet	75	78	77	87
	Studiero	44	46	48	56
Gymnasieskolan, årskurs 2	Trygghet	86	89	90	90
	Studiero	51	53	63	62

En mer djupgående analys av utvecklingen avseende trygghet och studiero görs i utbildningsnämndens årliga rapport om trygghet och studiero i stadens skolor, som redovisas under hösten.

Indikatorer (T=totalt, K=Kvinnor, M=Män)

Indikator	KF:s års-mål	Utfall T1			Utfall T2			Helt/delvis/ej uppfyllt	Kommentar
		T	K	M	T	K	M		
Förskola									
Andel legitimerade förskollärare av totalt antal anställda (årsarbetare)	33 %	36,3 %	34,8 %	1,6 %	37,8 %	36,1 %	1,8 %	Helt	Samtliga stadsdelsnämnder uppfyller målet. Fördelningen mellan kvinnliga och manliga förskollärare är fortsatt stor och ligger i nivå med tidigare år.
Andel nöjda föräldrar	88 %	-			84 %			Delvis	Utfallet försämrats med 2 procentenheter i jämförelse med föregående år. Två av tretton stadsdelsnämnder uppfyller målet helt och 11 av 13 uppfyller målet delvis.
Antal barn per grupp	16	15,8			14,6			Helt	Samtliga stadsdelsnämnder uppfyller målet.

Indikator	KF:s års- mål	Utfall T1			Utfall T2			Helt/delvis/ ej uppfyllt	Kommentar
		T	K	M	T	K	M		
Antal förskolebarn per anställd (årsarbetare)	4,9	5,2			4,9			Helt	En majoritet av stadsdels-nämnderna uppfyller målet.
Skola									
Andel elever som nått kravnivån på det nationella provet i matematik i årskurs 3	94 %	-			89 %	89 %	89 %	Delvis	Utfallet 2019 var 91 %. De nationella proven ställdes in 2020.
Andel elever som nått kravnivån på det nationella provet i svenska/svenska som andraspråk i årskurs 3	94 %	-			91 %	93 %	89 %	Delvis	Utfallet 2019 var 92 %. De nationella proven ställdes in 2020.
Andel elever i årskurs 6 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen	78 %	-			76,6 %	78,7 %	74,7 %	Delvis	Utfallet 2020 var 76,1 %.
Andel elever i årskurs 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen	81 %	-			79,3 %	80 %	78,7 %	Delvis	Utfallet 2020 var 79,8 %.
Andel elever som är behöriga till nationella program, exklusive nyanlända och elever med okänd bakgrund	94 %	-			91,8 %	92 %	91,7 %	Delvis	Utfallet 2020 var 91,7 %.

I Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande. Stadsdelsnämnderna ska möjliggöra för stockholmare att utvecklas utifrån sina förutsättningar och känna sig trygga samt ha en bra livskvalitet. Socialtjänsten ska uppmärksamma alla barn och vuxna som kan behöva stöd och erbjuda en modern, rättssäker och evidensbaserad socialtjänst vid ett så tidigt skede som möjligt. Socialtjänsten ska vara likvärdig och tillgänglig oavsett var i staden man bor.

Stadsledningskontoret bedömer att årsmålet för verksamhetsområdet kommer att uppnås helt under 2021. Bedömningen grundas på att 26 av 29 nämnder prognostiserar att målet kommer att uppnås helt samt att årsmålet för fem av åtta av kommunfullmäktiges indikatorer bedöms uppnås helt och tre bedöms uppnås delvis. Stockholms Stadshus AB bedömer att årsmålet för verksamhetsområdet kommer att uppnås helt.

I tertialrapport 1 uppmanades socialnämnden, utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna att intensifiera arbetet med att placera barn har en skolplanering och en obruten skolgång. Uppmaningen kvarstår.

En indikator som inte bedöms nå upp till kommunfullmäktiges årsmål är *Andel familjehemsplacerade barn i skolåldern som klarar målen i kärnämnen i grundskolan*. Pojkars resultat är kraftigt under målvärdet precis som tidigare år. Dessa mönster återkommer i samhället i stort, men när det gäller placerade pojkar så kan en ytterligare påverkande faktor vara förekomsten av parallella diagnoser i kombination med lång historik utan skolgång och avsaknad av vuxenstöd innan placering. En placering utanför det egna hemmet är ett stort ingrepp i det enskilda barnets eller den unges liv. En utvecklad samverkan mellan skola och socialtjänst är en central del för att familjehemsplacerade barn ska klara målen i kärnämnen i grundskolan.

En annan indikator som inte bedöms nå upp till årsmålet är *Andel unga som fått brottsofferstöd och som upplever en positiv förändring av sin livssituation till följd av stödet*. Stödcentrum arbetar inte med behandling utan arbetar aktivt med att länka vidare de individer som är i behov av behandling till lämplig instans. Siffrorna är baserade på de individer som kommit till Stödcentrum minst två gånger. Indikatorn fångar inte upp de familjer och ungdomar som vars behov tillgodoses genom ett samtal.

En tredje indikator som inte bedöms nå upp till kommunfullmäktiges mål är *Antal förmedlade bostad först och försöks- och träningslägenheter via Bostadsförmedlingen*. Bostadsförmedlingen fortsätter planenligt arbetet med att förmedla Bostad först samt försöks- och träningslägenheter (FoT), med målsättningen 600 bostäder under året. Detta inkluderar 150 bostäder vilka i samverkan med Stiftelsen hotellhem (SHIS) och socialnämnden ska tillhandahållas för barnfamiljer som levt en längre tid under osäkra boendeförhållanden. Utfallet för perioden är

sammantaget 261 bostäder och årsmålet bedöms sammantaget inte komma att uppnås. Skälet till detta är att efterfrågan från SHIS gällande bostäder till barnfamiljer har varit betydligt lägre än förväntat. För kategorierna Bostad först och FoT-lägenheter i övrigt förväntas det inte ske några avvikelser.

Stadsledningskontoret konstaterar att stadens nämnder kommer att genomföra ett stort antal aktiviteter som bidrar till utvecklingen av stadens socialtjänst vilket bidrar till att uppnå målet. Under perioden har staden ingått ett partnerskap mellan SKR, sex kommuner, polisen och allmännyttan för att tillsammans arbeta strategiskt för att minska risken för att barn och unga begår brott. Socialnämnden är tillsammans med Farsta och Skärholmen stadsdelsnämnder representerade i det så kallade *Islandsprojektet* tillsammans med lokalpolis, polisens sektion Brott i nära relation och Regionledningscentralen (RLC). Fokus är ökad och tidigare samverkan mellan polis och socialtjänst i fall där polisen rycker ut på larm om våld i nära relation och där det finns barn med i bilden.

Stadsdelsnämnderna utreder tillsammans med socialnämnden förutsättningarna för att samlokalisera socialsekreterare och polis i stadens lokalpolisområden. Det pågår ett arbete kring att etablera strukturer och att undersöka möjligheter från polisens sida att ytterligare möta upp stadens satsning på samlokalisering. Fördelarna med samlokalisering är ökad tillgänglighet, smidigare samverkan, ökad kvalitet i orosanmälningar samt fler avidentifierade konsultationer kring enskilda individer. En ansökan om social investering har tagits fram med en treårig satsning för att testa en modell för utredning där familjebehandlare tillsammans med socialsekreterare utreder familjer i hemmet när oron är stor och där tidigare kontakt med socialtjänsten inte lett till förändring. Ansökan är gjord i samarbete mellan socialnämnden, stadsdelsnämnderna i Järvas pågående sociala investeringsprojekt *Intensifierad utredning i hemmet* och de fyra stadsdelsnämnderna i söderort; Enskede-Årsta-Vantör, Farsta, Skarpnäck och Skärholmen.

Nämnderna har i enlighet med *Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning* genomfört aktiviteter i enlighet med de åtta fokusområdena, till exempel genom tillgänglighetshöjande åtgärder i ute- och inomhusmiljö, ökad delaktighet för personer inom socialpsykiatri, stöd till arbete eller studier för personer med psykisk funktionsnedsättning samt utveckla stöd i övergångarna från daglig verksamhet till

arbetsmarknaden. Trafiknämndens verksamhet berör flera av programmets fokusområden, men främst området att alla ska kunna förflytta sig, vistas i och använda Stockholms stads utemiljö. Trafiknämnden bidrar till flera av programmets fokusområden eftersom god fysisk tillgänglighet kan vara en förutsättning för att kunna ta sig till till exempel arbetet, skolan, eller fritidsaktiviteten. Ökad tillgänglighet ökar också förutsättningarna för delaktighet i samhället och kan på så sätt minska ohälsa till följd av utanförskap.

En sammanfattning av statistik från Socialtjänstrapporten, Stockholmsenkäten, indikatorer och verksamheter visar att det finns ett antal frågor som staden behöver fortsätta att analysera och arbeta vidare med för att uppnå målen om jämställdhet. Några exempel är skillnader i upplevd psykisk hälsa där Stockholmsenkäten för 2020 visar på en försämrad psykisk ohälsa för båda könen men där flickor rapporterar en mycket sämre psykisk hälsa jämfört med pojkar. Fler flickor upplever sig också otrygga. Inom verksamhetsområdet funktionsnedsättning är vissa diagnoser vanligare bland pojkar och män än bland flickor och kvinnor, till exempel utvecklingsstörning och autism. Dessa diagnoser är kopplade till personkretsarna i LSS och därmed också rätten till insatser. När det gäller våld i nära relation har andelen män som socialtjänsten har kontakt med ökat även om det fortfarande, bland de personer som socialtjänsten har kontakt med, är en stor övervikt av kvinnor som utsätts för våld.

Indikatorer (T=totalt, K=Kvinnor, M=Män)

Indikator	KF:s års- mål	Utfall T1			Utfall T2			Helt/delvis/ ej uppfyllt	Kommentar
		T	K	M	T	K	M		
Andel barn och unga som åter blir föremål för anmälan/ansökan efter avslutad utredning	24 %	23,3 %	22,0 %	24,3 %	22,8 %	22,1 %	23,4 %	Helt	Ny indikator 2021, årsmålet fastställdes i T1. Något fler pojkar än flickor blir föremål för anmälan/ansökan efter avslutad utredning.
Andel barn och unga som bedömts ha skyddsbehov och som inte fått vänta på placering	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	98,4 %	Helt	
Andel familjehems-placerade barn i skolåldern som klarar målen i kärnämnen i grundskolan	75 %	68,6 %	79,1 %	59,5 %	69,2 %	81,8 %	59,8 %	Delvis	Se analys ovan

Indikator	KF:s års- mål	Utfall T1			Utfall T2			Helt/delvis/ ej uppfyllt	Kommentar
		T	K	M	T	K	M		
Andel unga som fått brottsofferstöd och som upplever en positiv förändring av sin livssituation till följd av stödet	64 %	61 %	60 %	70 %	59%	51 %	77 %	Delvis	Arbete med att utforma nya indikatorer pågår och beräknas vara klar till VP 2022. Se analys ovan.
Antal förmedlade bostad först och försöks- och träningslägenheter via Bostadsförmedlingen (IoF)	600 st	135			261			Delvis	Prognos helår 460. Se analys ovan.

I Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande

Stockholm ska vara en äldrevänlig stad. Som äldre ska man kunna leva sitt liv med självbestämmande, respekt och värdighet, även högre upp i åren. Stockholms äldreomsorg ska präglas av kvalitet och valfrihet och ska vara ledande i kompetens inom demenssjukdomar och geriatrisk specialistkompetens.

Stadsledningskontoret bedömer att årsmålet för verksamhetsområdet kommer att uppnås helt 2021. Bedömningen grundas på att 21 av 25 nämnder prognostiserar att målet kommer att uppnås helt samt att årsmålet för fem av sex av kommunfullmäktiges indikatorer bedöms uppnås helt och en indikator bedöms uppnås delvis. Den indikator som inte prognostiseras att nå den ambitionsnivå som är satt av kommunfullmäktige är *Antal personal en hemtjänsttagare med minst två besök om dagen möter under en 14-dagarsperiod*. Stadsledningskontoret konstaterar att de nämnder som prognostiserar att inte nå målet för indikatorn planerar och genomför ett antal aktiviteter för att förbättra måluppfyllelsen såsom effektivisering av planering, flexibla arbetslag med fasta vikarier samt arbete med områdesindelningar med fokus på optimerade områdesturer. Stadens bolagsstyrelser bidrar också till årsmålet. Stockholms Stadshus AB bedömer att årsmålet för verksamhetsområdet kommer att uppnås helt då fem av fem bolagsstyrelser bedömer att målet kommer uppnås helt.

Pandemin har inneburit en stor omställning för Stockholms stads äldreomsorg. Stadens utvärderingssekretariat för covid-19 har tillsammans med oberoende konsulter arbetat med att utvärdera stadens agerande under pandemin. Den tredje delrapporten handlar

om krisens påverkan inom äldreomsorgen. Rapporten visar att det har skett en omfattande förändring av, och påverkan på, verksamheterna. I stort sett samtliga vård- och omsorgsboenden inom staden har drabbats av smitta. Det har inneburit höga krav på anpassning, flexibilitet och engagemang hos chefer och medarbetare. Sammantaget visar rapporten att pandemin har påverkat verksamheterna inom stadens äldreomsorg i hög grad. Områden inom äldreomsorgen som tidigare haft brister har särskilt uppmärksammats, som exempelvis bemanning och hälso- och sjukvårdskompetens. De utvecklingsområden som har identifierats under den pågående pandemin och erfarenheter från stadens utvärdering ska tas tillvara tillsammans med slutsatser från nationella utvärderingar och analyser.

Stadsledningskontoret konstaterar att stadens nämnder genomför ett stort antal aktiviteter för att uppnå målet. Bland dessa kan nämnas att utreda hur stadens hälso- och sjukvårdsorganisation kan stärkas i syfte att säkerställa likställighet och tillgång till likvärdig vård och omsorg, utveckling av ett multiprofessionellt arbetssätt inom stadens specialiserade hemtjänstgrupper och kartläggning av kontaktmannaskap inom hemtjänsten. Ett arbete pågår även mellan berörda nämnder kring frågor rörande den långsiktiga strategiska kompetensförsörjningen inom äldreomsorgen. Aktiviteter och utevistelse för de boende i särskilda boenden har efter pandemin återigen startats och utvecklingsarbete har kommit igång. Verksamheterna lägger fortsatt stor vikt vid omvårdnadspersonalens arbete med basala hygienrutiner och genomgångar av hygienrutiner kring användandet av skyddsutrustning görs kontinuerligt.

I arbetet att ge de äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande behöver både ett jämställdhets- och ett jämlikhetsperspektiv finnas med i det dagliga arbetet och vid beslut om olika insatser. Många av stadens nämnder arbetar för att identifiera eventuella skillnader i omsorgen av kvinnor och män. Exempelvis gör några nämnder könsneutrala ärendedragningar för att normer och värderingar om kön inte ska styra beslut om insatser. Stadens brukarundersökningar, den individuella kvalitetsuppföljningen och andra undersökningars resultat analyseras utifrån ett jämställdhetsperspektiv för att uppmärksamma och upptäcka omotiverade skillnader mellan kvinnor och män. Flera nämnder har uppmärksammat att kvinnor i högre grad än män besöker stadens öppna mötesplatser och

försöker utforma aktiviteter som både kvinnor och män kan vara intresserade av.

En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt

Stockholm ska vara en stad som erbjuder goda möjligheter för fler att starta företag och få nytta av sitt entreprenörskap.

Förutsättningarna att starta och driva företag ska förbättras och staden ska vara tillmötesgående, opartisk och effektiv i kontakter med såväl små och stora företag. Stockholms alla stadsdelar ska utvecklas med en blandning av bostäder, arbetsplatser, handel, natur, kultur, skolor och förskolor. Arbetet med att bygga Stockholm attraktivt, hållbart och tätt fortsätter. När Stockholm växer måste också kollektivtrafiken, gång- och cykelbanorna och gatorna byggas ut så att människor snabbt och smidigt kan resa i hela regionen. Stockholm ska vara en ledande, klimatsmart och attraktiv evenemangs- och upplevelsestad med ett kulturutbud där det finns något som passar alla. Stockholms klimat- och miljöarbete ska vara ett föredöme för andra städer. Stockholms stads miljöarbete ska ske i nära samarbete med invånare, näringsliv, akademi, civilsamhället och myndigheter.

Stadsledningskontoret bedömer att årsmålet för inriktningsmålet kommer att uppnås delvis för 2021. Bedömningen baseras på att två av fem underliggande verksamhetsmål prognostiseras uppnås helt och tre prognostiseras uppfyllas delvis. Måluppfyllelsen förutsätter god budgethållning och att nämnderna och bolagsstyrelserna genomför nödvändiga strukturella förändringar.

Stockholm har Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv

Stockholm ska ha Sveriges bästa företagsklimat år 2025 och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv. Ett gott företagsklimat är avgörande för en växande stad och bidrar till fler jobb, ökad skattekraft och ökad välfärd. Förutsättningarna att starta och driva företag ska utvecklas och näringslivsperspektivet ska vara en naturlig del av stadens arbete.

Stadsledningskontoret bedömer att årsmålet för verksamhetsområdet kommer att uppnås helt under 2021. Bedömningen grundas på att 28 av 29 nämnder prognostiserar att målet kommer att uppnås helt samt att årsmålet för samtliga tre av kommunfullmäktiges indikatorer bedöms uppnås helt. Stockholms Stadshus AB bedömer att årsmålet för verksamhetsområdet kommer att uppnås helt.

Nämnder och bolagsstyrelser implementerar och arbetar utifrån stadens näringslivspolicy, i vilken redovisades hur Stockholms stad ska stärka och stötta näringslivet och att alla stadens verksamheter ska präglas av ett näringslivsperspektiv. Näringslivspolicyn beslutades av kommunfullmäktige våren 2020. Det kan generellt konstateras att nämnder och bolagsstyrelser på ett tydligt sätt redovisar implementering och pågående arbetsinsatser utifrån näringslivspolicyns fyra fokusområden. En stor del av arbetet har anpassats till att möta upp den pågående pandemins effekter för näringslivet där många företag inom kulturella och kreativa näringar samt inom kundnära servicebranscher har drabbats hårt av de nödvändiga restriktionerna för att minska smittspridningen, med ett stort bortfall av turister och affärsresenärer som följd. Följderna för stadens näringsliv över tid avgörs mycket av hur den internationella tillgängligheten till Stockholmsregionen påverkas och utvecklas, med osäkerhet inför hösten.

Under de extraordinära förhållanden som pandemin inneburit har samverkan stärkts, såväl internt inom staden som med externa aktörer. Stadens nämnder och bolag har genom samverkan och innovativa idéer samt digitala språng hittat lösningar på helt nya utmaningar samt dragit lärdomar att ta med i stadens framtida arbete. Inom flera verksamheter har detta lett till språng i utvecklingen som vid ett normalläge tagit flera år att utveckla. Den utveckling som skett genom att använda digital teknik, nya plattformar med mera ska värnas och utgöra en ny plattform för fortsatt utveckling av verksamhet och ses som möjliggörare för att nå nya målgrupper.

För att bidra till återstarten av besöksnäring, evenemang, idrott, kultur och näringslivet pågår arbetet med *Växla upp Stockholm*, där insatser och åtgärder särskilt prioriteras i syfte att bidra till snabb återstart för Stockholm. Här återfinns bland annat utveckling av e-tjänst för bygglov, projekt med extern finansiering och geografisk prioritering av områden där staden samordnar och synliggör pågående och nya insatser i syfte att effektivisera och samverka med näringslivet. Det gäller inte minst arbetet med att stötta det lokala näringslivet i stadens alla stadsdelsområden då välmående företag kan skapa positiva spiraler som bidrar i lokala trygghets- och stadsutvecklingsfrågor.

Den 18 februari 2021 hölls en näringslivsdag för stadens medarbetare där representanter för inbjudna företag medverkade, i syfte att dra igång arbetet med den nya policyn och arbetet med *Växla upp Stockholm*.

Arbetet med Integrationspakten - en plattform genom vilken Stockholms näringslivs engagemang och arbete med social hållbarhet kan kanaliseras - fortsätter. Flera samarbetsprojekt med unga i fokus pågår. Medlemmar inom Integrationspakten har deltagit i rekryteringsevent och bland annat tog Integrationspakten initiativ till ett rekryteringsevent för besöksnäringen direkt efter sommaren för att möta kompetensbristen när besöksnäringen startar upp efter pandemin.

Tillgänglighet och bemötande hos medarbetare som möter näringslivet är särskilt viktigt. Ett gott resultat för stadens näringslivsarbete är att företagen i Stockholm fortsätter att vara nöjda med den kommunala servicen. För femte året i rad får staden ett högt betyg i den årliga kundundersökningen Nöjd Kund Index 2020 (NKI), trots ett svårt i läge i den pågående pandemin.

Det råder osäkerhet kring vilka långsiktiga konsekvenser pandemin får för stadens näringsliv och hur hösten 2021 blir med faktorer som vaccinering och smittspridning. Följderna för stadens näringsliv över tid avgörs i stor del av hur den internationella tillgängligheten till Stockholmsregionen påverkas av pandemin med en stor osäkerhet inför hösten.

Under tertial två har dock en stark återhämtning av både Sveriges och Stockholms ekonomi skett. Sveriges BNP växte med 10 procent under det andra kvartalet jämfört med motsvarande period 2020. Flera prognosinstitut gör nu bedömningen att ekonomin fortsatt återhämtar sig snabbare än väntat och tillväxttalen för helåret 2021 skruvas upp. Det ekonomiska läget i Stockholm har också stärkts, exempelvis enligt Handelskammarens Stockholmsbarometer som presenterades i augusti har stadens ekonomi återhämtat sig men det ekonomiska läget är fortfarande mycket svagt. Under sommaren utsågs Stockholm till Europas mest innovativa region i kommissionens Regional innovation scoreboard, som vartannat år jämför 240 regioner i Europa.

För att Stockholm ska vara den mest attraktiva platsen för inhemska och internationella företag att etablera sig i krävs att näringslivsperspektivet med insikt om företagets villkor och betydelse för Stockholm genomsyrar stadens arbete. En del av arbetet för att uppnå detta är en mer effektiv och serviceinriktad organisation vid etableringsförfrågningar från externa aktörer där en viktig framgångsfaktor är en tydlig kommunikation av stadens

erbjudande och behov. Under våren har etableringsservice (servicekedjor) och lotsfunktioner implementerats i berörda nämnders organisation, berörda nämnder har deltagit på ett antal workshops och ytterligare uppföljningsmöten har planerats in. Samverkan med externa aktörer inom området samhällsfastigheter har stärkts och ett antal projekt är i planeringsfas där berörda nämnder och bolagsstyrelser har och kommer fatta beslut om intentionsavtal eller samverkansavtal. Projekt som planeras med extern aktör är bland annat idrottsprojekt i Vårberg och Sätra.

Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters skiftande behov

Stockholm ska byggas attraktivt, hållbart och tätt, med en blandning av bostäder, arbetsplatser, handel, natur, kultur och skolor i alla delar av staden. Till år 2025 ska 70 000 klimatsmarta bostäder byggas, med ett brett utbud av boendeformer och fler ekonomiskt överkomliga bostäder. Balans mellan hyresrätter och bostads-/äganderätter ska eftersträvas i alla delar av staden.

Stadsledningskontoret bedömer att årsmålet för verksamhetsområdet kommer att uppnås delvis under 2021. Bedömningen grundas på att 24 av 26 nämnder prognostiserar att målet kommer att uppnås helt samt att årsmålet för fem av elva av kommunfullmäktiges indikatorer bedöms uppnås helt, en bedöms uppnås delvis och fem bedöms ej uppnås. Stockholms Stadshus AB bedömer att årsmålet för verksamhetsområdet kommer att uppnås delvis.

Ett försvagat marknadsläge har påverkat både bostadsbyggandet och planeringstakten under flera år. Pandemin bidrog ytterligare till avmattningen. Under årets två första tertial kan nu en återhämtning skönjas. Antalet påbörjade bostäder är 33 procent högre än motsvarande period 2020. Indikatorn *Antal påbörjade bostäder* prognostiseras öka jämfört med 2020 från 4 805 till 5 500 stycken. Prognosen innebär dock att årsmålet 10 000 stycken ej uppnås.

Bostadsbyggandet är av stor vikt för att stärka Stockholms konkurrenskraft och utvecklingsförmåga på ett långsiktigt hållbart sätt. Staden arbetar proaktivt för att projekt med god genomförandeförmåga prioriteras. Satsningen på den så kallade hyresrättspushen, som syftar till att bidra till de långsiktiga bostadsmålen och utgöra en del av initiativet Växla upp Stockholm, fortsätter.

Alla kommunfullmäktigeindikatorer som rör markanvisade bostäder utom en prognostiseras uppfyllas helt, trots att utfallet för flera av dem hittills släpar efter. Förklaringen är att ett antal mer omfattande markanvisningsbeslut förväntas fattas under hösten.

Indikatorn *Antal markanvisade genomgångsbostäder för prioriterade grupper* prognostiseras uppgå till 50 stycken, vilket innebär att årsmålet 250 stycken ej uppnås. Exploateringsnämnden uppmanas att vidta åtgärder för att öka måluppfyllelsen under året och att i samband med verksamhetsplan 2022 tydligt redovisa åtgärder för att säkerställa måluppfyllelse.

Antalet bostäder i godkända/antagna detaljplaner prognostiseras uppgå till 8 000 stycken. Årsmålet 10 000 bedöms därmed uppnås delvis. En förklaring är att omfattande behov av utredningar och försök kring marksanering och grundläggningsmetoder i Kolkajen samt vattendom medfört att planer med ett stort antal bostäder inte längre bedöms kunna antas 2021. Till det kommer generella utmaningar med ökade och ändrade statliga utredningskrav. Hantering av risk för skyfall och skred innebär också en utmaning i flera detaljplaner.

Exploateringsnämnden har för att säkra framdriften i projekten tagit fram den kompletterande nämndindikatorn *Antal bostäder med beslut om exploateringsavtal eller överenskommelse om exploatering (Genomförandebeslut)*, vilket tidsmässigt motsvarar stadsbyggnadsnämndens beslut om godkännande/antagande av detaljplan. Årsmålet fastställs i tertialrapport 2 till 8 000 stycken. Nämnden prognostiserar dock delvis måluppfyllelse, 7 500 stycken.

En god samverkan mellan stadens nämnder och bolag är avgörande för uppfyllelse av målet att Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters skiftande behov, både vad gäller kvantitet och kvalitet. Samverkansformerna utvecklas kontinuerligt i bland annat rörande planeringen av skolor, idrottsanläggningar och bostäder för särskilda grupper.

Indikatorer (T=totalt, K=Kvinnor, M=Män)

Indikator	KF:s årsmål	Utfall T1	Utfall T2	Helt/delvis/ ej uppfyllt	Kommentar
Antal markanvisade bostäder	10 000	675	1 908	Helt	
Antal markanvisade hyresrätter	5 000	200	1 151	Helt	

Indikator	KF:s årsmål	Utfall T1	Utfall T2	Helt/delvis/ ej uppfyllt	Kommentar
Antal bostäder i godkända/antagna detaljplaner	10 000	382	567	Delvis	Otillräckligt antal planer i antagandefas.
Antal påbörjade bostäder	10 000	1 588	2 834	Ej	Prognosen (5 500) innebär en ökning jämfört med 2020 (4 805)
Antal påbörjade hyresrätter	5 000	644	1 145	Ej	Prognosen (3 000) innebär en viss ökning jämfört med 2020 (2 860)
Antal markanvisade bostäder i enlighet med 2013 års Stockholmsförhandling	4 000	500	737	Helt	
Antal bostäder i godkända/antagna detaljplaner i enlighet med 2013 års Stockholmsförhandling	5 000	0	105	Ej	Otillräckligt antal planer i antagandefas.
Antal tillkomna permanenta genomgångsbostäder i SHIS regi	150	0	0	Ej	43 lägenheter prognostiseras tillkomma.
Antal markanvisade genomgångsbostäder för prioriterade grupper	250	0	0	Ej	50 genomgångsbostäder prognostiseras markanvisas.
Antal markanvisade bostäder i syfte att nå minskade boendekostnader	400	0	0	Helt	

Stockholms infrastruktur främjar effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet

Stockholms infrastruktur främjar effektiva och hållbara transporter och god framkomlighet. Målet är att minska trängsel och klimatutsläpp samt att säkerställa att det går snabbt och smidigt att resa i Stockholm. Utsläppen från vägtrafiken ska minska genom teknikutveckling, utbyggd kollektivtrafik och minskad biltrafik. Framkomligheten ska öka genom utbyggnad av gång- och cykelbanor och förbättringsåtgärder för kollektiv- och nyttotrafiken samt smartare trafikplanering. Trafiksäkerheten ska höjas.

Stadsledningskontoret bedömer att årsmålet för verksamhetsområdet kommer att uppnås helt under 2021. Bedömningen grundas på att 26 av 27 nämnder prognostiserar att målet kommer att uppnås helt samt att årsmålet för tre av fem av kommunfullmäktiges indikatorer bedöms uppnås helt och två bedöms uppnås delvis. Stockholms Stadshus AB bedömer att årsmålet för verksamhetsområdet kommer att uppnås helt.

De aggregerade prognoserna för indikatorn *Andel lediga avgiftsbelagda parkeringsplatser i innerstaden dagtid* och indikatorn *Antal publika laddplatser* når inte upp till kommunfullmäktiges årsmål. Det finns flera anledningar till att andelen lediga parkeringsplatser inte är tillräckligt många. Dels har efterfrågan på boendeparkering ökat under senare år, dels har flera parkeringsplatser försvunnit, permanent eller tillfälligt, för att användas i andra syften. Utbyggnaden av publika laddplatser i Stockholms Stads Parkerings AB:s garage sker enligt plan, men utbyggnaden av laddplatser på gatumark går trögt trots att staden har en utarbetad affärsmodell att erbjuda. Trafiknämnden arbetar med att vidareutveckla såväl affärsmodellen som tekniken.

Staden prioriterar och genomför en rad olika aktiviteter under året som bedöms bidra positivt till utvecklingen av stadens transportsektor, vilket bidrar till måluppfyllelsen. Bland dessa kan nämnas att trafiknämnden förbättrar förutsättningarna för ökat cyklande, dels genom att investera i förbättrad infrastruktur, dels genom att införa en jourstyrka som hanterar akuta störningar i cykeltrafiken. I sort sett samtliga nämnder och bolagsstyrelser bidrar till hållbara och effektiva transporter genom att minska transportbehovet, öka användningen av fossilbränslefria fordon och att i samband med upphandlingar ställa högre krav på tjänster och produkter.

För att säkerställa den regionala infrastrukturens utveckling på längre sikt tecknades under sommaren ett tilläggsavtal till 2013-års Stockholmsöverenskommelse mellan staten, Stockholms stad och andra parter, där finansieringen säkrades för den fortsatta utbyggnaden av tunnelbanorna till Barkarby, Nacka och söderort.

Avgörande för minskade koldioxidutsläpp från transportsektorn är att elektrifieringen av fordonsflottan ökar. Det råder osäkerhet kring utbyggnadstakten för elektrifieringen och därmed när och hur effektbehovet kommer att öka, vilket kräver ett fördjupat arbete med kartläggning och analys. Under våren ingick Stockholms stad en elektrifieringspakt med näringslivet, med målet att göra Stockholm världsledande i strävan mot en fossilfri fordonsflotta 2030. Bland annat utreds frågan om var laddning av tung trafik bäst kan placeras med hänsyn tagen till logistik och möjlighet att hantera elnätscapaciteten.

Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring

Stockholm ska fortsätta utvecklingen mot en levande, inkluderande, öppen och modern kultur- och idrottsstad och en ledande, klimatsmart och attraktiv evenemangsstad. Stadens ska präglas av ett rikt utbud av kultur och idrott. Det fristående kultur- och föreningslivet ska ha gynnsamma och förutsägbara villkor. Idrott och rörelse i närmiljön ska vara tillgänglig för alla oavsett funktionsförmåga eller var man bor.

Stadsledningskontoret bedömer att årsmålet för verksamhetsområdet kommer att uppnås delvis under 2021. Bedömningen grundas på att 25 av 28 nämnder prognostiserar att målet kommer att uppnås helt samt att årsmålet för två av sju av kommunfullmäktiges indikatorer bedöms uppnås helt, fyra av sju indikatorer bedöms uppnås delvis samt att resterande indikator bedöms ej uppnås. Stockholms Stadshus AB bedömer att årsmålet för verksamhetsområdet kommer att uppnås helt.

Särskilda avvägningar i målbedömningen är att idrottsnämnden och kulturnämnden: kulturförvaltningen bedömt målet som delvis uppfyllt och deras bedömningar väger tungt. Den pågående pandemin påverkar måluppfyllelsen i hög grad då stora delar av stadens utbud av idrotts-, kultur- och fritidsaktiviteter har reducerats, anpassats, flyttats eller stängts. Stora delar av det planerade arbetet har inte kunnat genomföras enligt plan vilket påverkat antalet stockholmare som har kunnat ta del av stadens utbud.

Stadsledningskontoret bedömer att kommunfullmäktiges mål för indikatorn *Antal lån i kommunala bibliotek per invånare* inte kommer att nås samt att indikatorn *Antal bokade timmar i skolidrottshallar utanför skoltid* som bedöms uppnås delvis. Dessa indikatorer mäter frekvensen av något och har till stor del påverkats av pågående pandemi då verksameters öppettider påverkats samt att medborgarna uppmanas att begränsa sina sociala kontakter. Staden har under året genomfört en rad olika aktiviteter under året som bedöms bidra till måluppfyllelsen. Bland annat har kommunfullmäktige beslutat om riktlinjer för föreningsbidrag och lokalupplåtelse samt *Kulturstrategiskt program för Stockholms stad* som syftar till att främja samverkan mellan kulturlivet och staden. För att öka nyttjandet av skolidrottslokaler och fullstora idrottshallar har idrottsnämnden och utbildningsnämnden

gemensamt arbetat fram ett ärende som beslutats i respektive nämnd.

Under året har kulturnämnden etablerat en organisation avseende det samordningsuppdrag för verksamhetsområdet Barn, kultur och fritid som nämnden gavs i uppdrag i kommunfullmäktiges budget för 2021. Fokus för samordningsuppdraget har under året legat på den pågående utredningen av stadens fritidsgårdar.

Under året har stadens idrottsanläggningar, i omgångar, åter öppnat för olika målgrupper efter att ha varit stängda sedan december 2020. Även om pandemin har en fortsatt påverkan på verksamheter inom ramen för verksamhetsområdet är det positivt att allt fler målgrupper kan ta del av stadens utbud. I återstarten av Stockholm efter pandemin har kultur och idrott en viktig roll, det är därför viktigt att berörda nämnder tar krafttag och skapar förutsättningar för att så snart som möjligt återgå till normal verksamhet.

År 2021 finns det könsuppdelade utfall för fem av sju indikatorer. Det som går att utläsa ur ett jämställdhetsperspektiv är att det finns vissa skillnader i utfallet mellan pojkar och flickor för de tre indikatorerna *Antal lån i kommunala bibliotek per invånare*, *Andel ungdomar som deltar i föreningsliv samt Andel barn och ungdomar som är nöjda med tillgången till kulturaktiviteter på fritiden*. Nämnderna har vidtagit åtgärder för att jämna ut skillnaderna mellan könen genom att exempelvis se över utbudet av program och aktiviteter så att utbudet lockar såväl flickor som pojkar.

Indikatorer (T=totalt, K=Kvinnor, M=Män)

Indikator	KF:s års- mål	Utfall T1			Utfall T2			Helt/delvis/ ej uppfyllt	Kommentar
		T	K	M	T	K	M		
Andel barn och ungdomar som deltar i idrottsaktiviteter på fritiden	67 %	84 %	82 %	85 %	84 %	82 %	85 %	Helt	
Andel barn och ungdomar som är nöjda med tillgången till idrottsaktiviteter	75 %	72 %	72 %	74 %	72 %	72 %	74 %	Delvis	Den pågående pandemin påverkar tillgången till fritidsaktiviteter i form av exempelvis idrottsaktiviteter.
Andel barn och ungdomar som är nöjda med tillgången till	76 %	73 %	76 %	71 %	73 %	76 %	71 %	Delvis	Den pågående pandemin påverkar tillgången till

Indikator	KF:s års- mål	Utfall T1			Utfall T2			Helt/delvis/ ej uppfyllt	Kommentar
		T	K	M	T	K	M		
kulturaktiviteter på fritiden									fritidsaktiviteter i form av exempelvis kulturaktiviteter.
Andel ungdomar som deltar i föreningsliv	65 %	61 %	58 %	64 %	61 %	58 %	64 %	Delvis	Den pågående pandemin påverkar möjligheten för föreningslivet att ha verksamhet vilket sannolikt påverkat utfallet för indikatorn.

Stockholm är en hållbar stad med god livsmiljö

Stockholms stad ska gå före i klimatarbetet och vara ledare i den globala omställningen som världen står inför. Staden har tagit fram klimatbudget med åtgärder och beting till 2023. Kol för uppvärmning har fasats ut under 2020 och eldning med fossil olja ska ha upphört till senast 2025. Staden ska även motverka klimatförändringarna genom koldioxidlagring samt biokolsanläggningar. Målet är att Stockholm är en klimatpositiv stad senast 2040.

Stadsledningskontoret bedömer att årsmålet för verksamhetsområdet kommer att uppnås delvis under 2021. Bedömningen grundas på att 26 av 29 nämnder prognostiserar att målet kommer att uppnås helt och tre nämnder prognostiserar att målet kommer att uppnås delvis (kulturnämnden avseende kulturförvaltningen, miljö- och hälsoskyddsnämnden, servicenämnden) samt att årsmålet för 9 av 22 av kommunfullmäktiges indikatorer bedöms uppnås helt, 7 indikatorer bedöms uppnås delvis och 6 indikatorer bedöms ej uppnås. Stockholms Stadshus AB bedömer att årsmålet för verksamhetsområdet kommer att uppnås delvis.

I tertiärrapport 1 uppmanades utbildningsnämnden att i samband med tertiärrapport 2 återkomma med åtgärder i syfte att öka andelen ekologiska livsmedel och minska klimatpåverkan från livsmedel. Stadsledningskontoret noterar att utbildningsnämnden har vidtagit vissa åtgärder men bedömer att arbetet behöver intensifieras för att påverka måluppfyllnaden. Uppmaningen kvarstår.

I tertialrapport 1 uppmanades kulturnämnden: kulturförvaltningen att vidta åtgärder för att öka *Andelen hämtställen för matavfallsinsamling* och redovisa dessa i samband med tertialrapport 2. Stadsledningskontoret noterar att kulturnämnden: kulturförvaltningen har vidtagit vissa åtgärder för att öka andelen hämtställen, men utfallet vid tertial två var fortsatt 9 procent i jämförelse med målnivån på 80 procent. Uppmaningen kvarstår.

I tertialrapport 1 anmodades Stockholms Stadshus AB att uppmana Stockholm Vatten och Avfall AB att vidta åtgärder som kan säkerställer att den beslutade tidplanen för uppförandet av sorteringsanläggningen i Högdalen kan hållas samt vidta åtgärder för att öka matavfallsinsamlingen. Dessa uppmaningar kvarstår.

En stor andel av indikatorernas målnivåer nåddes delvis eller ej under 2020 och samtliga indikatorer har samma eller högre ambitioner för 2021. Bedömningen att målet kommer att kunna nås delvis under 2021 har gjorts mot bakgrund av att mer än hälften av indikatorerna prognostiseras att uppnås delvis eller ej.

Indikatorerna *Andel inköpta ekologiska måltider och livsmedel* och *Klimatpåverkan från upphandlade livsmedel och måltider* bedöms inte nå upp till kommunfullmäktiges mål och ett flertal nämnder bedömer att dessa indikatorer kommer uppnås delvis. För 2020 var den ekologiska andelen av livsmedel och måltider 42,6 procent. Efter andra tertialen är utfallet för hela staden 45,4 procent, alltså en ökning med 2,7 procentenheter. Måltidsentreprenader har stått för den största ökningen.

För 2020 var klimatpåverkan från upphandlade livsmedel och måltider 1,98 kg CO₂. Utfallet efter tertial två är 1,9 CO₂ per kg livsmedel. Det har då skett en minskning sedan utfallet 2020, men bedömningen är att staden kommer att ha svårt att nå målet för helåret, då bland annat andelen inköpta animaliska produkter påverkar utfallet. Utbildningsnämnden står för en stor andel av stadens inköp av livsmedel och deras utfall för *Klimatpåverkan från upphandlade livsmedel och måltider* i tertialrapport två är 2,3 kg vilket är samma nivå som nämndens utfall för helåret 2020 och betydligt högre än stadens mål på 1,8 kg. Bland övriga nämnder finns en positiv trend och både Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsnämnd och socialnämnden som tidigare haft avvikelser ligger nu i linje med stadens målsättningar för året.

Äldrenämnden har utarbetat en checklista för mätning av matsvinn, som ska användas på vård- och omsorgsboenden och servicehus två gånger årligen. En modul i ILS-webb har utvecklats för dessa mätningar och testmätningar har genomförts. Implementering av checklistan kommer att ske under hösten då även chefer ska genomgå utbildningar i området.

Genom Stocket Återbruk skapas möjligheter för Stockholms stads verksamheter att återanvända och återbruka möbler och inventarier och på detta vis erhålla en hållbar miljö och ekonomi. Under året har arbete med att utöka kunskapen om möbelåterbruk och användbarheten av Stocket genomförts bland stadens verksamheter. 140 möbler har renoverats och från augusti återupptas projektet med unga i anställning, denna gång inom ramen för Jobb för unga, med arbetsuppgifter inom ReMake av kontorsmöbler. Mängden insamlat matavfall har påverkats av pandemin och under första halvåret 2021 har den *totala mängden matavfall till biologisk behandling* ett utfall på 28 procent i jämförelse med målvärdet på 60 procent. Många av de tidigare inplanerade aktiviteterna har utgått som en direkt följd av pandemin. Miljö- och hälsoskyddsnämndens tillsyn enligt matavfallsobligatoriet och av restaurangers avfallshantering är fortsatt uppskjuten till följd av pandemin.

Indikatorn *Minskning av CO₂e till 2023* är obligatorisk för 17 nämnder och bolagsstyrelser och innebär att de ansvarar för ett beting om att minska koldioxidutsläppen under perioden 2020 till 2023. Fem av dessa (kommunstyrelsen, miljö- och hälsoskyddsnämnden, servicenämnden, Stockholm Vatten och Avfall AB samt AB Svenska Bostäder) prognostiserar att de delvis kommer att nå målet. De sammanlagda betingen för dessa fyra motsvarar 64 procent av hela betinget.

Åtgärder för att nå betingen i linje med vad som uttalas i stadens Klimathandlingsplan pågår. Bland annat har fastighetsnämnden kopplat upp två byggnader till ett nyutvecklat AI-baserat fastighetssystem för att optimera värme, ventilation och energianvändning, som innebär ökad driftsäkerhet och mindre klimatavtryck. Vidare kan nämnas att exploateringsnämnden samverkar med Stockholms Hamn AB för att tillhandahålla möjligheter för masstransporter via vatten. Några nämnder och bolagsstyrelser har även tagit fram egna klimat- och miljöhandlingsplaner för sin verksamhet. En av dessa är idrottsnämnden, som tilldelats Pingvinpriset för sin höga ambition

och tydliga framställning. Staden har också påbörjat arbetet med Klimatkontrakt 2030, där Stockholm och åtta andra städer åtar sig att investera i klimat- och hållbarhetsarbete inom ramen för det statligt finansierade innovationsprogrammet Viable Cities.

Implementering av stadsdelsvisa åtgärdsprogram för biologisk mångfald (SÅP) pågår inom ramen för arbetet med *Handlingsplan för biologisk mångfald*. Tre av fem planerade SÅP har påbörjats och ett fjärde kommer att påbörjas hösten 2021. Det femte åtgärdsprogrammet påbörjas våren 2022. Utredning av biotopskyddsområden pågår. Beslut om samråd under sommaren om utvidgning av Årstaskogen – Årsta holmar naturreservat har fattats av miljö- och hälsoskyddsnämnden, exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden. Beslut att inrätta Hagsätraskogens naturreservat har fattats i kommunfullmäktige i juni.

Förslag till *Handlingsplan för klimatanpassning* har färdigställts och remitterats. Stadsledningskontoret samordnar arbetet med erfarenhetsåterföring och analyser av de kraftiga regn som föll över Stockholm i slutet av maj och juni. Under hösten planeras även arbete påbörjas med att ta fram fördjupade risk- och sårbarhetsanalyser för skyfall i staden.

Att uppnå miljöprogrammets mål *Förbättrad vattenkvalitet i stadens sjöar, vattendrag och kustvatten* är en utmaning i en urban miljö. Arbetet med att senast år 2027 nå god vattenstatus enligt EUs vattendirektiv för stadens samtliga vattenförekomster drivs vidare.

Vattenindikatorerna *Andel vattenförekomster som följer miljökvalitetsnormerna för ekologisk status* och *Andel vattenförekomster som följer miljökvalitetsnormerna för kemisk status* bedöms inte heller i år uppnå kommunfullmäktiges årsmål. För att nå årsmålen behövs fysiska åtgärder men också en revidering av normsättning för att anpassa normerna till urban miljö. Vattenmyndigheterna ser över normsättningen i vatteninformationssystem Sverige (VISS) under 2021. Lokala åtgärdsprogram för respektive vattenförekomst är centrala för att uppnå god vattenstatus och under perioden har åtgärdsprogram för Mälaren-Ulvsundasjön, Kyrksjön och Järlasjön och Sicklasjön beslutats. För att möjliggöra åtgärderna finns medel för drift och investeringar avsatta i central medelsreserv och i samband med tertialrapport 2 har ansökningar för fosforfällning i

Magelungen, Tenstadalens Dagvattenpark och åtgärder kopplat till Bällstaån inkommit.

Arbetet för att förbättra luftkvaliteten avseende partiklar (PM10) och kvävedioxid (NO₂) fortsätter. Mätningarna av både kvävedioxid och PM10 har under de senaste åren visat på en nedåtgående trend och Stockholm når de lagstadgade miljökvalitetsnormerna. Staden strävar även efter att klara de långsiktiga nationella miljömålet om frisk luft och följer och utvärderar därför ytterligare åtgärder. Luftkvalitetsindikatorn *Timmedelvärde för kvävedioxider i luft* som är baserad på det nationella målet har redan överskridits på Essingeleden och kommer sannolikt överträdas även på andra gator. För att minska partiklarna fortsätter trafiknämnden arbetet med dammbindning av gator och trafikleder, tidig vårstädning av gator, städning med ny teknik och optimerad halkbekämpning.

Trafiknämnden verkar för att minska och hantera buller- och vibrationsstörningar från trafiken i enlighet med åtgärdsprogram mot buller 2019-2023. För att minimera uppkomsten av buller arbetar trafiknämnden bland annat för att minska dubbdäcksanvändningen och genomför försök med eldrivna arbetsmaskiner. För att hantera buller har nämnden höjt nivån för fönsterbidrag och fortsatt arbetet med att hitta innovativa lösningar för bullerskydd, exempelvis gröna bullerskydd som även stärker stadens ekosystemtjänster.

Indikatorer (T=totalt, K=Kvinnor, M=Män)

Indikator	KF:s års mål	Utfall T1	Utfall T2	Helt/delvis/ ej uppfyllt	Kommentar
Andel badplatser med bra badvattenkvalitet	92 %		93 %	Helt	

En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

Stockholm ska vara en ekonomiskt hållbar storstad för framtiden. Staden ska ha en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser och skattemedlen ska användas effektivt till största nytta för stockholmarna. Staden behöver kontinuerligt arbeta för att utvecklas som attraktiv arbetsgivare. Staden ska ha ett gemensamt förhållningssätt i arbetsgivar- och utvecklingsfrågor samt utarbeta och genomföra insatser för att säkra chefs- och kompetensförsörjningen. Användningen av digitalisering och ny

teknik skapar förutsättningar för innovation och ökad tillväxt i Stockholm, men också möjligheter till ökad processeffektivitet och innovationskraft. Digitala arbetssätt ska vara ett sätt att öka effektiviteten inom verksamheterna och på det sättet bidra till att klara kompetensförsörjningen och välfärdens kvalitet.

Stadsledningskontoret bedömer att årsmålet för inriktningsmålet kommer att uppnås helt för 2021. Bedömningen baseras på att årsmålet för båda av kommunfullmäktiges två underliggande verksamhetsmål prognostiseras uppnås helt. Måluppfyllelsen förutsätter god budgethållning och att nämnderna och bolagsstyrelserna genomför nödvändiga strukturella förändringar.

Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser

Stockholm utgör Sveriges ekonomiska motor och har i grunden en robust ekonomi. I en tid när Stockholm växer i en historisk omfattning, och med utmaningar kopplade till pågående pandemi, måste staden förena höga ambitioner för välfärden med omfattande investeringar och en stabil och långsiktigt hållbar ekonomi. Därför ska staden alltid sträva efter att bli mer effektiv och att tillhandahålla offentliga tjänster till lägre kostnad och ökad kvalitet.

Stadsledningskontoret bedömer att årsmålet för verksamhetsområdet kommer att uppnås helt under 2021. Bedömningen grundas på att 30 av 31 nämnder prognostiserar att målet kommer att uppnås helt samt att årsmålet för samtliga tio av kommunfullmäktiges indikatorer bedöms uppnås helt. Stockholms Stadshus AB bedömer att årsmålet för verksamhetsområdet kommer att uppnås helt.

Exploateringsnämnden har vidtagit åtgärder i enlighet med den uppmaning de fick i samband med tertialrapport 1. I tertialrapport 1 uppmanades trafiknämnden att öka takten i genomförandet av projekt Trygga gång och cykeltunnlar så att åtgärderna hinner avslutas under 2021, uppmaningen kvarstår.

Totalt prognostiserar staden med ett överskott om 925 mnkr för helåret. Prognosen baseras på SKR:s senaste skatteunderlagsprognos vilken visar ett överskott på skatter om cirka 1 300 mnkr. Prognosen innehåller också kostnaderna för den uppdaterade Stockholmsöverenskommelsen på 1 291 mnkr samt 259 mnkr i ersättning för sjuklönekostnader. Den samlade prognosen för nämnderna är ett överskott om 525 mnkr där stadsdelarna har ett överskott på 284 mnkr och facknämnderna ett

överskott på 241 mnkr. Stadens nämnder har ett kontinuerligt arbete med att säkra en budget i balans och långsiktigt hållbar ekonomi genom att samverka med både interna och externa aktörer, standardisera processer och effektivisera resursanvändandet genom att bland annat hitta nya arbetssätt. Det framkommer också på flera nämnder att många av de arbetssätt som har uppkommit på grund av pandemin har fungerat väl och nu implementerats i den ordinarie verksamheten.

De ekonomiska konsekvenserna av pandemin är fortsatt märkbara bland stadens nämnder. Störst ekonomisk påverkan syns hos de nämnder som är beroende av intäkter för att nå en budget i balans. Hur stor påverkan det kommer att bli på helåret är svårt att prognostisera och beror i stor utsträckning på i vilken takt verksamheterna kan återgå till normalläge nu när restriktionerna succesivt tas bort.

Förändrade redovisningsregler för de statsbidrag som kommer från Migrationsverket gällande generalschablonerna påverkar flertalet av stadens stadsdelsnämnder. De förändrade reglerna innebär att nämnderna inte längre kan periodisera medel mellan åren vilket gör att tidigare års inkomna medel bokförs som en intäkt under 2021.

Stadens höga investeringsvolym medför att det är av yttersta vikt att stadens nämnder och bolagsstyrelser arbetar med uppföljning och styrning av investeringsprojekten. Det kräver en kontinuerlig översyn av prognoser för projekten samt att de prövar utgifterna för att, om möjligt, med minskade utgifter kunna bidra till stadens behov av minskad upplåning.

Stadsledningskontoret konstaterar att nämnderna redan har genomfört och nu fortsätter att genomföra ett stort antal aktiviteter för att uppnå målet, till exempel bedriva utbildningsinsatser inom ekonomiområdet, utveckla stadens kalkylmodell med avseende på utgifter för infrastrukturprojekt i annan regi samt ta fram handlingsplaner som bidrar till förbättrad prognossäkerhet.

Indikatorer (T=totalt, K=Kvinnor, M=Män)

Indikator	KF:s årsmål	Utfall T1	Utfall T2	Helt/delvis/ ej uppfyllt	Kommentar
Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	100 %	100 %	98,9 %	Helt	Prognosen är att målet uppfylls på helår

Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	100 %	99,9%	98,9 %	Helt	Prognosen är att målet uppfylls på helår
---	-------	-------	--------	------	--

Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna

Stadens förvaltning ska vara effektiv och organisationen ska anpassas för att kostnadseffektivt och med hög kvalitet leverera vad stockholmarna har rätt att förvänta sig. Staden ska vara ett föredöme som offentlig arbetsgivare och ha ett gemensamt förhållningssätt i arbetsgivar- och utvecklingsfrågor samt utarbeta och genomföra insatser för att säkra chefs- och kompetensförsörjningen. Viktigast för pålitliga och kvalitativa välfärdstjänster är de som utför arbetsinsatsen. Ett målmedvetet arbete för att ta tillvara digitaliseringens möjligheter, kontinuerlig kompetensutveckling av välfärdens medarbetare och effektivare lokalanvändning ska säkerställa att skattebetalarnas pengar används på bästa sätt. Stadens upphandlings- och inköpsverksamhet ska främja valfrihet, kostnadseffektivitet, miljö, klimat och social hållbarhet.

Stadsledningskontoret bedömer att årsmålet för verksamhetsområdet kommer att uppnås helt under 2021. Bedömningen grundas på att 27 av 31 nämnder prognostiserar att målet kommer att uppnås helt samt att årsmålet för två av fyra av kommunfullmäktiges indikatorer bedöms uppnås helt och två bedöms uppnås delvis. Stockholms Stadshus AB bedömer att årsmålet för verksamhetsområdet kommer att uppnås helt.

Uppföljningen visar på en positiv utveckling ur flera hänseenden. Stadens Aktiva medskapandeindex har förbättrats och sjukfrånvaron har sjunkit något i jämförelse med föregående år. Till följd av pandemin har staden utvecklat nya arbetsätt för att upprätthålla centrala och prioriterade verksamheter. Verksamheternas förmåga till anpassning och utveckling har bidragit till att påskynda införandet av digitala och innovationsdrivna arbetsätt, varav många kommer att bestå över tid. Stadens nämnder och bolagsstyrelser vittnar till exempel om att de arbetar för att skapa goda förutsättningarna både för arbete och utbildning på distans, vilket även har betydelse för staden som attraktiv arbetsgivare.

Arbetsmiljö och kompetensförsörjning

Resultaten från stadens medarbetarenkät har ökat något i jämförelse med 2020 och svarsfrekvensen uppgick i årets enkät till en

historiskt hög nivå om 86 procent, vilket kan jämföras med förra årets 82 procent. Stadens aktiva medskapandeindex har förbättrats, även om målet för indikatorn inte nås. Index bra arbetsgivare ligger kvar på samma nivå som förra året vilket förklaras av att den korta sjukfrånvaron har ökat. Delindexet, attraktiv arbetsgivare, har minskat från 87 till 84 utslutande på grund av en ökad korttidssjukfrånvaro. Det innebär att andra parametrar som ingår i delindexet har förbättrats, till exempel har avgångar på egen begäran minskat.

Sjukfrånvaron har minskat under året, både den totala sjukfrånvaron, mätt som rullande tolv månaders genomsnitt, och den korta dag 1-14. Sjukfrånvaron ligger dock fortfarande över nivån innan pandemin. I juli uppgick den totala sjukfrånvaron till 7,3 procent (7,4). Helårsprognosen för sjukfrånvaron är 6,9 procent. Det är främst den korta sjukfrånvaron som alltså ligger på en betydligt högre nivå än före pandemin, sannolikt som en följd av rekommendationen att stanna hemma vid minsta sjukdomssymtom. I juli 2021 låg den korta sjukfrånvaron på 2,94 procent och i juli 2020 på 2,78 procent, det kan jämföras med juli 2019 då den uppgick till 2,13 procent.

Stadens verksamheter arbetar för att säkerställa ett systematiskt arbetsmiljöarbete med löpande riskbedömningar och uppföljningar. Stadsdelsnämnderna arbetar särskilt med frågan om att förebygga otillåten påverkan, hot och våld mot tjänstepersoner i enlighet med Stockholms stads handlingsplan för förbättrad arbetssituation för socialsekreterare och biståndshandläggare. Under perioden har flera nämnder stärkt och utvecklat sitt arbete med att motverka organiserad brottslighet och fusk inom välfärdssektorn genom särskilt utsedda funktioner. Staden söker kontinuerligt samarbete med polisen i dessa frågor.

Kompetensutvecklingsinsatser för chefer genomförs av alla nämnder inom en rad olika områden, bland annat i kompetensbaserad rekrytering, i systematiskt arbetsmiljöarbete och förändringsledning. Flera verksamheter utvecklar och genomför digitala utbildningar och digital introduktion för såväl chefer som medarbetare. De tekniska nämnderna arbetar aktivt med arbetsgivarvarumärket bland annat genom att delta i digitala mässor och genom aktiviteter på LinkedIn. Kompetensutveckling sker bland annat genom TN-akademin (tekniska nämndernas kompetensutvecklingsprogram). TN-akademin är ett stadsinternt utbildningsprogram för den som leder utan att vara chef. I

programmet fördjupar sig deltagarna i ledarskapsfrågor och personlig utveckling.

Verksamhetsutveckling genom inköp, innovation och digitalisering

Stadens verksamheter arbetar för att främja och systematisera arbetet med innovationer och digitalisering. Stadsledningskontoret etablerar en central funktion för att stärka stadens digitaliseringsarbete. Genom att stödja verksamheterna i frågor som rör organisering, styrning och användning av tekniska lösningar kan kunskapen och förutsättningarna för digitalisering öka och samordnas. Miljö- och hälsoskyddsnämnden utvecklar en modell för omhändertagande av innovation i syfte att säkerställa att digitaliseringsarbetet blir långsiktigt hållbart. Nämnden vill löpande och effektivt kunna prioritera, analysera och balansera resurser så att utvecklingsinsatser optimeras och ökar förvaltningens förmåga att nå mål och realisera projekt där stora nyttor identifierats.

Flera utvecklingsprojekt pågår även inom ramen för stadens kategoribaserade inköpsarbete i syfte att öka effektiviteten och skapa utrymme för innovation. Stödet till inköpsorganisationen vid kravformulering och uppföljning inom klimat- och miljöområdet utvecklas och nya arbetssätt prövas, bland annat för att minska klimatpåverkan vid inköp. Exploateringsnämnden utvecklar krav och utvärderingskriterier vid upphandling av anläggningsentreprenader för att minska klimatpåverkan och öka efterfrågan på återvunnet och återanvänt material. Nämnden ska även pröva en upphandlingsmodell för fossilfria byggarbetsplatser i ett exploateringsområde.

Staden fortsätter arbetet för att öka kompetensen och delar lärdomar inom inköp. Stockholms hem, som har "Bra beställare" som ett fokusområde, planerar riktade utbildningsinsatser inom till exempel upphandlingsprocessen och entreprenadjuridik. Utbildningarna ska höja kompetensen gällande beställarrollen och syftar till att effektivisera och skapa ännu högre kostnadsmedvetenhet vid inköp. Stockholms stad och Region Stockholm har tillsammans med centrumet Digital Futures initierat ett gemensamt arbete för att dela lärdomar och erfarenheter samt lära nytt kring inköp. Samarbetet syftar till att skapa effektiva och relevanta processer som kopplar innovation till inköp genom att arbeta utifrån verksamheternas behov.

Indikatorer (T=totalt, K=Kvinnor, M=Män)

Indikator	KF:s årsmå I	Utfall T1			Utfall T2			Helt/delvis/ ej uppfyllt	Kommentar
		T	K	M	T	K	M		
Aktivt medskapande-index	82	-	-	-	80	80	79	Delvis	<p>Värdet har legat högt och stabilt under en längre tid. I år har utfallet förbättrats i jämförelse med 2020 (79).</p> <p>Det är kvinnors utfall som har ökat medan mäns utfall ligger kvar på samma nivå. De största skillnaderna mellan kvinnor och män är att kvinnor i högre utsträckning upplever att de är insatta i verksamhetens mål, att deras arbete är meningsfullt, att nya arbetssätt provas på arbetsplatsen och att de känner till lönekriterierna. Män upplever i högre utsträckning att de har en bra arbetssituation och att alla behandlas med respekt.</p>
Index bra arbetsgivare	84	-	-	-	83	-	-	Delvis	<p>Index Bra arbetsgivare ligger kvar på samma nivå som 2020.). Utfallet för delindex attraktiv arbetsgivare har minskat från 87 till 84 uteslutande på grund av högre korttidssjukfrånvaro.</p>

Övrig ekonomisk och finansiell information

Driftredovisning

I avsnittet redovisas hur utfallet för driftverksamheten förhåller sig till den budget som fastställts för den löpande verksamheten.

Stora avvikelser mot budget utgörs främst av reavinster och vinster från försäljning av exploateringsfastigheter, poster som inte budgeteras. Vid tertialrapporttillfället uppgår dessa poster till 1 209 mnkr, en positiv budgetavvikelse.

Enligt beslut av fullmäktige får överskott gjorda räkenskapsåren 2014, 2017 och 2020 disponeras ur eget kapital. Dispositionen är riktad till projekt, som beräknas ha ett bestående värde för staden. Dessa kostnader är inte budgeterade och ger därför en negativ budgetavvikelse mot resultatbudgeten. I helårsprognosen bedöms disponeras 420 mnkr. Införande av byte av leverantörer avseende gemensam IT-plattform, GSIT2.0, och modernisering av sociala system är de största projekten.

Skatteintäkterna beräknas totalt på årsbasis ge ett överskott på 1 326 mnkr mot budget. Orsaken är att tillväxten i ekonomin medför att skatteintäkterna för året blir högre än vad som prognostiserades när kommunfullmäktiges budget för 2021 beslutades.

Uppföljning av resultatbudget och resultatprognos

Resultatprognos

Resultatprognosen baseras på de prognoser som nämnderna lämnar in till stadsledningskontoret i samband med tertialrapport 2.

I kommunfullmäktiges budget för 2021 har förutsatts att inga nämnder begär tilläggsanslag för den löpande verksamheten under året. Helårsprognosen för 2021 års resultat jämfört med budget visar efter tillstyrkta budgetjusteringar och övriga korrigeringar ett överskott på 925 mnkr, se tabell nedan.

Prognosen baseras på SKR:s senaste skatteunderlagsprognos vilken visar ett överskott på skatter om 1 326 mnkr. Den innehåller också en prognostiserad aktieutdelning på 400 mnkr netto, kostnaderna för den uppdaterade Stockholmsöverens-kommelsen på cirka 1 291 mnkr samt 259 mnkr i ersättning för sjuklönekostnader.

Avvikelser Budget - prognos helårsutfall mnkr	T2 2021		
	Budget efter slk:s justeringar	Prognos	Avvikelse
Verksamhetens intäkter	15 555	15 946	391
Verksamhetens kostnader (-)	-61 934	-62 596	- 662
Anslag pensioner/arbetsgivaravgifter (-)	-1 773	-1 546	227
Disposition av eget kapital	0	- 420	- 420
Avskrivningar (-)	-1 918	-1 941	- 23
Verksamhetens nettokostnader	-50 071	-50 557	- 487
Skatteintäkter och begravningsavgifter	51 596	52 923	1 326
Utjämning och fastighetsavgift	-5 866	-6 002	- 135
Regleringspost och generellt statsbidrag	3 194	2 907	- 288
Verksamhetens resultat	-1 146	- 729	417
Finansiellt resultat inklusive utdelningar	1 159	458	- 701
Realisationsvinster	0	1 209	1 209
Disposition/avsättning begravningsfond	- 12	- 12	0
Resultat efter finansiella poster	0,0	925	925
Förändring av redovisat eget kapital	0,0	925	925

Uppföljning av nämndernas budget och prognos

Nämnderna prognostiserar efter tillstyrkta budgetjusteringar och övriga korrigeringar ett överskott jämfört med budget på 520 mnkr. Efter överföring av resultatenheternas resultat prognostiseras ett överskott på 525 mnkr. För 2020 var motsvarande prognos 289 mnkr. Tabellerna nedan visar prognoserna fördelat per facknämnd, stadsdelsnämnd respektive verksamhetsområde.

Facknämnder

Mnkr	Intäkter efter slk:s justeringar	Kostnader efter slk:s justeringar	Netto efter slk:s justeringar	Avvikelse före resultat- dispositioner	Avvikelse efter resultat- dispositioner
Kommunstyrelsen	746	-2 293	-1 547	55	57
Revisorskollegiet	3	-34	-30	0	0
Servicenämnden	256	-256	0	-4	0
Valnämnden	0	-7	-7	0	0
Arbetsmarknadsnämnden	464	-1 516	-1 052	8	8
Exploateringsnämnden	2 849	-1 401	1 448	10	10
Fastighetsnämnden	1 408	-1 227	182	-28	-28
Idrottsnämnden	324	-1 178	-854	0	0
Kulturnämnden: kulturförvaltningen	175	-1 193	-1 018	0	0
Kulturnämnden: stadsarkivet	65	-136	-72	2	2
Kyrkogårdsnämnden	37	-220	-184	0	0
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	130	-273	-142	6	6
Socialnämnden	392	-1 689	-1 297	5	5
Stadsbyggnadsnämnden	313	-466	-153	20	20
Trafiknämnden	1 859	-2 568	-710	-4	-4
Utbildningsnämnden	2 679	-22 979	-20 300	151	158
Äldrenämnden	18	-236	-218	9	9
Överförmyndarnämnden	0	-73	-73	0	0
Summa nämnder	11 717	-37 744	-26 027	230	241

Stadsdelsnämnder

Mnkr	Intäkter efter slk:s justeringar	Kostnader efter slk:s justeringar	Netto efter slk:s justeringar	Avvikelse före resultat- dispositioner	Avvikelse efter resultat- dispositioner
Stadsdelsnämnd Rinkeby-Kista	211	-1 892	-1 681	-1	5
Stadsdelsnämnd Spånga-Tensta	165	-1 365	-1 200	-1	0
Stadsdelsnämnd Hässelby-Vällingby	385	-2 413	-2 028	49	49
Stadsdelsnämnd Bromma	387	-2 007	-1 619	-1	9
Stadsdelsnämnd Kungsholmen	363	-1 623	-1 260	40	32
Stadsdelsnämnd Norrmalm	232	-1 507	-1 276	22	21
Stadsdelsnämnd Östermalm	178	-1 716	-1 537	33	32
Stadsdelsnämnd Södermalm	381	-2 931	-2 551	90	83
Stadsdelsnämnd Enskede-Årsta-Vantör	514	-3 001	-2 487	20	7
Stadsdelsnämnd Skarpnäck	171	-1 351	-1 180	12	13
Stadsdelsnämnd Farsta	217	-1 989	-1 772	29	29
Stadsdelsnämnd Hägersten- Älvsjö	435	-3 238	-2 802	-5	0
Stadsdelsnämnd Skärholmen	185	-1 477	-1 292	4	5
Summa nämnder	3 824	-26 511	-22 687	291	284

Stadsdelsnämndernas verksamheter

Mnkr	Intäkter efter slk:s justeringar	Kostnader efter slk:s justeringar	Netto efter slk:s justeringar	Avvikelse före resultat- dispositioner	Avvikelse efter resultat- dispositioner
Nämnd- och förvaltningsadministration	17	-733	-716	-9	-9
Individ- och familjeomsorg	781	-3 272	-2 491	189	189
<i>varav socialpsykiatri</i>	97	-646	-549	-2	-2
<i>varav barn och unga</i>	183	-1 598	-1 415	-18	-18
<i>varav vuxna</i>	86	-534	-448	3	3
<i>varav flykting</i>	356	-359	-3	215	215
Stadsmiljöverksamhet	35	-337	-302	-21	-21
<i>avskrivningar</i>	0	-158	-158	-2	-2
<i>interräntor</i>	0	-7	-7	0	0
Förskoleverksamhet	541	-5 591	-5 050	-18	-12
Äldreomsorg	1 733	-9 563	-7 829	132	131
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	483	-4 776	-4 293	-2	-14
Barn, kultur och fritid	53	-406	-353	1	1
Arbetsmarknadsåtgärder	94	-288	-194	2	2
Ekonomiskt bistånd	87	-1 304	-1 216	-20	-20
<i>varav handläggning</i>	26,2	-298,7	-273	-0,5	-0,5
Övrig verksamhet	0	-77,2	-77	38	38
Summa verksamheter	3 824	-26 511	-22 687	291	284

Beräknad överföring av resultatenheternas resultat till 2021

Nämndernas överförda överskott från 2020 till 2021 uppgick till 1 124 mnkr. I tertialrapport 2 har nämnderna beräknat överföra ett nettoöverskott på 1 119 mnkr till 2021, varav stadsdelsnämnderna 451 mnkr.

Nedan kommenteras ekonomiska prognoser per verksamhetsområde. Vidare kommenteras de nämnder som prognostiserar större avvikelser än +/- 1 procent mot nämndens budget eller där det finns andra skäl för kommentarer. Nämnder som prognostiserar underskott uppmanas att vidta åtgärder för en ekonomi i balans inför bokslut 2021.

Stadsdelsnämndernas verksamhetsområden

Förskola

Prognosen visar ett underskott på 11,3 mnkr efter resultatdispositioner, vilket motsvarar cirka 0,2 procent av nettobudgeten. Fyra stadsdelsnämnder prognostiserar överskott och tre stadsdelsnämnder prognostiserar underskott, resterande stadsdelsnämnder prognostiserar ingen avvikelse mot budget. Störst underskott prognostiserar Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd med 7,0 mnkr samt Bromma stadsdelsnämnd med 5,4 mnkr. Underskotten beror främst på färre barn än beräknat.

Barn, kultur och fritid

Prognosen visar ett överskott på 0,5 mnkr efter resultatdispositioner, vilket motsvarar cirka 0,1 procent av nettobudgeten. Fyra stadsdelsnämnder prognostiserar överskott och två stadsdelsnämnder prognostiserar underskott. Störst överskott prognostiserar Skärholmen stadsdelsnämnd med 1,5 mnkr samt Kungsholmen stadsdelsnämnd med 1,3 mnkr. Överskotten beror främst på att planerade aktiviteter inte har kunnat genomföras som planerat till följd av pandemin. Störst underskott prognostiserar Spånga-Tensta stadsdelsnämnd med 3,4 mnkr. Underskottet beror på att fritidsgårdar och parklekar i stadsdelsnämndsområdet har haft extra öppet med satsningar för barn och unga med anledning av pandemin. Satsningen planeras fortgå under hösten vilket genererar underskottet.

Äldreomsorg

Prognosen visar ett överskott på 131,4 mnkr efter resultatdispositioner, vilket motsvarar cirka 1,7 procent av nettobudgeten. Åtta stadsdelsnämnder prognostiserar överskott och fyra stadsdelsnämnder prognostiserar ett underskott. Störst överskott prognostiserar Södermalms stadsdelsnämnd med 36,0 mnkr, Kungsholmens stadsdelsnämnd med 29,0 mnkr samt Östermalms stadsdelsnämnd med 26,8 mnkr. Överskotten beror främst på färre placeringar på vård- och omsorgsboenden än prognostiserat. Störst underskott prognostiserar Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd med 22,0 mnkr. Underskottet hänförs till utförare i egen regi och beror på att utförarverksamheterna har haft högre personaltäthet än innan pandemin för att förhindra smittspridning samt på minskade intäkter till följd av låg beläggning.

Individ- och familjeomsorgen

Prognosen för verksamhetsområdet i sin helhet visar ett överskott på 182,9 mnkr efter resultatdispositioner, vilket motsvarar cirka 7,6 procent av nettobudgeten. Tio stadsdelsnämnder prognostiserar överskott och tre stadsdelsnämnder prognostiserar underskott. Störst överskott prognostiserar Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd med 36 mnkr samt Södermalms stadsdelsnämnd med 33,0 mnkr. Överskotten beror på förändrade regler för hantering av generalschablonen under 2021 där medel som nämnderna erhållit sedan två år tillbaka måste bokföras som intäkter 2021 och är därmed av engångskaraktär. Verksamhetsområdet individ- och familjeomsorgen exkl. flyktingmottagande visar ett underskott på 25,5 mnkr. Underskotten berör främst området barn och unga med

18,3 mnkr och beror på ett högt inflöde av orosanmälningar som leder till utredningar och insatser samt höga placeringskostnader.

Stadsmiljö

Prognosen visar ett underskott på 20,7 mnkr efter resultatdispositioner, vilket motsvarar cirka 6,9 procent av nettobudgeten. Sju stadsdelsnämnder prognostiserar underskott, resterande stadsdelsnämnder prognostiserar ingen avvikelse mot budget. Störst underskott prognostiserar Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd med 5,0 mnkr samt Kungsholmens stadsdelsnämnd med 4,5 mnkr. Rinkeby-Kistas underskott beror på ett flertal aktiviteter som inte rymts inom ordinarie budgetram, bland annat ett större trädinventeringsprojekt för att åtgärda sjuka träd. Kungsholmens underskott beror på extra åtgärder som behövt genomföras inom parkdriften, bland annat trädvård.

Funktionsnedsättning

Prognosen visar ett underskott på 14,0 mnkr efter resultatdispositioner, vilket motsvarar cirka 0,3 procent av nettobudgeten. Fyra stadsdelsnämnder prognostiserar överskott och åtta stadsdelsnämnder prognostiserar underskott. Störst underskott prognostiserar Skärholmens stadsdelsnämnd med 15,9 mnkr samt Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd med 8,1 mnkr. Underskotten beror främst på att flera nämnder ser en ökning av individer med psykiatrisk problematik som även omfattas av LSS personkrets. Underskottet beror även på att det tilldelade fasta anslaget, som ska täcka kostnader för insatser enligt socialtjänstlagen, inte täcker vissa kostnader enligt LSS och turbundna resor i synnerhet.

Arbetsmarknadsåtgärder

Prognosen visar ett överskott på 2,4 mnkr efter resultatdispositioner, vilket motsvarar cirka 1,2 procent av nettobudgeten. Sju stadsdelsnämnder prognostiserar överskott och tre stadsdelsnämnder prognostiserar underskott. Störst överskott prognostiserar Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd med 2,0 mnkr samt Farstas stadsdelsnämnd med 1,5 mnkr. Överskotten beror främst på att det i den rådande pandemin är svårare än normalt att hitta arbetsmarknadsinsatser för personer som står långt ifrån arbetsmarknaden, såsom visstidsanställningar, arbetsträning och OSA-platser samt att de sociala avgifterna avseende feriearbetande ungdomar har sänkts tillfälligt.

Ekonomiskt bistånd

Prognosen visar ett underskott på 20,4 mnkr efter resultatdispositioner, vilket motsvarar cirka 1,7 procent av

nettobudgeten. Fyra stadsdelsnämnder prognostiserar överskott och sju stadsdelsnämnder prognostiserar underskott. Störst underskott prognostiserar Norrmalms stadsdelsnämnd med 7,5 mnkr samt Kungsholmens stadsdelsnämnd med 7,0 mnkr. Underskotten beror främst på att antalet bidragshushåll har ökat som en konsekvens av pandemin.

Nämnder med större budgetavvikelser

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen prognostiserar ett överskott på 56,5 mnkr efter resultatdispositioner. Avvikelsen motsvarar 4,0 procent av nämndens driftbudget. Överskottet hänförs främst till överskott inom den politiska verksamheten.

Arbetsmarknadsnämnden

Arbetsmarknadsnämnden prognostiserar ett överskott på 7,9 mnkr efter resultatdispositioner. Avvikelsen motsvarar 1,0 procent av nämndens driftbudget. Överskottet beror främst på statens tillfälliga regler som ger arbetsgivare ersättning för sjuklönekostnader de första 14 dagarna från januari till augusti, på lägre personalkostnader till följd av vakanser, justerade OH-intäkter för externa projekt samt outnyttjade medel för konferenser och utbildningar som en konsekvens av pandemin.

Exploateringsnämnden

Exploateringsnämnden prognostiserar ett överskott på 10,0 mnkr efter resultatdispositioner. Avvikelsen motsvarar 0,7 procent av nämndens driftbudget. Överskottet beror främst på ökade intäkter inom markförvaltningen med 50,0 mnkr bland annat till följd av domar i avgäldsmål. Kapitalkostnaderna prognostiseras bli 36,2 miljoner kronor högre än budgeterat och förklaras framför allt av nedskrivningar av förgävesprojekt. Avvikelsen för övriga kostnader förklaras av renoveringskostnader för en sopsugsanläggning som staden äger i Skarpnäck samt högre fastighetsskatt.

Fastighetsnämnden

Fastighetsnämnden prognostiserar ett underskott om 28,5 mnkr, vilket motsvarar 15,7 procent av nämndens driftbudget. Avvikelsen förklaras i huvudsak av reparationskostnader avseende läktarbyggnad och fotbollsplan på Grimsta IP, som prognostiseras till cirka 34 mnkr. Fastighetsnämnden framhåller att prognosen är osäker med hänvisning till att konsekvenserna av pandemin är svåra att bedöma. Pandemin har bland annat påverkat möjligheten att hyra ut vakanta lokaler och marknadshyrorna bedöms ha påverkats negativt. Nämnden beslutade den 27 april 2021 om

hantering av ansökningar om hyreslättnader till hyresgäster som fått ekonomiska svårigheter till följd av pandemin. Det gäller bland annat ansökningar inom ramen för Förordning (2021:273) om statligt stöd när vissa lokalhyresgäster fått rabatt på hyran under första kvartalet 2021, som regeringen beslutade om den 8 april 2021. För att inrymma hyreslättnader och minskade hyresintäkter har nämnden dragit ner på kostnader för planerat underhåll. Nämndens prognos för avskrivningar och internränta är 19,8 mnkr lägre än budget, vilket förklaras av att aktiveringen av ett antal investeringsprojekt har senarelagts. De lägre kapitalkostnaderna innebär att nämnden inrymmer en oförutsedd kostnad om 11,6 mnkr avseende återbetalning av moms till Skatteverket, som en följd av att den tillfälliga saluhallen på Östermalmstorg har sålts under året.

Reparationskostnaderna på Grimsta IP ska redovisas mot finansförvaltningen. Därför bedömer stadsledningskontoret att nämndens resultat kommer att förbättras jämfört med lämnad prognos.

Kulturnämnden: stadsarkivet

Kulturnämnden: stadsarkivet prognostiserar ett överskott på 2,0 mnkr efter resultatdispositioner. Avvikelsen motsvarar 2,8 procent av nämndens driftbudget. Överskottet beror på aktiviteter som inte beräknas kunna genomföras som planerat av systemleverantören för eDok. Nämnden för en aktiv dialog med systemleverantören för att komma igång med uppgraderingen.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Miljö- och hälsoskyddsnämnden prognostiserar ett överskott på 5,9 mnkr. Avvikelsen motsvarar 4,1 procent av nämndens driftbudget. Överskottet beror främst på ersättningen för trängseltillsyn om 34,5 mnkr som täcker tappade intäkter och ökade kostnader på området.

Stadsbyggnadsnämnden

Stadsbyggnadsnämnden prognostiserar ett överskott på 20,0 mnkr efter resultatdispositioner. Avvikelsen motsvarar 13,1 procent av nämndens driftbudget. Överskottet beror på högre intäkter inom planverksamheten (15,0 mnkr) och bygglovsverksamheten (5,0 mnkr) än budgeterat. De arbetsformer som rått under pandemin har ökat produktiviteten på kort sikt. En ökande aktivitet på marknaden har därtill inneburit fler ansökningar och en ökad andel större ärenden. Inom bygglovsverksamheten härrör ökningen också från sanktionsavgifter från en ökad mängd tillsynsärenden.

Trafiknämnden

Trafiknämnden prognostiserar ett underskott om 4,0 mnkr. Avvikelsen motsvarar 0,6 procent av nämndens driftbudget. Avvikelsen förklaras av ökade driftkostnader med 14,1 mnkr och minskade intäkter med 1,9 mnkr samt att avskrivningar och internränta beräknas minska med 12,0 mnkr, vilket beror på tidsförskjutningar i investeringsprojekt. De ökade driftkostnaderna kan i huvudsak förklaras av en snörik inledning på året med fyra klass 1-varningar, som ledde till högre vinterväghållningskostnader än budgeterat. Prognosen inkluderar begäran om budgetjusteringar om ökade kostnader och minskade intäkter om netto 73,1 mnkr. Av budgetjusteringarna hänför sig 65,0 mnkr till intäktsbortfall till följd av kommunfullmäktiges beslut den 3 maj 2021 om *Förlängning av åtgärder inom parkeringsverksamheten och förändrade avgifter för näringsidkare på offentlig plats med anledning av Coronapandemin* (dnr KS 2021/376). De minskade intäkterna hänför sig till upplåtelseverksamheten med 49,0 mnkr, till torghandelsverksamheten med 8,5 mnkr och till parkeringsverksamheten med 7,5 mnkr. Nämnden har därutöver begärt budgetjustering för ökade kostnader om 8,1 mnkr hänförliga till specialinsatser inom vinterväghållningen då isrivning genomförts på gångbanor (3,2 mnkr), arbete med begränsningsförordningen och samordning av stadens arbete av möjliga förbud på allmänna platser för att begränsa trängsel (3,0 mnkr), fler arbetstillfällen för feriearbetande ungdomar (1,4 mnkr) samt ökad administration av vinteruteserveringar (0,5 mnkr).

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden redovisar ett överskott om 157,8 mnkr efter resultatdispositioner. Avvikelsen motsvarar 0,8 procent av nämndens driftbudget. Förskoleverksamheten visar ett överskott mot budget med 5,2 mnkr, vilket till största del beror på lägre efterfrågan av barnomsorg på obekväma arbetstid än förväntat. Grundskoleverksamheten inklusive fritidshem och grundsärskola visar totalt ett överskott om 86,5 mnkr, vilket främst beror på ett överskott för avsatta medel för tilläggsbelopp och verksamhetsstöd samt lägre lokalkostnader än budget. Grundskolorna redovisar ett prognostiserat underskott om 26 mnkr. Gymnasieverksamheten inklusive gymnasiesärskola visar ett överskott om 61,7 mnkr, vilket främst består av reserver, lägre lokalkostnader än budget samt ett överskott gällande kostnaderna för utbetalning av peng till skolor. Gymnasieskolorna prognostiserar ett överskott om 20,4 mnkr. Nämnd och övergripande verksamhet visar ett överskott om 4,4 mnkr.

Äldrenämnden

Äldrenämnden prognostiserar ett överskott på 8,8 mnkr efter resultatdispositioner. Avvikelsen motsvarar 4,0 procent av nämndens driftbudget. Delar av överskottet återfinns inom budgeten för utbildningskostnader, staden får statsbidrag via utbildningsstatsningen Äldreomsorgslyftet. Denna satsning tangerar i vissa delar äldrenämndens ordinarie anslag för att arrangera utbildning, det innebär att 4,0 mnkr av den vikarietäckning som äldrenämnden budgeterat finansieras via Äldreomsorgslyftet under 2021. Övriga differenser beror bland annat på att pilotprojektet för daglig verksamhet inom äldreboenden visar överskott om 0,7 mnkr, budgeterade personalkostnader som visar ett överskott om 0,9 mnkr samt på att införandet av Smarta lås inom Stockholms stads hemtjänst är försenat jämfört med plan. Det innebär att lås inte kan köpas in och installeras i den takt som planerats och Smarta lås prognostiserar ett överskott med 2,5 mnkr.

Farsta stadsdelsnämnd

Farsta stadsdelsnämnd prognostiserar ett överskott på 29,0 mnkr efter resultatdispositioner. Avvikelsen motsvarar 1,7 procent av nämndens driftbudget. Överskottet beror främst på färre placeringar på vård- och omsorgsboende, statsbidrag avseende merkostnadsersättning till följd av pandemin samt förändrade redovisningsprinciper för statsbidrag avseende flyktingmottagande.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd prognostiserar ett överskott på 48,5 mnkr efter resultatdispositioner. Avvikelsen motsvarar 2,4 procent av nämndens driftbudget. Överskottet beror främst på förändrade redovisningsprinciper för statsbidrag avseende flyktingmottagande samt minskade kostnader avseende placeringar utanför LOV inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning till följd av en översyn av arbetssätt. Överskottet beror även på att antal hushåll med ekonomiskt bistånd har minskat.

Kungsholmens stadsdelsnämnd

Kungsholmens stadsdelsnämnd prognostiserar ett överskott på 32,1 mnkr efter resultatdispositioner. Avvikelsen motsvarar 2,6 procent av nämndens driftbudget. De flesta verksamheter har endast mindre avvikelser mot budget utom ekonomiskt bistånd och äldreomsorgen. Äldreomsorgens överskott bedöms vara av engångskaraktär och beror på ekonomiska effekter till följd av pandemin.

Norrmalms stadsdelsnämnd

Norrmalm stadsdelsnämnd prognostiserar ett överskott på 20,5 mnkr efter resultatdispositioner. Avvikelsen motsvarar 1,6 procent av nämndens driftbudget. Överskottet beror främst på att antalet placeringar inom vård- och omsorgsboende och hemtjänstinsatser har varit färre än budgeterat samt på förändrade redovisningsprinciper för statsbidrag avseende flyktingmottagande.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd

Skarpnäcks stadsdelsnämnd prognostiserar ett överskott på 12,5 mnkr efter resultatdispositioner. Avvikelsen motsvarar 1,1 procent av nämndens driftbudget. Överskottet beror främst på mindre köp än budgeterat av platser inom vård- och omsorgsboende samt förändrade redovisningsprinciper för statsbidrag avseende flyktingmottagande.

Södermalms stadsdelsnämnd

Södermalms stadsdelsnämnd prognostiserar ett överskott på 83,0 mnkr efter resultatdispositioner. Avvikelsen motsvarar 3,3 procent av nämndens driftbudget. Överskotten finns inom äldreomsorgen, individ- och familjeomsorgen samt och övrig verksamhet. Överskottet inom äldreomsorgen beror främst på färre placeringar på vård- och omsorgsboenden samt att antalet personer med hemtjänstinsatser är färre. Inom individ- och familjeomsorgen beror överskottet på minskade kostnader för stödboende inom socialpsykiatri samt ändrade bokföringsregler gällande intäkter avseende flyktingmottagande från Migrationsverket.

Östermalms stadsdelsnämnd

Östermalm stadsdelsnämnd prognostiserar ett överskott på 32,1 mnkr efter resultatdispositioner. Avvikelsen motsvarar 2,1 procent av nämndens driftbudget. Överskottet beror främst på färre placeringar på vård- och omsorgsboenden inom äldreomsorgen.

Försäljningar**Exploateringsnämnden**

Markförsäljningar i samband med exploatering prognostiseras att uppgå till 1 700 mnkr.

Exploateringsnämndens så kallade försäljningsuppdrag uppgår till 200 mnkr och avser friköp av tomträttsmark och försäljning av mark i andra kommuner. Utfallet per augusti uppgår till 207 mnkr och exploateringsnämnden prognostiserar att dessa försäljningar kommer att uppgå till 220 mnkr för helåret.

Fastighetsnämnden

Hittills under året har fastighetsnämnden avyttrat Lilla och Stora Sjövillan samt Mangelbodsvillan i Bromma. Vidare har den tillfälliga saluhallen som ersatte Östermalmshallen under renoveringsprojektet avyttrats samt ett gruppboende i Skarpnäck. Den prognostiserade köpeskillingen för 2021 är totalt 98,4 mnkr och reaförlusten för de fastigheter som säljs under året förväntas uppgå till 46,8 mnkr. Reavinst/-förlust vid försäljning av anläggningstillgångar ingår inte i fastighetsnämndens resultat, utan redovisas direkt till stadens centrala finansförvaltning.

Investeringsredovisning

Kommunala koncernens investeringar

Investeringsnivån i bolagskoncernen har under de senaste åren ökat successivt och årets investeringar beräknas uppgå till drygt 13,9 mdkr, vilket är 964 mnkr högre än kommunfullmäktiges budget. Även om några bolag prognostiserar investeringar med en lägre nivå än budgeterat har den totala investeringsnivån ökat till följd av det förvärv av aktier i Stockholmsmässan som verkställdes under våren. Under tredje tertiet kommer slutlig genomgång av de redovisningsmässiga konsekvenserna av detta aktieförvärv genomföras, vilket kan påverka såväl resultat- som investeringsnivå på koncernnivå.

Koncernens investeringar följer av främst av pågående nyproduktion av bostäder och infrastruktur. Bostadsbolagens investeringsprognos uppgår till drygt 5 mdkr av koncernens totala investeringsvolym för år 2021. Investeringarna avser både nyproduktion, strategiska investeringar för att öka intäkterna och investeringar som huvudsakligen är ersättningsinvesteringar. De större projekten som bostadsbolagen bedriver under året är bl.a. belägna i Älvsjö (Familjebostäder), Årsta och Södermalm (Stockholmshem) samt Norra Djurgårdsstaden (Svenska Bostäder).

Skolfastigheter i Stockholm AB:s (SISAB) investeringar beräknas till 1,9 mdkr, vilket är något över budget. Bolagets större pågående projekt i genomförandefas är bl.a. om-till- och påbyggnad av Rödabergsskolan i Vasastan och nybyggnad av skola i Midsommarkransen.

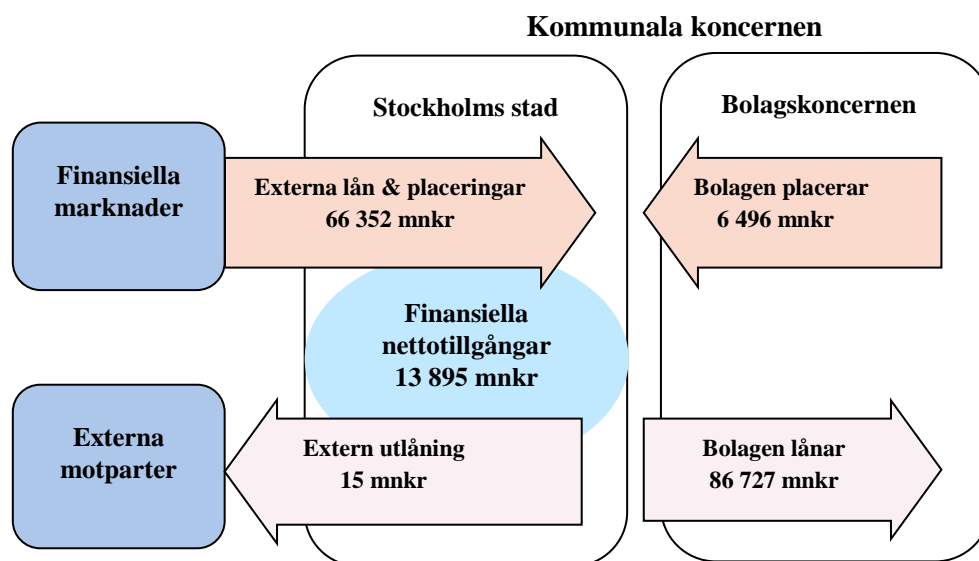
Infrastrukturbolagen Stockholm Vatten och Avfall (SVOA), Stockholms Hamnar och AB Stokab planerar i år investeringar om

cirka 4,4 mdkr. SVOA:s projekt Stockholms Framtida Avloppsrening fortsätter att utgöra koncernens största projekt och fortsätter under flera år framöver. I enlighet med genomförandebeslutet bedöms projektets kostnader totalt uppgå till 9,2 mdkr. Projektets årsprognos uppgår till 1 520 mnkr, vilket är något lägre än årsbudget. SVOA har även omfattande investeringar i såväl det befintliga ledningsnätet som i utbyggnad av stadsutvecklingsområden.

Den kommunala koncernens finansiella ställning

Den kommunala koncernen Stockholms stad hade på balansdagen en extern skuld om 66 352,1 mnkr (63 392,9 mnkr) och en nettoskuld om 66 336,6 mnkr (63 376,9 mnkr), vilket innebär en ökning under året om 2 959,2 mnkr respektive 2 959,7 mnkr. Ökningen beror på en hög investeringsnivå i den kommunala koncernen som delvis finansieras med lån.

Den kommunala koncernens investeringar påverkar stadens lånebehov enligt bilden nedan.

Investeringar i staden

Stadens investeringsutgifter till och med 31 augusti 2021 uppgår brutto till 3 602 mnkr (4 864 mnkr), vilket är en betydlig minskning, med 26 procent, i jämförelse med samma period föregående år. Investeringsinkomster för perioden uppgår till 53 mnkr (45 mnkr). Netto uppgår investeringsutgifterna till 3 550 mnkr. Stora investeringar pågår i några stadsdelar varav de största under perioden har varit i Hagastaden, Årstafältet, Bromstenstaden. Stora renoveringsprojekt Östermalmshallen och Kulturhuset är avslutade.

Cirka 1,3 mdkr av utgifterna avser investeringar i syfte att uppnå kommunfullmäktiges mål för bostadsbyggande. Drygt en tredjedel av investeringsvolymen avser investeringar i stadens infrastruktur. Stadens fortsatt största infrastrukturprojekt är ombyggnation av Slussen.

I stadens investeringsstrategi delas investeringar upp i två typer. Nya investeringar, som medför större nytta än idag, benämns strategiska investeringar. Investeringar som genomförs för att bibehålla nyttan investeringen har i dag benämns ersättningsinvesteringar. Av periodens investeringar är knappt hälften strategiska investeringar medan 23 procent utgörs av ersättningsinvesteringar.

Mnkr	Budget			Utfall	
	Inkomster efter slk:s justeringar	Utgifter efter slk:s justeringar	Netto efter slk:s justeringar	prognos på årsutfall efter slk:s justeringar	Avvikelse Budget/prognos efter budgetjusteringar
Kommunstyrelsen	0	-2	-2	-1	2
Servicenämnden	0	-1	-1	-1	0
Stadsdelsnämnderna	0	-366	-366	-360	6
Arbetsmarknadsnämnden	0	-4	-4	-4	0
Exploateringsnämnden	800	-4 065	-3 265	-3 265	0
Fastighetsnämnden	0	-1 514	-1 514	-1 243	272
Idrottsnämnden	0	-48	-48	-46	2
Kulturnämnden: kulturförvaltningen	0	-22	-22	-22	0
Kulturnämnden: stadsarkivet	0	-1	-1	-1	1
Kyrkogårdsnämnden	0	-146	-146	-153	-7
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	0	-1	-1	-2	0
Socialnämnden	0	-8	-8	-6	2
Stadsbyggnadsnämnden	0	-3	-3	-3	0
Trafiknämnden	70	-1 187	-1 117	-1 117	0
Utbildningsnämnden	0	-127	-127	-127	0
Äldrenämnden	0	-4	-4	-4	0
Överförmyndarnämnden	0	0	0	0	0
Summa nämnder	870	-7 499	-6 629	-6 352	277

Helårsprognosen för investeringar 2021 uppgår till 6 352 mnkr, vilket är 277 mnkr lägre än budgeterat. Senare i ärendet följer en redogörelse från nämnder med stor investeringsverksamhet.

I följande tabell redovisas ett antal större projekt med genomförandebeslut som pågått under året (nettoutgifter).

Projekttnamn	Avser	Total budget	Utfall tom 2020	Budget 2021	Utfall 2021	Avvikelse 2021
Hagastaden	Bostäder	10 435,5	5 638,5	232,8	165,0	67,8
Slussen	Infrastruktur	10 151,0	7 157,8	805,3	669,6	135,7
Norra Djurgårdsstaden	Bostäder/kommersiella lokaler	5 055,2	3 102,9	476,3	345,9	130,4
Nordvästra Kungsholmen	Bostäder	3 104,0	1 158,1	93,9	24,5	69,4
Infrastrukturåtgärder på cykelnätet	Infrastruktur	2 143,2	1 377,3	213,8	79,6	134,2
Fokus Skärholmen	Bostäder	1 020,8	140,9	44,2	18,5	25,7
Östermalmshallen	Kommersiella lokaler	980,0	1 516,4	9,7	6,9	2,8
Medborgarhuset	Kommersiella lokaler	1 000,0	1 137,2	4,0	2,6	1,4
Kulturhuset	Kultur/kommersiella lokaler	990,5	840,4	0,0	2,0	-2,0
Tekniska nämndhuset upprustning	Kontorslokaler	1 294,0	557,4	260,3	171,8	88,5
Årstafältet	Bostäder	895,0	657,9	172	119,7	52,3
Söderstaden	Bostäder	2 493,2	1 101,4	192,9	79,5	113,4
Järva begravningsplats		357,0	54,4	80	42,9	37,1

Investeringsutgifternas avvikelse jämfört med budget beror i många fall på tidsförskjutning i investeringsprojekten, vars genomförandetid sträcker sig över flera kalenderår. Projektens utfall kommer att mätas först i samband med avslut och redovisning. Vid prognostiserad avvikelse på mer än 15 procent krävs reviderat beslut i enlighet med investeringsstrategin.

Medfinansiering

För att kunna genomföra angelägna satsningar på väg- och spårtrafiken i Stockholm är staden medfinansierare i ett antal stora statliga och regionala infrastrukturprojekt. Utbetalningarna beräknas uppgå till cirka 950 mnkr 2021 och avser i huvudsak medfinansiering av utbyggd tunnelbana i enlighet med Stockholmsöverenskommelsen, bussterminalen vid Slussen och Tvärbana Norr Kistagrenen. I prognosen ingår även tidigareläggning av utbetalningar för kollektivtrafikobjekten i Sverigeförhandlingen; Tunnelbanan Älvsjö-Fridhemsplan, Roslagsbanan till City och Spårväg syd.

En genomlysning av projektet för utbyggd tunnelbana enligt Stockholmsöverenskommelsen har visat att tunnelbanan beräknas bli 9,3 mdkr dyrare än beräknat. Eftersom det avtalade kostnadsansvaret bedöms överskridas så har parterna kommit överens om ett tilläggsavtal för att tunnelbaneutbyggnaden ska kunna realiseras. Parter i överenskommelsen är staten genom en statlig förhandlingsperson, Region Stockholm, Stockholms stad, Nacka kommun, Solna stad och Järfälla kommun.

Överenskommelsen gäller under förutsättning att den godkänns av regeringen och fastställs av beslutande församlingar i Region Stockholm, Stockholms stad, Nacka kommun, Solna stad och Järfälla kommun. Kommunfullmäktige i Stockholms stad godkände tilläggsavtalet den 14 juni 2021. (KS 2021/580)

Överenskommelsen innebär att de tillkommande kostnaderna ska fördelas mellan parterna med 4 mdkr för staten, 3 mdkr för Region Stockholm och 2,3 mdkr för kommunerna sammantaget. Statens tillskott ska finansieras genom en utökning av lån som ska täckas genom framtida intäkter från trängselskatten. Stockholms stads åtagande för medfinansiering av tunnelbanan inom Stockholmsöverenskommelsen kommer att öka med 1,3 mdkr till totalt 4,5 mdkr (i 2016 års prisnivå) till följd av överenskommelsen. Stadens ökade kostnad för utbyggnad av tunnelbanan ska finansieras genom avsättning till medfinansiering av infrastrukturella projekt.

Nämndernas investeringsutfall och –prognos

Investeringsplanerna är på fortsatt mycket hög nivå med den huvudsakliga inriktningen att uppnå bostadsmålet. Den höga investeringsvolymen medför att det är av största vikt att stadens nämnder och bolagsstyrelser arbetar med styrning och uppföljning av investeringsprojekten. Att hålla budget är ett självklart krav, men det kräver även att kostnader inom projekten ständigt prövas för att om möjligt med minskade utgifter kunna bidra till stadens behov av minskade investeringsvolymmer.

Nämnder med avvikelser – investeringsbudget

Exploateringsnämnden

Exploateringsnämndens prognos för investeringsutgifterna netto uppgår till 3 265,0 mnkr, vilket är i nivå med budget. Nämnden prognostiserar att investeringsutgifterna kommer att hamna 500 mnkr över budget, men att detta kompenseras av lika stor ökning av investeringsinkomsterna. Avvikelsen förklaras av en snabbare produktionstakt än planerat. De ökade investeringsinkomsterna härrör framför allt från projekt Slussen.

I exploateringsnämndens investeringsplan ingår även så kallade exploateringsinkomster om 400 mnkr, vilka motsvarar bokförda värden av genomförda försäljningar i samband med exploatering. De bokförda värdena utgörs i huvudsak av tidigare nedlagda investeringsutgifter. Exploateringsnämnden prognostiserar att dessa

inkomster kommer att uppgå till 170 mnkr, vilket motsvarar 10 procent av de prognostiserade försäljningsinkomsterna.

Förskjutningar i tid och investeringsutgifter jämfört med verksamhetsplan rapporteras för ett antal projekt. Större avvikelser avser exempelvis Stadshagen, Slakthusområdet, Blackebergsvägen etapp 1, Bromstenstaden och Bromma Blocks vars utgifter för 2021 prognostiseras lägre än i verksamhetsplan. Högre utgifter än i verksamhetsplan för 2021 prognostiseras bland annat för Hagastaden och Slussen.

Stadsledningskontoret konstaterar att prognostiserade nettoutgifter för projekten Mårtensdal, Fredriksdal, Nybohovsbacken, Bryggvägen, Blackebergsvägen etapp 1, Starkströmmen samt Masugnen 1, Bällstahamnen och Gjutmästaren 3 överskrider kommunfullmäktiges beslutade budget med mer än 15 procent och mer än 20 mnkr. Exploateringsnämnden uppmanas att vidta åtgärder för att sänka kostnaderna i projekten och vid behov återkomma till kommunfullmäktige för ett reviderat genomförandebeslut.

Fastighetsnämnden

Fastighetsnämndens prognos för investeringsutgifterna uppgår till 1 242,6 mnkr, vilket är 271,8 mnkr lägre än budget. Avvikelsen förklaras i huvudsak (211,5 mnkr) av att flera projekt med särskilt beslutad finansiering i utökad investeringsplan i Budget 2021 inte kommer att genomföras som planerat. För åtgärder på Grimsta IP tilldelades 30,0 mnkr, men i kommunfullmäktiges genomförandebeslut framgår att åtgärderna inte utgör investeringsutgifter. Därmed sänks prognosen till 0,0 mnkr. För arbete med multihallen på Vårbergs IP och ishallen på Sättra IP har nämnden tilldelats en budget på 25,0 mnkr, men diskussioner förs med privata aktörer om att ta över uppförandet av dessa nya hallar. Prognosen är sänkt till 3,0 mnkr och är fortsättningsvis osäker. För projekt Hybridgräsplaner på Gärdets sportfält har prognosen dragits ner från 19,0 mnkr till 1,0 mnkr på grund av att föroreningar har upptäckts i marken, som innebär förseningar och fördyringar. Prognosen för ersättningsfotbollsplan på Kungsholmen har dragits ned från 18,0 mnkr till 0,0 mnkr, eftersom placeringen inte har beslutats. Prognosen för renovering av riggen på af Chapman, som i budgeten tilldelats 30,0 mnkr, har sänkts till 11,0 mnkr på grund av tidsförskjutning. För förvärv av bostadsrätter har nämnden tilldelats 100,0 mnkr, men prognosen är 16,0 mnkr lägre. För projekt Tekniska Nämndhuset tilldelades 330,0 mnkr för 2021. Prognosen är 53,0 mnkr lägre beroende på förändrad

etappindelningen med mera, som medfört att utgifterna omfördelas till 2022 och 2023. Inom nämndens långsiktigt tilldelade ram för egna fastigheter uppkommer ett överskott om 50,0 mnkr därför att ett antal planerade projekt inte kommer att genomföras enligt plan. Därtill beräknas ett överskott om 10,0 mnkr uppkomma därför att några av de projekt som nämnden tilldelats medel för klimatåtgärder för inte kommer att genomföras.

Nämnden redovisar en prognosavvikelse över 15 procent från kommunfullmäktiges beslutade budget för följande projekt: Östermalmshallen (546 mnkr, motsvarande 56 procent över beslutad budget) och Stadsmuseet (24 mnkr, motsvarande 17 procent över beslutad budget). Båda projekten är i avslutsfas. För Östermalmshallen planeras Riddaren 13 (Hotellet) att säljas, vilket kommer ingå som en parameter i slutredovisningen av projektet.

Nämnden redovisar en prognosavvikelse över 10 procent från kommunfullmäktiges beslutade budget för följande projekt: Medborgarhuset (141 mnkr, motsvarande 14 procent över beslutad budget). Projektet är i avslutsfas.

Nämnden redovisar också större projekt vars totalbudget prognosticeras bli mer än 15 procent lägre än budgeterat: Upprustning av Kulturhuset (+150 mnkr, motsvarande 15 procent under beslutad budget) och Järvafältets utomhusbad (+65 mnkr, motsvarande 21 procent under beslutad budget).

Kyrkogårdsnämnden

Kyrkogårdsnämndens prognos för investeringsutgifterna netto uppgår till 152,9 mnkr, vilket är 6,7 mnkr högre än budgeterat. Avvikelsen gäller för bygget av begravningsplatsen på Järva. I tertialrapport 2 redovisas en prognos mot projektslut 2024 om 357 mnkr vilket följer fullmäktiges beslut från 2019, men för 2021 är prognosen högre jämfört med vad som budgeterats för året. Budgeten var lagd för att kunna ta höjd för eventuell försening som dock inte inträffat. Från årsskiftet 2021 pågår projektet med full kraft vilket är välkommet givet tidigare tidsförskjutningar i projektet och prognosen följs upp.

Överskottet på övriga investeringar är försäkringspengar efter brand som är prognostiserat till 5,0 mkr, sen förskjutning/förändring i projekt, framför allt på Strandkyrkogården.

Trafiknämnden

Trafiknämndens prognos för investeringsutgifterna (netto) uppgår till 1 120,5 mnkr, vilket är enligt budget. Nämnden rapporterar att medel inom den långsiktiga planen kommer att delvis omprioriteras jämfört med verksamhetsplanen. Bland annat beräknas medel som avsatts för cykelinfrastruktur inte helt förbrukas, dels därför att inkomsterna (statliga bidrag) har ökat, dels därför att projekt av olika orsaker har förskjutits i tid. Oförbrukade medel kommer att omfördelas till andra områden, såsom satsningen på framkomlighet för gång och kollektivtrafik (20,0 mnkr), trygghetsåtgärder (16,3 mnkr) och reinvesteringsprogram (35,7 mnkr). Sammantaget beräknas ett överskott inom den långsiktiga planen om 3,8 mnkr.

Nämnden rapporterar att medel inom den utökade planen beräknas att överskridas med 3,8 mnkr. Avvikelsen förklaras av att utgifterna inom Grönare Stockholm (satsning på grönstruktur) beräknas öka med 12,1 mnkr jämfört med budget, vilket huvudsakligen beror på tidigareläggning av åtgärder inom projektet Tenstadalen samt förberedande arbeten för den fortsatta satsningen på ett Grönare Stockholm under åren 2022-2025 (etapp 4). Vidare rapporterar nämnden att genomförandet av projekt Trygga gång- och cykeltunnlar, för vilket 21,0 mnkr allokerats, inte kommer att kunna genomföras i sin helhet under 2021, trots att kommunstyrelsen i tertialrapport 1 har uppmanat nämnden att öka takten i genomförandet. Prognosen är att utgifterna kommer att komma att uppgå till 12,6 mnkr, det vill säga en avvikelse med 8,4 mnkr.

Nämnden har begärt budgetjustering om 3,5 mnkr för renoveringsåtgärder på Hästa gård. För detta ändamål har kommunfullmäktige avsatt medel i central medelsreserv.

Nämnden redovisar en prognosavvikelse över 15 procent från kommunfullmäktiges beslutade budget för följande projekt: Cykelbana Ulvsundavägen (29 mnkr, motsvarande 32 procent över beslutad budget). Projektet är i avslutningsfas.

Nämnden redovisar också större projekt vars totalbudget prognostiseras bli mer än 15 procent lägre än budgeterat: Gångtunnel Solvalla-Annedal (överskott 63 mnkr, motsvarande 67 procent av beslutad budget).

Budgetjusteringar med mera

I budget 2021 har kommunfullmäktige fördelat medel till nämnderna. Det innebär att det inte finns några ytterligare resurser avsatta för nämndernas löpande verksamhet utöver prestationsförändringar och omstruktureringar.

Stadsledningskontoret tillstyrker budgetjusteringar om 818,3 mnkr för förändrade nettokostnader för driftverksamheten.

Medlen finansieras enligt följande:

Budgetjusteringar 2021	(Mnkr)
Central medelsreserv: 2. Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov	207,8
Central medelsreserv: 3. Till kommunstyrelsens förfogande för prestationsförändringar	610,5
Totalt	818,3

Därutöver har omfördelning av centralt budgeterade medel under kommunstyrelsen m.m. skett med 4,4 mnkr. Specifikation av tillstyrkta budgetjusteringar framgår av bilaga 1.

Ur *central medelsreserv 4: Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda investeringsutgifter* i 2021 års budget har medgetts budgetjusteringar för minskade utgifter inom investeringsverksamheten med 6,9 mnkr.

Fördelning av centralt avsatta medel under kommunstyrelsen m.m.

Avveckling och omstrukturering av lokaler

Nämnderna har begärt budgetjusteringar om 4,4 mnkr för ökade kostnader för avveckling och omstrukturering av lokaler med mera vilket stadsledningskontoret tillstyrker.

Central medelsreserv

Utbyggnad av särskilda boenden för personer med fysisk och psykisk funktionsnedsättning

För nybyggda gruppboendestäder utgår bidrag för merkostnader för ny gruppboendestadsplats enligt LSS och SoL under tre år efter färdigställande. Stadsledningskontoret gör en avläsning för helåret i samband med tertialrapport 2 och fördelning sker via budgetjustering. Bidrag för år 2021 utgår till nämnderna om totalt 6,0 mnkr.

Förskolor med hög hyra

Medel har reserverats för bidrag till nämnder med hög förskolehyra. Stadsledningskontoret gör avläsning två gånger per år, mars respektive september, i stadens lokaladministrativa system LOIS. Fördelning sker därefter samlat för helåret genom budgetjustering i tertialrapport 2. Bidrag för år 2021 utgår till nämnderna om totalt 64,9 mnkr.

Medel för förstärkta placeringskostnader av unga i särskilt utsatta områden

I kommunfullmäktiges budget för 2021 har 25 mnkr avsatts för förstärkta placeringskostnader av unga i utsatta eller särskilt utsatta områden, i Central medelsreserv: 2 *Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov*. Kommunstyrelsen fördelar medlen i tertialrapport 2 baserat på en ekonomisk analys, utifrån faktiska placeringskostnader för samtliga stadsdelsnämnder som har utsatta eller särskilt utsatta områden till och med juni 2021 i enlighet med bilaga 1.

Medel för god vattenstatus

Kommunfullmäktige har 2015 beslutat om Stockholms stads handlingsplan för god vattenstatus. I kommunfullmäktiges budget för 2021 finns medel för vattenförbättrande åtgärder i *Central medelsreserv: 2. Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov* och i *Central medelsreserv: 4 Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda investeringsutgifter*. Syftet med programmet är att stadens sjöar och vattendrag ska nå en god vattenstatus till 2027.

I tertialrapport 2 för 2021 har nämnderna totalt ansökt om 5,0 mnkr. Samtliga ansökta medel föreslås tillstyrkas enligt bilaga 2 eftersom åtgärderna bedöms ligga i linje med Stockholms stads handlingsplan för god vattenstatus och lokala åtgärdsprogram.

Exploateringsnämnden har ansökt om och föreslås tilldelas 2,3 mnkr, för att genomföra fosforfällningar i sjön Magelungen ur *Central medelsreserv: 2 Till kommunstyrelsen förfogande för oförutsedda behov*. Ansökan ligger bedöms ligga i linje med de åtgärder som anges i det lokala åtgärdsprogrammet för Magelungen och föreslås godkännas.

Spånga Tensta stadsdelsnämnd har ansökt om 2,7 mnkr ur *Central medelsreserv: 4 Till kommunstyrelsen förfogande för oförutsedda behov* för projektet Tenstadalens dagvattenpark, Bällstaån. Ansökan avser fortsatt projektering inför anläggande av dammar i

anslutning till Bällstaån, i området mellan Hjulsta Vattenpark och tunneln som leder ån förbi Spånga centrum. Syftet med åtgärderna bidra till att miljö kvalitetsnormerna för vatten klaras i Bällstaån och att riskerna för översvämning minskar men även att rekreativvärdena i Tenstadalen förbättras. Projektet löper över flera år och stadsdelsnämnden har tidigare sökt och beviljats medel för detta. Ansökan bedöms ligga i linje med förslag till lokalt åtgärdsprogram för Bällstaån och föreslås godkännas. Stadsledningskontoret noterar att projektet dragit ut på tiden och att projekteringskostnaderna ökat varför nämnden uppmanas att öka styrningen av projektet samt att beakta eventuella resultatmässiga konsekvenser i det fortsatta arbetet. Stadsledningskontoret uppfattar att det inte är tydligt hur nämnden avser att finansiera projektets helhet. Inför eventuella kommande ansökningar behövs en statusrapport och en utförlig beskrivning av förutsättningarna för ett fortsatt genomförande.

Säsongsrelaterad utsmyckning

Genom en särskild satsning möjliggörs nu för stadsdelsnämnderna återigen att få extra medel för säsongsrelaterad utsmyckning, exempelvis julbelysning. Respektive stadsdelsnämnd har möjlighet att fakturera kommunstyrelsen upp till 300 tkr för ändamålet.

Övriga ärenden

Anmälan om beslut avseende PM Kontrollstationer för Sverigeförhandlingen, dnr KS 2021/1056

I april 2017 ingick Stockholms stad i Sverigeförhandlingen, Ramavtal 6 – storstad Stockholm, tillsammans med staten, region Stockholm och Solna stad, Huddinge kommun, Täby kommun, Vallentuna kommun och Österåker kommun. Avsikten var att medfinansiera i utbyggnad av kollektivtrafikobjekten tunnelbana Fridhemsplan – Älvsjö, Spårväg Syd samt Roslagsbanan till city samt verka för ett ökat bostadsbyggande.

Den 20 november 2020 tillsatte regeringen en förhandlingsperson för att omförhandla 2013-års Stockholmsförhandling och Sverigeförhandlingens Stockholmsdel. Uppdraget var att förhandla om hantering av kostnader samt villkor för eventuella ytterligare kostnadsfördyringar.

Omförhandlingen resulterade dels i ett tilläggsavtal för 2013-års Stockholmsförhandling som antagits av kommunfullmäktige (KF 210614, dnr 2021/580) och dels *PM Kontrollstationer för Sverigeförhandlingen*. PM kontrollstationer anger arbetssätt och beslutstider för kollektivtrafikprojektet i syfte att minska risken för eventuella kostnadsökningar, säkerställa tidig beredskap samt möjliggöra insyn i genomförandeprocessen.

PM Kontrollstationer beslutades i Sverigeförhandlingens styrelse (210419) enligt följande: *Styrelsen godkände framtagen PM samt att kontrollstationerna ska vara en del av styrelsen arbete för att fullfölja sitt uppdrag enligt Ramavtal 6 – storstad Stockholm*. PM kontrollstationer anmäls härmed till kommunfullmäktige.

Stadsledningskontoret konstaterar att PM kontrollstationer utgör bra grund för ett arbetssätt inom Sverigeförhandlingen som ger staden en ökad möjlighet till insyn och påverkan på kollektivtrafikprojektens kostnad, framdrift och innehåll.

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Anmälan av *PM Kontrollstationer för Sverigeförhandlingen* dnr KS 2021/1056, bilaga 6 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande godkänns med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Tertialrapport 1 2021 för SHIS bostäder, hemställan om särskild ersättning, dnr KS 2021/780

SHIS bostäders styrelse har hemställt hos kommunstyrelsen och socialnämnden om särskild ersättning på 13,4 mnkr för 2021, 12 mnkr avser överytor och 1.4 mnkr avser evakueringsboende till följd av pandemin. SHIS bostadsbestånd inkluderar gemensamhetsutrymmen som de inte kan ta hyresintäkter på, som årligen uppgår till cirka 12 mnkr. SHIS övertog kontrakt med Micasa fastigheter från stadsdelsnämnderna 2019 vilka innehöll överytor och har således inte kunnat påverka denna kostnad.

Den aktuella redovisningsperioden har likt år 2020 varit starkt präglad av den pågående Coronapandemin. SHIS har trots utmaningar kunna fortsätta utveckling av verksamhet, ekonomi och organisation. SHIS har kunnat fortsätta arbetet med att öka antalet bostäder samt arbetet med och uppföljning av hyresgäster för god genomströmning till den reguljära bostadsmarknaden. Måluppfyllelsen i verksamheten är generellt god men beläggningen för låg, vilket också påverkar SHIS ekonomiska utfall och prognostiserade resultat. SHIS har och fortsätter att arbeta i enlighet med den handlingsplan som har tagits fram för att öka intäkter och minska kostnader.

Stadsledningskontoret föreslår att medge ökad finansiering för överytor och de särskilda kostnader som kan härledas till hanteringen av pandemin covid-19, det vill säga ersättning för öppnande av evakueringsboende om 1,4 mnkr. Avtalsförhållandena inom framförallt nyanlända är ofördelaktiga jämfört med inom den bostadssociala verksamheten på grund av stora gemensamhetsutrymmen. SHIS målbild framåt är att samtliga kostnader för inhyrning av nya fastigheter ska täckas av intäktshyror och vid omförhandling av befintliga avtal en ökad kostnadstäckning. Stadsledningskontoret vill understryka att SHIS måste arbeta flexibelt och sammanhållet med genomgångsbostäder för samtliga målgrupper för att motverka tomgångshyror. Stadsledningskontoret föreslår att 13,4 mnkr beviljas som budgetjustering till socialnämnden för vidarefakturering till SHIS.

Stiftelsen Hotellhem Stockholms hemställan om särskild ersättning avseende tomgångshyror och evakueringsboende besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Kommunstyrelsen beslutar följande.

SHIS bostäders hemställen om särskild ersättning besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Fördelning av statligt stöd till skolväsendet (utökning av skolmiljarden), dnr KS 2021/990

För att möta de utmaningar som covid-19-pandemin medför har riksdagen beslutat att ytterligare förstärka det statliga stödet till skolväsendet med 250 mnkr. Syftet med tillskottet är att bidra till goda förutsättningar för kommunerna att kunna säkerställa att alla barn och elever får den utbildning de har rätt till, trots pandemin. Varje kommun har rätt att bestämma hur pengarna ska användas för att trygga barn och elevers rätt till utbildning.

Statsbidraget, som för Stockholms stad uppgår till 21 mnkr, kan användas för insatser i hela skolväsendet. Kommunernas bidrag till enskilda huvudmän ska beräknas efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till den egna verksamheten av motsvarande slag.

Respektive huvudman eller nämnd bestämmer på vilket sätt medlen ska användas för att möta de utmaningar som covid-19-pandemin har medfört.

Stadsledningskontoret föreslår att statsbidraget fördelas till stadsdelsnämnderna och utbildningsnämnden för verksamhetsområde förskola, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola och gymnasiesärskola enligt nedan.

Fördelning per nämnd	Belopp (tkr)
Stadsdelsnämnder	3 457
Utbildningsnämnden	17 548
Total fördelning	21 005

Stadsdelsnämndernas tilldelning om totalt 3,5 mnkr baseras på 107 kr per barn i kommunal förskola i januari. Fördelning till respektive stadsdelsnämnd föreslås enligt nedan.

Fördelning per stadsdelsnämnd	Belopp (tkr)
Rinkeby-Kista	189

Fördelning per stadsdelsnämnd	Belopp (tkr)
Spånga-Tensta	180
Hässelby-Vällingby	265
Bromma	287
Kungsholmen	193
Norrmalm	215
Östermalm	221
Södermalm	293
Enskede-Årsta-Vantör	401
Skarpnäck	190
Farsta	251
Hägersten-Älvsjö	638
Skärholmen	134
Total fördelning	3 457

Utbildningsnämndens tilldelning om totalt 17,5 mnkr baseras på 107 kr per elev i grundskola, grundsärskola, gymnasieskola och gymnasiesärskola i februari samt 107 kr per barn i fristående förskola i januari. Grundsärskola och gymnasiesärskola får därutöver ett extra tillskott för att kompensera för utebliven tilldelning vid fördelningen av den ordinarie skolmiljarden.

Fördelning till utbildningsnämnden föreslås enligt nedan per skolform. För fristående verksamhet tillkommer därutöver sex procent i momscompensation, vilket utbildningsnämnden sedan får ersättning för. Utbildningsnämnden ombesörjer att fristående verksamheter ersätts enligt samma princip som beräknats för den kommunala verksamheten.

Skolform	Belopp (tkr)
Fristående förskola	2 125
Fristående grundskola	8 698
Fristående gymnasieskola	2 907
Kommunal grundskola	2 252
Kommunal gymnasieskola	1 566
Total fördelning	17 548

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Fördelningen av utökningen av statsbidraget *Statligt stöd till skolväsendet* till stadsdelsnämnderna och utbildningsnämnden för verksamhetsområde förskola, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola och gymnasiesärskola godkänns med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Uppföljning för 2020 av Stockholms stads miljöprogram 2020-2023, dnr KS 2021/1077

Miljöprogrammet är ett stadsövergripande styrdokument och utgångspunkten för handlingsplaner och riktlinjer som detaljerar genomförandet för att nå målen. Programmet har 7 prioriterade mål som var för sig omfattar totalt 16 etappmål för programperioden 2020-2023. Dessa bryts ner till nämnd- och bolagsmål i verksamhetsplanerna och ett 30-tal KF-indikatorer som återfinns i stadens budget under kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet Stockholm är en hållbar stad med god livsmiljö (2.5).

Kommunstyrelsen har det övergripande uppföljningsansvaret för miljöprogrammet medan ett flertal nämnder och bolagsstyrelser är uppföljningsansvariga för miljöprogrammets etappmål.

Bedömningen är att 11 av etappmålen kan uppfyllas helt, 4 etappmål uppfyllas delvis och 1 etappmål ej uppfyllas under programperioden 2020-2023.

Den samlade uppföljningen för 2020 för Stockholms stads miljöprogram med framåtblick för perioden 2021-2023, återfinns i sin helhet i bilaga x till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Uppföljning för 2020 av Stockholms stads miljöprogram 2020-2023, dnr KS 2021/1077, godkänns enligt bilaga 7 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande

Finanspolicy för kommunkoncernen Stockholms stad, dnr 2021/1051

All finansiell verksamhet är förknippad med risker. Finanspolicy för kommunkoncernen Stockholms stad (finanspolicyn) anger mål och riktlinjer för finansverksamheten inom kommunkoncernen. Finanspolicyn beskriver även de finansiella risker den kommunala

koncernen är utsatt för och hur de ska hanteras. Riskerna följs löpande upp av en riskkontrollfunktion och rapporteras till kommunstyrelsen.

Finanspolicy för kommunkoncernen Stockholms stad ska årligen uppdateras och fastställas.

Finanspolicy för kommunkoncernen Stockholms stad (finanspolicy) anger ramar för finansverksamheten i kommunkoncernen.

Ramen för total extern upplåning är 75 000 mnkr eller motsvarande i utländsk valuta. Denna ram är oförändrad.

Ramen för total utlåning och borgensåtagande för kommunkoncerninterna motparter är 115 000 mnkr. Denna ram är oförändrad.

Skrivelsen i punkt 1.3.2 gällande samordning av finansverksamheten inom kommunkoncernen förtydligas avseende kommunkoncernens kassaflöden samt upplånings- och placeringsvillkor.

Skrivelsen i punkt 1.6.2 gällande kriterier för ansvarsfulla placeringar förtydligas och skrivelsen ”i möjligaste mån” tas bort.

Utöver detta har ändring gjorts av mer redaktionell karaktär. Finanspolicy för kommunkoncernen Stockholms stad redovisas i bilaga 7.

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Finanspolicy för kommunkoncernen Stockholms stad (dnr KS 2021/1051) inklusive däri angivna ramar för total extern upplåning och intern utlåning och borgensåtagande för kommunkoncerninterna motparter fastställs enligt bilaga 7 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, och börjar gälla från den 1 januari 2022.

Ny fördelning av ”generalschablonen” inom flyktingmottagandet, dnr KS 2021/1111

Schablonersättningen (”generalschablonen”) regleras i *förordning (2010:1122) om statlig ersättning för insatser för vissa utlänningar* och betalas ut automatiskt under en tvåårsperiod för varje nyanländ

med uppehållstillstånd. Ersättningen ska täcka kostnader för etableringsinsatser som:

- mottagande och praktisk hjälp vid bosättning särskilda introduktionsinsatser eller merkostnader i skola, förskola fritidshem och barnomsorg med mera
- utbildning i svenska för invandrare (sfi)
- anpassad kommunal vuxenutbildning för nyanlända som omfattas av förordningen om etableringsinsatser
- samhällsorientering
- tolk
- andra kommunala insatser för att underlätta etablering i samhället
- vissa kostnader för ekonomiskt bistånd och administration.

Enligt tidigare beslut i kommunfullmäktige (2018-04-09, dnr 182-110/2018) fördelas generalschablonen i huvudsak till stadsdelsnämnderna, efter vissa avdrag för sfi, introduktionsinsatser, samhällsorientering samt viss hantering av särskilt förordnade vårdnadshavare. Arbetsmarknadsnämnden ansvarar för administration, fördelning och utbetalning av schablonersättning inom staden. Stadsdelsnämndernas andelar överförs löpande medan gjorda avdrag ingår i arbetsmarknadsnämndens intäktskrav, vilket skapar utrymme för användning och fördelning till berörda nämnder i stadens budget.

Regeringen beslutar varje år om vilka ersättningsbelopp som ska gälla. Höjningen från 1 januari 2019 omfattar både indexuppräknning och utökade medel för att täcka kommunernas kostnader för vuxenutbildning som uppstår på grund av utbildningsplikten för nyanlända. Genom medlen för utbildningsplikten ersätts kommunerna för den merkostnad som kan uppstå för att anpassa och utöka vuxenutbildningen för nyanlända som har kort utbildning och som därför inte bedöms kunna matchas mot arbete under tiden i etableringsprogrammet. ("anpassad kommunal vuxenutbildning för nyanlända som omfattas av förordningen om etableringsinsatser"). Under 2020 ökades ersättningsbeloppet ytterligare med utökade medel för att täcka ett ökat krav på det antal timmar som samhällsorienteringen ska utgöras av.

Kommunstyrelsen har i kommunfullmäktiges budget för 2021 fått i uppdrag att tillsammans med arbetsmarknadsnämnden och socialnämnden se över fördelningen av generalschablonen för flyktingmottagande med hänsyn till verksamhetsförändringar i

stadens arbete med nyanlända. Under året har kommunfullmäktige beslutat om inrättande av Etableringscentrum och ytterligare förändringar kring ansvar för mottagande av egenbosatta föreslås i budget för 2022.

Stadsdelsnämndernas del av generalschablonen förslås, med anledning av detta, att minska något, vilket även deras ansvar och kostnader gör när uppgifter flyttas över till Etableringscentrum samt Intro Stockholm. Stadens totala tilldelning av medel för generalschablonen var under 2020 cirka 275 mnkr. Utifrån en uppskattning av mottagande och intäkter 2022 innebär föreslagen förändring att cirka 12 mnkr flyttas från stadsdelsnämnderna till avdrag för andra verksamheter.

Stadens fördelning av generalschablonen förslås därmed revideras enligt detta förslag:

		2021		2022	
		Schablon- belopp	Andel	Schablon- belopp	Andel
0-19 år	Fördelas till stadsdelsnämnd	119 680	80,0%	119 680	80,0%
	Avdrag för kostnader hos överförmyndaren*	17 952	12,0%	17 952	12,0%
	Avdrag för vuxenutbildning*	11 968	8,0%	11 968	8,0%
Totalt		149 600	100%	149 600	100%
		2021		2022	
		Schablon- belopp	Andel	Schablon- belopp	Andel
20-64 år	Fördelas till stadsdelsnämnd	68 816	46,0%	38 896	26,0%
	Avdrag för sfi*	42 187	28,2%	42 187	28,2%
	Avdrag för samhällsorientering	9 126	6,1%	9 126	6,1%
	Avdrag för initiala etableringsinsatser*	17 653	11,8%	17 653	11,8%
	Avdrag för utökad uppdrag Intro Stockholm och Etableringscentrum*	-	-	29 920	20,0%
	Avdrag för vuxenutbildning*	11 818	7,9%	11 818	7,9%
Totalt		149 600	100%	149 600	100%
		2021		2022	
		Schablon- belopp	Andel	Schablon- belopp	Andel
65- år	Fördelas till stadsdelsnämnderna	84 000	100%	84 000	100%
Totalt		84 000	100%	84 000	100%

*Beloppet utgör del av arbetsmarknadsnämndens intäktskrav, vilket skapar budgetutrymme för central fördelning av medel till aktuell nämnd/verksamhet.

Ändringarna i både stadens organisation samt i fördelningen av generalschablonen föranleder vidare även en översyn och revidering av stadens anvisningar för hantering av statsbidrag för flyktingmottagande.

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Fördelning av generalschablon för flyktingmottagande godkänns med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Samordningsförbundet Stockholms stad - årsredovisning, revisionsberättelse och revisionsrapport 2020, dnr KS 2021/561

Samordningsförbundet Stockholms stad har överlämnat årsredovisning och revisionsberättelse för verksamhetsåret 2020. PwC har på uppdrag av revisorerna i Samordningsförbundet Stockholms stad granskat förbundets årsredovisning för 2020.

Samordningsförbundet Stockholms stad är ett finansiellt samordningsförbund inom rehabiliteringsområdet, och erbjuder insatser till personer som står långt från arbetsmarknaden och har behov av stöd från flera aktörer. Förbundet bildades 2016 och ägs av Stockholms stad, Försäkringskassan, Region Stockholm och Arbetsförmedlingen. Förbundets styrelse utses av medlemmarna och har det yttersta ansvaret för förbundets verksamhet. Förbundets räkenskaper och årsredovisning samt styrelsens förvaltning granskas av revisorer. I revisionsberättelsen för 2020 tillstyrker revisorerna att styrelsen och dess ledamöter beviljas ansvarsfrihet.

PwC bedömer sammantaget att styrelsen i Samordningsförbundet Stockholms stad har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen har varit tillräcklig. De bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande och att årsredovisningen har upprättats enlighet med tillämpliga delar av lagen om kommunal redovisning och god redovisningssed. PwC bedömer sammantaget att resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som är uppställda.

Styrelsen för Samordningsförbundet Stockholms stad, dnr KS 2021/561, beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2020 i enlighet med vad som sägs ovan.

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Styrelsen för Samordningsförbundet Stockholms stad, dnr KS 2021/561, beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2020 i enlighet med vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Framställan från arbetsmarknadsnämnden, Redovisning av utredningsuppdrag gällande validering inom arbetsmarknadsförvaltningen, dnr KS 2020/835

Kommunstyrelsen har mottagit *Framställan från arbetsmarknadsnämnden, Redovisning av utredningsuppdrag gällande validering inom arbetsmarknadsförvaltningen* och remitterat det till stadsledningskontoret för yttrande.

I kommunfullmäktiges budget för 2020 fick arbetsmarknadsnämnden i uppdrag att stärka nyanländas möjligheter att validera tidigare utbildning inom stadens vuxenutbildningar och utreda möjligheten att validera informell kompetens.

Arbetsmarknadsnämnden redovisar i framställan förslag på aktiviteter som baserar sig på resultaten från den utredning som nu har genomförts gällande förvaltningens arbete med validering. Framställan lämnar förslag inom två huvudområden, *Utvecklingsarbete internt* och *Utveckling av samverkan*. Förslagen innebär en vidareutveckling av pågående arbete, och kan genomföras inom nuvarande uppdrag och ram. I arbetsmarknadsnämndens framställan framgår även ytterligare utvecklingsmöjligheter. Dessa förutsätter vidare utredning av förutsättning för nya arbetsätt avseende validering av utländsk kompetens och upphandling av validering.

De grupper som av olika anledningar bedöms stå utanför arbetsmarknaden på grund av för lite, eller fel, utbildning måste beredas möjlighet att tillgodogöra sig denna för att på vis kunna försörja sig själva. Stadsledningskontoret ställer sig positivt till att arbetsmarknadsnämnden fortsätter arbetet med att möjliggöra validering inom de utbildningsområden där det bedöms vara lämpligt. Att tydliggöra målsättning och ansvarsfördelning är centralt för att åstadkomma en fungerande organisation runt frågan och de förslag som förvaltningen lämnar i sin utredning är nödvändiga för att utveckla arbetet med validering. På samma sätt är arbetet med att identifiera de personer som kan gagnas av

validering centralt och en kartläggning så som förvaltningen föreslår behövs därför göras.

Gränsen mellan de olika aktörerna, staten och kommunerna, inom det arbetsmarknadspolitiska området, är för närvarande svårdragen. Arbetsförmedlingens reformerade uppdrag har ännu inte genomförts i sin fulla omfattning och samverkan mellan staden och myndigheten har tyvärr kommit att försvåras av den pågående processen. Det är av yttersta vikt att även denna fråga, valideringen, drivs i samverkan mellan samtliga aktörer som behövs för att verktyget ska komma att nå sin fulla potential.

Kommunstyrelsen beslutar följande.

Framställan från arbetsmarknadsnämnden *Redovisning av utredningsuppdrag gällande validering inom arbetsmarknadsförvaltningen*, dnr KS 2020/835, godkänns med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Budget och verksamhetsplan för år 2021, SHIS Bostäder, dnr 2021/284

SHIS Bostäder har inkommit med sin budget och verksamhetsplan för 2021. Under år 2021 fortsätter SHIS, utifrån sitt huvuduppdrag för social hållbarhet och i egenskap av stadens bostadssociala resurs att rusta hyresgäster för den reguljära bostadsmarknaden. En hög och hållbar genomströmning är basen för arbetet. Samarbetet med stadens nämnder och bolagsstyrelser fortsätter och intensifieras samt utvecklingen av arbetet för att på bästa sätt tillgodose de av staden prioriterade målgrupperna. SHIS bostäder ska i huvudsak upplåtas åt stadens stadsdelsnämnder, samtidigt som det ska säkerställas ordning och säkerhet samt god kvalitet. Kommunfullmäktige lyfter i budget särskilt fram bostäder för barnfamiljer i osäkra boendeförhållanden, våldsutsatta och personer som är 65 år eller äldre med eller utan missbruk som lever i hemlöshet eller riskerar att bli hemlösa. Vidare att SHIS som utförare åt staden tillsammans med socialnämnden, stadsdelsnämnderna, arbetsmarknadsnämnden med flera ska säkra mottagandet av och genomströmningen till den reguljära bostadsmarknaden för nyanlända. SHIS bostäder intensifieras och förfinar arbetet tillsammans med övriga aktörer i staden för att främja hållbar utflyttning.

Stiftelsen Hotellhem Stockholms budget och verksamhetsplan för 2021 har inkommit till kommunstyrelsen och anmälan godkänns.

Kommunstyrelsen beslutar följande.

Anmälan av SHIS Bostäders budget och verksamhetsplan för år 2021, dnr KS 2021/284, godkänns med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Beslut om upphandling av ramavtal för undersöknings- samt utredningstjänster m.m. 2022, dnr KS 2021/1013

Nuvarande avtal avseende undersökningstjänster löper till och med 2022-02-28 samt gällande utredningar och utvärderingstjänster löper nuvarande avtal till 2022-06-11. Tjänsterna behöver därför upphandlas på nytt.

Stadsledningskontorets nuvarande avtal med leverantörer inom områdena undersökningstjänster samt utrednings- och utvärderingstjänster löper ut den 28 februari 2022 samt den 11 juni 2022. Behovet av externt stöd för dessa verksamheter bedöms kvarstå, varför nya upphandlingar är nödvändiga.

Stadens nämnder och bolagsstyrelser bjuds in att delta i de olika upphandlingarna samt att ingå i avtalen och därmed möjlighet att avropa från dessa. Stadsledningskontoret föreslår kommunstyrelsen att genomföra upphandlingar av tjänster inom undersöknings- och utredning- och utvärderingsområdena.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen beslutar att ge stadsdirektören i uppdrag att, med möjlighet till vidaredelegation, genomföra upphandlingar av undersökningstjänster inklusive medarbetarundersökning samt för utrednings- och utvärderingstjänster, besluta om upphandlingsdokument, avtalsform och avtalstid, fatta tilldelningsbeslut, ingå avtal och förlänga avtal med upphandlade leverantörer. Stadsdirektören ska, med möjlighet till vidaredelegation, bjuda in övriga nämnder och bolagsstyrelser att delta i upphandlingarna. Vidare föreslår stadsledningskontoret att stadsdirektören ska, med möjlighet till vidaredelegation, utifrån affärsmässiga grunder, vid behov vidta förändringar såsom uppsägningar, hävningar, kompletteringar och/eller tillägg till avtalen. Nytt avtal beräknas gälla från och med den 1 mars 2022 för undersökningstjänster och från och med den 1 juli 2022 för utredning- och utvärderingstjänster.

Kommunstyrelsen beslutar följande.

Stadsdirektören ska genomföra upphandlingar av tjänster inom områdena undersökningar inklusive medarbetarundersökning, utredningar samt utvärderingar. Vidare ska stadsdirektören besluta om upphandlingsdokument avtalsform och avtalstid,

fatta tilldelningsbeslut, ingå avtal och förlänga avtal med upphandlade leverantörer inklusive att utifrån affärsmässiga grunder besluta om eventuella behov av förändringar såsom uppsägningar, hävningar, kompletteringar och/eller tillägg till avtalen.

Ny inriktning modernisering av sociala system

Under år 2020 uppstod förseningar i utvecklingen av det nya it-stödet Esset inom ramen för projekt Modernisering av sociala system. En översyn av projektet initierades därför av styrgruppen. Översynsarbetet resulterade i slutsatsen att projektet var för omfattande för att kunna genomföras inom beslutad budget och tidsplan. Styrgruppen beslutade därför i februari 2021 att projektet skulle ges en ny inriktning. Under våren 2021 har kommunstyrelsen arbetat med att byta inriktning på projektet. Arbetet visade att moderniseringen av stadens sociala system, nytt systemstöd för stadens överförmyndarverksamhet samt nytt systemstöd för stadens arbetsmarknadsverksamhet genomförs bäst genom tre separata projekt:

- projekt Modernisering av sociala system
- projekt Nytt systemstöd för arbetsmarknadsförvaltningen
- projekt Nytt systemstöd för överförmyndarförvaltningen

Projekten ska drivas, bemannas och styras var för sig och ha egna styrgrupper. Styrgruppen för projekt Modernisering av sociala system utgörs av styrgruppen för förvaltningsobjekt Sociala system medan styrgrupperna för arbetsmarknadsförvaltningens respektive överförmyndarförvaltningens projekt utses av respektive fackförvaltnings förvaltningsledning.

Kommunstyrelsen ska, inom ramen för projekt Modernisering av sociala system, genomföra förbättringar för medarbetare och chefer i de egenutvecklade systemen inom förvaltningsobjekt Sociala system. Detta innebär även aktiviteter för att ytterligare förbättra informationssäkerhet och it-säkerhet och aktiviteter för att skapa förutsättningar för att ytterligare förbättra tillgängligheten för alla medarbetare i de egenutvecklade systemen inom förvaltningsobjekt Sociala system. Kommunstyrelsen ska också ta fram en långsiktig målarkitektur och livscykelplan för förvaltningsobjekt Sociala system. Socialnämnden och äldrenämnden bidrar aktivt med de verksamhetsnära frågorna i projektet, bland annat gällande att identifiera förbättringsområden och vidareutveckling av stadens egenutvecklade delar i nuvarande system.

Överförmyndarnämnden och arbetsmarknadsnämnden ska utifrån sina respektive verksamheters behov upphandla egna systemstöd. Detta inkluderar beslut om förfrågningsunderlag, tilldelning av kontrakt, avtalshantering, implementering av upphandlat system och etablering av efterföljande systemförvaltning. Finansiering sker inom ramen för tidigare beslut dnr 2019/1900 (ÅR19), som gäller 2018-2022, där kommunstyrelsen medgetts finansiering om 570 mnkr. Överförmyndarnämnden medges finansiering om 15 mnkr och arbetsmarknadsnämnden medges finansiering om 20 mnkr, kvarvarande medel medges kommunstyrelsen och moderniseringen av befintliga sociala system. Finansiering sker genom disposition av eget kapital.

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Kommunstyrelsen ska i enlighet med projekt Modernisering av sociala systems förändrade inriktning genomföra förbättringar och lägga grunden för fortsatt utveckling i stadens egenutvecklade sociala system med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande. Finansiering sker genom disposition av de i eget kapital avsatta medlen för modernisering av sociala system.

Överförmyndarnämnden ska utifrån verksamhetens behov upphandla ett systemstöd, vilket inkluderar beslut om upphandlingsunderlag, tilldelning av kontrakt, avtalshantering, implementering av upphandlat system samt etablering av systemförvaltning. Överförmyndarnämnden medges finansiering om 15 mnkr och sker genom disposition av de i eget kapital avsatta medlen för modernisering av sociala system.

Arbetsmarknadsnämnden ska utifrån verksamhetens behov upphandla ett systemstöd, vilket inkluderar beslut om upphandlingsunderlag, tilldelning av kontrakt, avtalshantering, implementering av upphandlat system samt etablering av systemförvaltning med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Arbetsmarknadsnämnden medges finansiering om 20 mnkr och sker genom disposition av de i eget kapital avsatta medlen för modernisering av sociala system.

Kommunstyrelsen beslutar för egen del, under förutsättning att kommunfullmäktige beslutar enligt ovan, följande:

Stadsdirektören ska fatta beslut inom ramen för projekt Modernisering av sociala system samt vid behov vidta sådana förändringar kopplat till sociala system som utifrån stadens verksamhetsbehov, avtalade åtaganden och affärsmässiga grunder är påkallade med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Upphandling av digital utrustning för arbete med uppgifter som omfattas av hög sekretess samt säkerställa leverans av tillhörande tjänster för livscykelhantering

Ökade krav ställs på leverantörer av samhällsviktig verksamhet att hantera uppgifter som har betydelse för Sveriges säkerhet på ett korrekt och säkert sätt. Staden har därför behov av att stärka förmågan att hantera sådana uppgifter digitalt.

Kommunstyrelsen rekommenderar att det genomförs en gemensam upphandling avseende digital utrustning för arbete med uppgifter som omfattas av hög sekretess samt att säkerställa kontinuerlig leverans av tillhörande mjukvara och stödtjänster för livscykelhantering av utrustningen. Finansiering av upphandlingen sker inom befintlig budget och löpande kostnader för livscykelhantering nycklas ut via it-prislistan till de verksamheter som nyttjar tjänsterna.

Berörda nämnder och bolagsstyrelser uppmanas att delta i upphandlingen.

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande:

Kommunstyrelsen ska genomföra en stadsövergripande gemensam upphandling avseende digital utrustning för arbete med uppgifter som omfattas av hög sekretess samt att säkerställa att tillhörande mjukvara och stödtjänster kan levereras över tid med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Nämnderna uppmanas och stadens bolagsstyrelser uppmanas, genom Stockholms Stadshus AB, att lämna fullmakt för att delta i upphandlingen avseende digital utrustning för arbete med uppgifter som omfattas av hög sekretess.

Kommunstyrelsen beslutar för egen del följande:

Under förutsättning att kommunfullmäktige beslutar om gemensam upphandling av digital utrustning för arbete med

uppgifter som omfattas av hög sekretess ska stadsdirektören fatta beslut om upphandlingsunderlag, tilldelning och implementering av digital utrustning för arbete med uppgifter som omfattas av hög sekretess och säkerställa en kontinuerlig leverans av tillhörande tjänster samt vid behov vidta sådana förändringar som utifrån stadens verksamhetsbehov, avtalade åtaganden och affärsmässiga grunder är påkallade under avtalstiden med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Upphandling av restaurang och bankettverksamhet i Stadshuset

I Stadshuset förekommer restaurang och bankettverksamhet. Nuvarande avtal med restauratör går ut den 31 december 2022. I plan för upphandling i verksamhetsplanen för kommunstyrelsen 2021 framgår att upphandling av restaurang- och bankettverksamhet ska göras.

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande:

Kommunstyrelsen ska genomföra upphandling av restaurang och bankettverksamhet.

Kommunstyrelsen ska besluta om upphandlingsdokument, tilldelning av kontrakt, avbrytande av upphandling, avtalstecknande, eventuella förlängningar, förändringar, kompletteringar och/eller tillägg till avtalen utifrån affärsmässiga grunder, samt att häva avtal.

Stockholms stads ateljékö – avgift och nya riktlinjer

Kulturnämnden beslutade den 25 maj 2021 om *Stockholms stads ateljékö. Avgift och nya riktlinjer (dnr KS 2021/755)*, vilket innebär att en avgift på 200 kronor per år införs för att stå i ateljékön kombinerat med att slopa kravet på uppdatering av köplatsen vart tredje år. Syftet med avgiften är att skapa en ateljékö med aktiva sökande. De reviderade riktlinjerna och avgiften föreslås gälla från och med den 1 januari 2022. Ateljékön och ateljébostadskön slås samman till en gemensam kö och reglerna förenklas.

Avgift	2022
årsvgift i ateljékö	200 kr

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Avgift för Stockholms stads ateljékö godkänns

Sociala investeringar

Stockholms stad har i samband med årsredovisning för år 2021 beslutat om ytterligare medel för sociala investeringar. Syftet är att motverka utanförskap och social utsatthet. Genom sociala investeringar ska ekonomiska medel föras från kostsamma insatser när problem uppstått, till kostnadseffektiva förebyggande åtgärder

Under den första ansökningsperioden för 2021 så inkom fem idéskisser till stadsledningskontoret. Följande projekt rekommenderas beviljat medel (sökande inom parantes):

- Mitt Val - Min Väg (Första stadsdelsnämnd). Projektet pågår under 4 år, hösten 2021 till våren 2025, med en budget om 6,6 mnr.
- Intensiv utrednings i hemmet (IUIH) Söderort (Socialnämnden). Projektet pågår under 3 år, hösten 2021 till hösten 2024, med en budget om 28,5 mnr.
- Utökat stöd inom vuxenutbildningen (Arbetsmarknadsnämnden). Projektet pågår under 3 år, 1 januari 2022 till 31 december 2024, med en budget om 22,6 mnr

Totalt belopp för ovanstående sociala investeringar uppgår till 57,7 mnr.

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande:

Nämnderna medges medel för sociala investeringar med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Samarbetsavtal med Digital Futures

Digital Demo Stockholm (DDS) startade 2016 som ett innovationssamarbete mellan offentlig sektor, akademi och näringsliv för att förbättra och underlätta för invånarna i Stockholmsregionen. Under året har parterna inom DDS arbetat för ta fram en ny samarbetsform inom trippel helix (samverkansform för offentlig sektor, akademi och näringsliv). Resultatet är att sedan 2021 är Digital Demo Stockholm (DDS) en del av Digital Futures som är ett tvärvetenskapligt forskningscentrum som utforskar och utvecklar digital teknik av stor samhällelig betydelse. Det grundades gemensamt 2020 av KTH, Kungliga Tekniska Högskolan, Stockholms universitet och RISE Research Institutes of

Sweden och finansieras genom ett långsiktigt stöd från regeringen. Genom Digital Futures kan staden fortsätta att utveckla innovationssamarbetet i samverkan med Region Stockholm, akademi och näringsliv.

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande:

Samarbetsavtal med Digital Futures, godkänns enligt bilaga x till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Kommunstyrelsen beslutar för egen del följande:

Under förutsättning att kommunfullmäktige godkänner samarbetsavtal med Digital Futures ska stadsdirektören teckna avtalet enligt vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Förmånscykel för stadens anställda

I kommunfullmäktiges budget för 2021 finns en aktivitet som lyder att kommunstyrelsen ska införa möjlighet till förmånscykel för stadens anställda. Formerna för hur detta på bästa sätt kan ske har utretts under året och förslag till förfrågningsunderlag samt administrativa rutiner finns framtaget. För att kunna gå vidare i processen med aktiviteten måste delegation till KS och vidare till stadsdirektören beslutas av fullmäktige så att aktiviteten kan genomföras.

Kommunfullmäktige beslutar följande.

Kommunstyrelsen ska genomföra upphandling av förmånscyklar med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Kommunstyrelsen ska för upphandling av förmånscyklar besluta om upphandlingsdokument, tilldelning av kontrakt, avbrytande av upphandling, avtalstecknande, eventuella förlängningar, förändringar, kompletteringar och/eller tillägg till avtalen utifrån affärsmässiga grunder, samt att häva avtal med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande

Kommunstyrelsen beslutar för egen del följande.

Under förutsättning att kommunfullmäktige beslutar om upphandling av förmånscyklar ska stadsdirektören fatta beslut om upphandlingsunderlag, annonsering, tilldelningsbeslut samt

teckna avtal med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Program för verksamhet som utförs av privata utförare

Kommunfullmäktige ska enligt 5 kap 3 § kommunallagen för varje mandatperiod anta ett program med mål och riktlinjer för sådana kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare. I programmet ska också anges hur kommunfullmäktiges mål och riktlinjer ska följas upp och hur allmänhetens insyn ska tillgodoses. Syftet med programmet är att förbättra kontroll och uppföljning av privata utförare samt att stärka allmänhetens insyn i offentligt finansierad verksamhet.

Stadsledningskontoret har samordnat arbetet med att ta fram ett program avseende mandatperioden 2018-2022. Stadsledningskontoret bedömde att det inte var praktiskt möjligt att i ett och samma styrdokument utforma detaljerade mål och riktlinjer för samtliga de verksamhetsområden där det förekommer privata utförare av kommunala angelägenheter. Mål och riktlinjer i programmet bör enligt stadsledningskontorets mening i stället hållas på en övergripande nivå. Programmet innehåller därför huvudsakligen hänvisningar till stadens system för styrning, samt de av kommunfullmäktige beslutade styrdokumenterna med mål och riktlinjer som har betydelse för verksamhet som utförs av privata utförare. Hänvisningar görs även till nämndernas och bolagens ansvar för uppföljning och kontroll av de verksamheter som lämnats över till privata utförare.

Även allmänhetens rätt till insyn i den verksamhet som lämnats över till privata utförare behandlas i programmet. Det föreslås att det även fortsättningsvis ska ingå en särskild klausul om allmänhetens insyn i de avtal som staden ingår om kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare. Den klausul som är bilagd programförslaget är i stora drag utformad på samma sätt som den klausul om allmänhetens insyn som redan i dag ska ingå i sådana avtal.

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Program för verksamhet som utförs av privata utförare inklusive klausul om allmänhetens insyn, i enlighet med bilaga 11, godkänns.

Stockholms Stadshus AB anmodas att anta och att uppmana alla bolag inom koncernen att anta *program för verksamhet som*

utförs av privata utförare inklusive klausul om allmänhetens insyn enligt bilaga 1.

Tidigare beslutad riktlinje för allmänhetens insyn jämte avtalsklausul (dnr 104-2088/2016) upphör att gälla.

Medel för kompetensutveckling

Socialnämnden tilldelas 25,7 mnkr ur kompetensutvecklingssatsningen för en stadsövergripande satsning på utbildning. Satsningen är i linje med det budgetuppdrag socialförvaltningen rapporterat. Satsningen att erbjuda kompetensutveckling till stadens medarbetare inom LSS verksamheterna ingår som en del av den färdplan som lyftes i socialnämnden i juni 2021 för införandet av en enhetlig yrkestitulatur inom LSS verksamheterna. Behovet av kompetensutveckling hos stadens medarbetare inom området är stort, en kompetenskartläggning som socialförvaltningen genomförde år 2020 visar att endast 62 procent av medarbetarna i berörda verksamheter uppnår kompetenskrav för titeln stödassistent.

Upphandling av gemensam upphandling för utbildningsledare för stadens utbildningsprogram för ett hbtq-kompetent och normmedvetet bemötande

Nuvarande avtal med utbildningsledare för stadens utbildningsprogram för ett hbtq-kompetent och normmedvetet bemötande går ut under hösten. Kommunstyrelsen behöver därför genomföra en ny gemensam upphandling för ändamålet.

Stadens nämnder och bolagsstyrelser bjuds in att delta i upphandlingen samt att ingå i avtalen och därmed möjlighet att avropa från dessa. Stadsledningskontoret föreslår kommunstyrelsen att genomföra upphandling av utbildningsledare enligt ovan.

Kommunstyrelsen beslutar följande.

Stadsdirektören ska genomföra en gemensam upphandling gällande utbildningsledare för stadens utbildningsprogram för ett hbtq-kompetent och normmedvetet bemötande. Vidare ska stadsdirektören besluta om upphandlingsdokument, avtalsform och avtalstid, fatta tilldelningsbeslut, ingå avtal och förlänga avtal med upphandlade leverantörer inklusive att utifrån affärsmässiga grunder besluta om eventuella behov av förändringar såsom uppsägningar, hävningar, kompletteringar och/eller tillägg till avtalen.